[illegible]

ग्रं. १७

Greetings

छवीनी माहात्म्. पृ. ०

प्रभाव वाक्य/ पृ ८०

26-5-96

ॐ

धार्मिकसज्जनोपयोगिनी

श्रीमद्भिर्द्विजोत्तमैः यच्छजाति उपहितैः,

'पण्डितबुधभायू' इति संज्ञया प्रसिद्धैर्महात्मभिः

सहायितेन

पण्डितकेशवभट्टज्योतिर्विदा

संस्कृता—शोधिता च

इयम्

श्रीइन्द्राक्षीयुता

श्रीभवानीनामसहस्रस्तुतिः

मुम्बय्यां

निर्णयसागराख्यमुद्रणयन्त्रालयेऽङ्कयित्वा

श्रीसप्तर्षिसंवत्सरे ५००५ विक्रमवत्सरे १९८६

ईशीहायने १९२९

परोपकाराय प्राकाश्यं नीता ।

मूल्यं ।-) आणकपञ्चकम् ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ इंद्र उवाच ॥ नमस्तेऽस्तु महामाये श्रीपीठे सुरपूजिते । शंखचक्रगदाहस्ते महालक्ष्मि नमोऽस्तु ते ॥ १ ॥ नमस्ते गरुडारूढे कोलासुरभयंकरि । सर्वपापहरे देवि महालक्ष्मि० ॥ २ ॥ सर्वज्ञे सर्ववरदे सर्वदुष्टभयंकरि । सर्वदुःखहरे देवि महालक्ष्मि० ॥ ३ ॥ सिद्धिबुद्धिप्रदे देवि भुक्तिमुक्तिप्रदायिनि । मंत्रमूर्ते सदा देवि महालक्ष्मि० ॥ ४ ॥ आद्यंतरहिते देवि आद्यशक्ति महेश्वरि । योगजे योगसंभूते महालक्ष्मि० ॥ ५ ॥ स्थूलसूक्ष्ममहारौद्रे महाशक्ते महोदरे । महापापहरे देवि महालक्ष्मि० ॥ ६ ॥ पद्मासनस्थिते देवि परब्रह्मस्वरूपिणि । परमेशि जगन्मातर्महालक्ष्मि० ॥ ७ ॥ श्वेतांबरधरे देवि नानालंकारभूषिते । जगत्स्थिते जगन्मातर्महालक्ष्मि० ॥ ८ ॥ महालक्ष्म्यष्टकस्तोत्रं यः पठेद्भक्तिमान्नरः । सर्वसिद्धिमवाप्नोति राज्यं प्राप्नोति सर्वदा ॥ ९ ॥ एककालं पठेन्नित्यं महापापविनाशनम् । द्विकालं यः पठेन्नित्यं धनधान्यसमन्वितः ॥ १० ॥ त्रिकालं यः पठेन्नित्यं महाशत्रुविनाशनम् । महालक्ष्मी भवेन्नित्यं प्रसन्ना वरदा शुभा ॥ ११ ॥ इतीन्द्रकृतः श्रीमहालक्ष्म्यष्टकस्तवः संपूर्णः ॥

ॐ अथ भवानीनामसहस्रस्तोत्रम् ।

नामावली च ॥

ॐनमो भवान्यै ॥ अरिशङ्खकृपाणखेटबाणान् सुधनुः शूलकतर्जनीं दधाना । भवतां महिषोत्तमाङ्गसंस्था नवदूर्वासदृशी श्रियेऽस्तु दुर्गा ॥ ॥ ॐशङ्खत्रिशूलशरचापकरां त्रिनेत्रां तिग्मेतरांशुकलया विकसत्किरीटाम् । सिंहस्थितामसुरसिद्धनुतां च दुर्गां दूर्वानिभां दुरितदुःखहरां नमामि ॥ ॥ अकुलकुलपतन्ती चक्रमध्ये स्फुरन्ती । मधुरमधुपिबन्ती कण्टकान्भक्षयन्ती । दुरितमपहरन्ती साधकान्पोषयन्ती । जयति जगति देवी सुन्दरी क्रीडयन्ती ॥ ॥ चतुर्भुजामेकवक्त्रां पूर्णेन्दुवदनप्रभाम् । खड्गशक्तिधरां देवीं वरदाभयपाणिकाम् ॥ प्रेतसंस्थां महारौद्रीं भुजगेनोपवीतिनीम् । भवानीं कालसंहारबद्धमुद्राविभूषिताम् ॥ जगत्स्थितिकरीं ब्रह्मविष्णुरुद्रादिभिः सुरैः । स्तुतां तां परमेशानीं नौम्यहं विघ्नहारिणीम् ॥ ॥ ॐनमो भवान्यै ॥ कैलासशिखरे रम्ये देवदेवं महेश्वरम् । ध्यानोपरतमासीनं प्रसन्नमुखपङ्कजम् ॥ सुरासुरशिरोरत्नरञ्जिताङ्घ्रियुगं प्रभुम् । प्रणम्य शिरसा नन्दी बद्धाञ्जलिरभाषत ॥ ॥ श्रीनन्दिकेश्वर उवाच ॥ ॥ देवदेव जगन्नाथ संशयोस्ति महान्मम । रहस्यमेकमिच्छामि प्रष्टुं त्वां भक्तिवत्सलम् ॥ देवतायास्त्वया कस्याः स्तोत्रमेतद्दिवानिशम् । पठ्यतेऽविरतं नाथ! त्वत्तः किमपरः परः ॥ इति पृष्टस्तदा देवो नन्दिकेन जगद्गुरुः ।

प्रोवाच भगवानेको विकसन्नेत्रपङ्कजः ॥ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ साधु साधु गणश्रेष्ठ पृष्टवानसि मां च यत् । स्कन्दस्यापि च यद्गोप्यं रहस्यं कथयामि तत् ॥ पुरा कल्पक्षये लोकान्सिसृक्षुर्मूढचेतना । गुणत्रयमयी शक्तिर्मूलप्रकृतिसंज्ञिता ॥ तस्यामहं समुत्पन्नस्तत्त्वैस्तैर्महदादिभिः । चेतनेति ततः शक्तिर्मां काप्यालिङ्ग्य तस्थुषी । हेतुः सङ्कल्पजालस्य मनोधिष्ठायिनी शुभा ॥ इच्छेति परमा शक्तिरुन्मिमील ततः परम् । ततो वागिति विख्याता शक्तिः शब्दमयी परा ॥ प्रादुरासीज्जगन्माता वेदमाता सरस्वती । ब्राह्मी च वैष्णवी रौद्री कौमारी पार्वती शिवा ॥ सिद्धिदा बुद्धिदा शान्ता सर्वमङ्गलदायिनी ॥ तयैतत्सृज्यते विश्वमनाधारं च धार्यते ॥ तयैतत्पाल्यते सर्वं तस्यामेव प्रलीयते । अर्चिता प्रणता ध्याता सर्वभावविनिश्चिता ॥ आराधिता स्तुता सैव सर्वसिद्धिप्रदायिनी । तस्या अनुग्रहादेव तामेव स्तुतवानहम् ॥ सहस्रैर्नामभिर्दिव्यैस्त्रैलोक्यप्राणिपूजितैः । स्तवेनानेन सन्तुष्टा मामेव प्रविवेश सा ॥ तदारभ्य मया प्राप्तमैश्वर्यं पदमुत्तमम् । तत्प्रभावान्मया सृष्टं जगदेतच्चराचरम् ॥ ससुरासुरगन्धर्वयक्षराक्षसमानवम् । सपन्नगं ससमुद्रं सशैलवनकाननम् ॥ सराशिग्रहनक्षत्रं पञ्चभूतगुणान्वितम् । नन्दिन्नामसहस्रेण स्तवेनानेन सर्वदा ॥ स्तुवे परापरां शक्तिं ममानुग्रहकारिणीम् । इत्युक्त्वोपरतं देवं चराचरगुरुं विभुम् । प्रणम्य शिरसा नन्दी प्रोवाच परमेश्वरम् ॥ ॥ श्रीनन्दिकेश्वर उवाच ॥ ॥ भगवन्देवदेवेश लोकनाथ जगत्पते । भक्तोसि तव दासोसि प्रसादः क्रियतां मयि । देव्याः स्तवमिमं पुण्यं दुर्लभं यत्सुरै-

रपि । श्रोतुमिच्छाम्यहं देव प्रभावमपि चास्य तु ॥ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ ॥ शृणु नन्दिन्महाभाग स्तवराजमिमं शुभम् । सहस्रैर्नामभिर्दिव्यैः सिद्धिदं सुखमोक्षदम् । शुचिभिः प्रातरुत्थाय पठितव्यं समाहितैः । त्रिकालं श्रद्धया युक्तैर्नातः परतरः स्तवः ॥ ॥ अस्य श्रीभवानीनामसहस्रस्तवराजस्य, महादेवऋषिः, अनुष्टुप्छन्दः, आद्या शक्तिः, भगवती भवानी देवता, ह्रीं बीजं, श्रीं शक्तिः, क्लीं कीलकं, आत्मनो वाङ्मनःकायोपार्जितपापनिवारणार्थं, अमुककामनासिद्ध्यर्थे पाठे होमे वा विनियोगः ॥ अथ करन्यासः ॥ ॐ एकवीरायै अङ्गुष्ठाभ्यां नमः ॐ महामायायै तर्जनीभ्यां नमः, ॐ पार्वत्यै मध्यमाभ्यां नमः ॐ गिरिशप्रियायै अनामिकाभ्यांनमः, ॐ गौर्यै कनिष्ठिकाभ्यां नमः, करालिन्यै करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ॥ अथ षडङ्गन्यासः ॥ ॐ एकवीरायै हृदयायनमः, ॐ महामायायै शिरसे स्वाहा, ॐ पार्वत्यै शिखायै वषट्, ॐ गिरिशप्रियायै कवचायहुम्, ॐ गौर्यै नेत्रत्रयाय वौषट्, ॐकरालिन्यै अस्त्रायफट् ॥ प्राणायामः ॥ ॥ ध्यानम् ॥ बालार्कमण्डलाभासं चतुर्बाहुं त्रिलोचनाम् । पाशाङ्कुशशरांश्चापं धारयन्तीं शिवां भजे ॥ १ ॥ अर्धेन्दुमौलिममलाममराभिवन्द्यामम्भोजपाशसृणिरक्तकपालहस्ताम् । रक्ताङ्गरागरशनाभरणां त्रिनेत्रां ध्याये शिवस्य वनितां मधुविह्वलाङ्गीम् ॥ ॥ बीजत्रयाय विद्महे तत्प्रधानाय धीमहि, तन्नः शक्तिः प्रचोदयात् ॥ ३ ॥ मूलम् । “ ॐश्रींश्रींॐॐह्रींश्रींश्रीं भवानि हुं फट् स्वाहा ” ॥ १०८ ॥

॥ श्रीईश्वर उवाच ॥

ॐमहाविद्या जगन्माता महालक्ष्मीः शिवप्रिया । विष्णुमाया शुभा शान्ता सिद्धा सिद्धसरस्वती । क्षमा कान्तिः प्रभा ज्योत्स्ना पार्वती सर्वमङ्गला । हिङ्गुला चण्डिका दान्ता पद्मा लक्ष्मीर्हरिप्रिया । त्रिपुरानन्दिनी नन्दा सुनन्दा सुरवन्दिता । यज्ञविद्या महामाया वेदमाता सुधाधृतिः । प्रीतिप्रिया प्रसिद्धा च मृडानी विन्ध्यवासिनी । सिद्धविद्या महाशक्तिः पृथ्वी नारदसेविता । पुरुहूतप्रिया कान्ता कामिनी पद्मलोचना । प्रह्लादिनी महामाता दुर्गा दुर्ग-

ॐ महाविद्यायैस्वाहा, जगन्मात्रे, महालक्ष्म्यै, शिवप्रियायै, विष्णुमायायै, शुभायै, शान्तायै, सिद्धायै, सिद्धसरस्वत्यै, क्षमायै, कान्त्यै, प्रभायै, ज्योत्स्नायै, पार्वत्यै, सर्वमङ्गलायै, हिङ्गुलायै, चण्डिकायै, दान्तायै, पद्मायै, लक्ष्म्यै, हरिप्रियायै, त्रिपुरानन्दिन्यै, नन्दायै, सुनन्दायै, सुरवन्दितायै, यज्ञविद्यायै, महामायायै, वेदमात्रे, सुधाधृत्यै, प्रीतिप्रियायै, प्रसिद्धायै, मृडान्यै, विन्ध्यवासिन्यै, सिद्धविद्यायै, महाशक्त्यै, पृथ्व्यै, नारदसेवितायै, पुरुहूतप्रियायै, कान्तायै, कामिन्यै, पद्मलोचनायै, प्रह्लादिन्यै, महामात्रे, दुर्गायै, दुर्गतिना-

तिनाशिनी । ज्वालामुखी सुगोत्रा च ज्योतिः कुमुदहासिनी । दुर्गमा दुर्लभा विद्या स्वर्गतिः पुरवासिनी । अपर्णा शाम्बरी माया मदिरा मृदुहासिनी । कुलवागीश्वरी नित्यानित्यक्लिन्ना कृशोदरी । कामेश्वरी च नीला च भीरुण्डा वह्निवासिनी । लम्बोदरी महाकाली विद्याविद्येश्वरी तथा । नरेश्वरी च सत्या च सर्वसौभाग्यवर्धिनी । सङ्कर्षणी नारसिंही वैष्णवी च महोदरी । कात्यायनी च चरूपा च सर्वसम्पत्तिकारिणी । नारायणी महानिद्रा योगनिद्रा प्रभावती । प्रज्ञापारमिता प्रज्ञा

शिन्यै, ज्वालामुख्यै सुगोत्रायै, ज्योतिषे, कुमुदहासिन्यै, दुर्गमायै, दुर्लभायै, विद्यायै, स्वर्गतये, पुरवासिन्यै, अपर्णायै, शाम्बरीमायायै, मदिरायै, मृदुहासिन्यै, कुलवागीश्वर्यै, नित्यानित्यक्लिन्नायै, कृशोदर्यै, कामेश्वर्यै, नीलायै, भीरुण्डायै, , वह्निवासिन्यै, लम्बोदर्यै, महाकाल्यै, विद्याविद्येश्वर्यै, नरेश्वर्यै, सत्यायै, सर्वसौभाग्यवर्धिन्यै, सङ्कर्षण्यै, नारसिंह्यै, वैष्णव्यै, महोदर्यै, कात्यायन्यै, चरूपायै, सर्वसम्पत्तिकारिण्यै, नारायण्यै, महानिद्रायै, योगनिद्रायै, प्रभावत्यै, प्रज्ञापारमितायै, प्रज्ञायै, तारायै, मधुमत्यै, मधवे, क्षीरार्णवसुतायै, हालायै, कालिकायै, सिंहवाहनायै, ॐकारायै, सु-

तारा मधुमती मधु । क्षीरार्णवसुता हाला कालिका सिंहवाहना । ॐकारा च सुधाहारा चेतना कोपना कृतिः । अर्धबिन्दुधरा धीरा विश्वमाता कलावती १०० । पद्मावती सुवस्त्रा च प्रबुद्धा च सरस्वती । कुण्डासना जगद्धात्री बुद्धमाता जिनेश्वरी । जिनमाता जिनेन्द्रा च शारदा हंसवाहना । राज्यलक्ष्मीर्वषट्कारा सुधाकारासुधात्मिका । राजनीतिस्त्रयीवार्ता दण्डनीतिः क्रियावती । सद्भूतिस्तारिणी श्रद्धा सद्गतिः सत्परायणा । सिन्धुर्मन्दाकिनी गङ्गा यमुना च सरस्वती । गोदावरी विपाशा च कावेरी च शतहृदा ।

धाहारायै, चेतनायै, कोपनायै, कृत्यै, अर्धबिन्दुधरायै, धीरायै विश्वमात्रे, "तेजोऽसि" कलावत्यै, १०० ध्यानम् । वराङ्कुशौ पाशमभीतिमुद्रां करैर्वहन्तीं कमलासनस्थाम् । बालार्ककोटिप्रतिमां त्रिनेत्रां भजेऽहमाद्यां भुवनेश्वरीं ताम् ॥ ॐपद्मावत्यैस्वाहा, सुवस्त्रायै, प्रबुद्धायै, सरस्वत्यै, कुण्डासनायै, जगद्धात्र्यै, बुद्धमात्रे, जिनेश्वर्यै, जिनमात्रे, जिनेन्द्रायै, शारदायै, हंसवाहनायै, राज्यलक्ष्म्यै, वषट्कारायै, सुधाकारायै, सुधात्मिकायै, राजनीत्यै, त्रयीवार्तायै, दण्डनीत्यै, क्रियावत्यै, सद्भूतये, तारिण्यै, श्रद्धायै, सद्गतये, सत्परायणायै, सिन्धवे, मन्दाकिन्यै, गङ्गायै, यमुनायै सरस्वत्यै, गोदावर्यै, विपाशायै, कावेर्यै, शतहृदायै, सरय्वै, चन्द्रभागायै,

सरयूश्चन्द्रभागा च कौशिकी गण्डकी शुचिः। नर्मदा कर्मनाशा च चर्मण्वत्यथ देविका। वेत्रवती वितस्ता च वरदा नरवाहना। सती पतिव्रता साध्वी सुचक्षुः कुण्डवासिनी। एकचक्षुः सहस्राक्षी सुश्रेणिर्भगमालिनी। सेनाश्रेणिः पताका च सुव्यूहा युद्धकाङ्क्षिणी। पताकिनी दयारम्भा विपञ्ची पञ्चमप्रिया। परापरकलाक्रान्ता त्रिशक्तिर्मोक्षदायिनी। ऐन्द्री माहेश्वरी ब्राह्मी कौमारी कुलवासिनी। इच्छा भगवती शक्तिः कामधेनुः कृपावती। वज्रायुधा वज्रहस्ता चण्डी चण्डपराक्रमा। गौरी

कौशिक्यै, गण्डक्यै, शुचये, नर्मदायै, कर्मनाशायै, चर्मण्वत्यै, देविकायै, वेत्रवत्यै, वितस्तायै, वरदायै, नरवाहनायै, सत्यै, पतिव्रतायै, साध्व्यै, सुचक्षुषे, कुण्डवासिन्यै, एकचक्षुषे, सहस्राक्ष्यै, सुश्रेणये, भगमालिन्यै, सेनाश्रेणये, पताकायै, सुव्यूहायै, युद्धकाङ्क्षिण्यै, पताकिन्यै, दयारम्भायै, विपञ्च्यै, पञ्चमप्रियायै, परापरकलाक्रान्तायै, त्रिशक्तये, मोक्षदायिन्यै, ऐन्द्र्यै, माहेश्वर्यै, ब्राह्म्यै, कौमार्यै, कुलवासिन्यै, इच्छायै, भगवत्यै, शक्तये, कामधेनवे, कृपावत्यै, वज्रायुधायै, वज्रहस्तायै, चण्ड्यै, चण्डपराक्रमायै, गौर्यै, सुवर्णवर्णायै, स्थितिसंहारकारिण्यै, एकानेकायै, महेज्यायै, शतबाहवे, महाभुजायै, भुजङ्गभूषणायै,

सुवर्णवर्णा च स्थिति-संहारकारिणी। एका-नेका महेज्या च शत-बाहुर्महाभुजा। भुज-ङ्गभूषणा भूषा षट्चक्र-क्रमवासिनी। षट्चक्र-भेदिनी शूरा कायस्था कायवर्जिता। सुस्मि-ता सुमुखी क्षामा मू-लप्रकृतिरीश्वरी। २०० अजा च बहुवर्णा च पुरुषार्थप्रवर्तिनी। र-क्ता नीला सिता श्या-मा कृष्णा पीता च कर्बुरा। क्षुधा तृष्णा जरा वृद्धा तरुणी क-रुणालया। कला काष्ठा मुहूर्ता च निमेषा का-लरूपिणी। सुवर्णर-सनानासा चक्षुःस्पर्श-वती रसा। गन्धप्रिया सुगन्धा च सुस्पर्शा च मनोगतिः। मृगना-भिर्मृगाक्षी च कर्पूरा-

भूषायै, षट्चक्रक्रमवासिन्यै, षट्चक्रभेदिन्यै, शूरायै, काय-स्थायै, कायवर्जितायै, सु-स्मितायै, सुमुख्यै, क्षामायै, मूलप्रकृतये, "तेजोसि" ईश्वर्यै, "२०० माता भवानी च पिता भवानी बन्धुर्भवानी च गुरुर्भवानी। विद्या भवानी द्रविणं भवानी यतो यतो यामि ततो भवानी ॥" ॐ-अजायैस्वाहा, बहुवर्णायै, पु-रुषार्थप्रवर्तिन्यै, रक्तायै, नी-लायै, सितायै, श्यामायै, कृष्णायै, पीतायै, कर्बुरायै, क्षुधायै, तृष्णायै, जरायै, वृ-द्धायै, तरुण्यै, करुणालयायै, कलायै, काष्ठायै, मुहूर्तायै, निमेषायै, कालरूपिण्यै, सुव-र्णरसनानासायै, चक्षुःस्पर्श-वत्यै, रसायै, गन्धप्रियायै, सुगन्धायै, सुस्पर्शायै, मनो-गतये, मृगनाभये, मृगाक्ष्यै, कर्पूरामोदधारिण्यै, पद्मयो-

मोदधारिणी । पद्मयोनिः सुकेशी च सुलिङ्गा भगरूपिणी । योनिमुद्रा महामुद्रा खेचरी खगगामिनी । मधुश्रीर्माधवीवल्ली मधुमत्ता मदोद्धता । मातङ्गी शुकहस्ता च पुष्पबाणेक्षुचापिनी । रक्ताम्बरधरा क्षीबा रक्तपुष्पावतंसिनी । शुभ्राम्बरधरा धीरा महाश्वेता वसुप्रिया । सुवेणी पद्महस्ता च मुक्ताहारविभूषणा । कर्पूरामोदनिःश्वासा पद्मिनी पद्ममन्दिरा । खड्गिनी चक्रहस्ता च भुसुण्डी परिघायुधा । चापिनी पाशहस्ता च त्रिशूलवरधारिणी । सुबाणा शक्तिहस्ता च मयूरवरवाहना । वरायुधधरा वीरा वीरपा-

नये, सुकेश्यै, सुलिङ्गायै, भगरूपिण्यै, योनिमुद्रायै, महामुद्रायै, खेचर्यै, खगगामिन्यै, मधुश्रियै, माधवीवल्ल्यै, मधुमत्तायै, मदोद्धतायै, मातङ्ग्यै, शुकहस्तायै, पुष्पबाणायै, इक्षुचापिन्यै, रक्ताम्बरधरायै, क्षीबायै, रक्तपुष्पावतंसिन्यै, शुभ्राम्बरधरायै, धीरायै, महाश्वेतायै, वसुप्रियायै, सुवेण्यै, पद्महस्तायै, मुक्ताहारविभूषणायै, कर्पूरामोदनिःश्वासायै, पद्मिन्यै, पद्ममन्दिरायै, खड्गिन्यै, चक्रहस्तायै, भुसुण्ड्यै, परिघायुधायै, चापिन्यै, पाशहस्तायै, त्रिशूलवरधारिण्यै, सुबाणायै, शक्तिहस्तायै, मयूरवरवाहनायै, वरायुधधरायै, वीरायै, वीरपानमदोत्कटायै, वसुधायै, वसुधारायै, जयायै, शाकम्भर्यै, शिवायै, विजयायै,

नमदोत्कटा । वसुधा वसुधारा च जया शाकम्भरी शिवा । विजया च जयन्ती च सुस्तनी शत्रुनाशिनी । अन्तर्वत्नी वेदशक्तिर्वरदा वरधारिणी । शीतला च सुशीला च बालग्रहविनाशिनी । कुमारी वसुपर्णा च कामाख्या कामवन्दिता । जालन्धरधराऽनन्ता कामरूपनिवासिनी । कामबीजवती सत्या सत्यधर्मपरायणा । स्थूलमार्गस्थिता "२००" सूक्ष्मा सूक्ष्मबुद्धिप्रबोधिनी । षट्कोणा च त्रिकोणा च त्रिनेत्रा वृषभध्वजा । वृषप्रिया वृषारूढा महिषासुरघातिनी । सुम्भदर्पहरा दीप्ता दीप्तपावकसन्निभा । क-

जयन्त्यै, सुस्तन्यै, शत्रुनाशिन्यै, अन्तर्वत्न्यै, वेदशक्त्यै, वरदायै, वरधारिण्यै, शीतलायै, सुशीलायै, बालग्रहविनाशिन्यै, कुमार्यै, वसुपर्णायै, कामाख्यायै, कामवन्दितायै, जालन्धरधरायै, अनन्तायै, कामरूपनिवासिन्यै, कामबीजवत्यै, सत्यायै, सत्यधर्मपरायणायै, "तेजोऽसि" ॐस्थूलमार्गस्थितायैस्वाहा, ॥ २०० ॥ "यावत्पदं पदसरोजयुगं त्वदीयं नाङ्गीकरोति हृदयेषु जगच्छरण्ये । तावद्विकल्पजटिला कुटिलप्रकारास्तर्कग्रहाः समयिनां प्रलयं न यान्ति ॥" ॐसूक्ष्मायैस्वाहा, सूक्ष्मबुद्धिप्रबोधिन्यै, षट्कोणायै, त्रिकोणायै, त्रिनेत्रायै, वृषभध्वजायै, वृषप्रियायै, वृषारूढायै, महिषासुरघातिन्यै, सुम्भदर्पहरायै, दीप्तायै, दीप्तपावकसन्निभा-

पालभूषणा काली क-
पालमालधारिणी ।
कपालकुण्डला दीर्घा
शिवदूती घनध्वनिः ।
सिद्धिदा बुद्धिदा नि-
त्या सत्यमार्गप्रबोधि-
नी । कम्बुग्रीवा वसु-
मती च्छत्रच्छायाकृ-
तालया । जगद्गर्भा कु-
ण्डलिनी भुजगाकार-
शायिनी । प्रोल्लसत्स-
प्तपद्मा च नाभिनाल-
मृणालिनी । मूलाधा-
रा निराकारा वह्निकु-
ण्डकृतालया । वायु-
कुण्डसुखासीना नि-
राधारा निराश्रया ।
श्वासोच्छ्वासगतिर्जी-
वाग्राहिणी वह्निसंश्र-
या । वल्लीतन्तुसमु-
त्थाना षड्रसास्वादलो-
लुपा । तपस्विनी तपः-
सिद्धिस्तपसः सिद्धि-
दायिनी । तपोनिष्ठा

यै, कपालभूषणायै, काल्यै,
कपालमालधारिण्यै, कपाल-
कुण्डलायै, दीर्घायै, शिव-
दूत्यै, घनध्वनये, सिद्धिदायै,
बुद्धिदायै, नित्यायै, सत्यमार्ग-
प्रबोधिन्यै, कम्बुग्रीवायै, व-
सुमत्यै, छत्रच्छायाकृताल-
यायै, जगद्गर्भायै, कुण्डलि-
न्यै, भुजगाकारशायिन्यै, प्रो-
ल्लसत्सप्तपद्मायै, नाभिनाल-
मृणालिन्यै, मूलाधारायै, नि-
राकारायै, वह्निकुण्डकृताल-
यायै, वायुकुण्डसुखासीनायै,
निराधारायै, निराश्रयायै
श्वासोच्छ्वासगतये, जीवाग्रा-
हिण्यै, वह्निसंश्रयायै, वल्ली-
तन्तुसमुत्थानायै, षड्रसास्वा-
दलोलुपायै, तपस्विन्यै, तपः-
सिद्धये, तपसःसिद्धिदायि-
न्यै, तपोनिष्ठायै, तपोयुक्तायै,
तापस्यै, तपःप्रियायै, सप्तधा-

तपोयुक्ता तापसी च तपःप्रिया । सप्तधातुमयी मूर्तिः सप्तधात्वन्तराश्रया । देहपुष्टिर्मनःपुष्टिरन्नपुष्टिर्बलोद्धता । ओषधिर्वैद्यमाता च द्रव्यशक्तिः प्रभावती । वैद्या वैद्यचिकित्सा च सुपथ्या रोगनाशिनी । मृगया मृगमांसादा मृगत्वङ्मृगलोचना । वागुरा बन्धरूपा च वधरूपा वधोद्धता । बन्दी बन्दिस्तुताकारा काराबन्धविमोचिनी । शृङ्खला खलहा विद्युद्दृढबन्धविमोचिनी । अम्बिकाऽम्बालिका चाम्बा स्वक्षा साधुजनार्चिता । कौलिकी कुलविद्या च सुकुला कुलपूजिता । कालचक्रभ्रमा भ्रान्ता विभ्रमा भ्रमनाशिनी ।

तुमर्यै, मूर्त्यै, सप्तधात्वन्तराश्रयायै, देहपुष्ट्यै, मनःपुष्ट्यै, अन्नपुष्ट्यै, बलोद्धतायै, ओषधये, वैद्यमात्रे, द्रव्यशक्तये, प्रभावत्यै, वैद्यायै, वैद्यचिकित्सायै, सुपथ्यायै, रोगनाशिन्यै, मृगयायै, मृगमांसादायै, मृगत्वचे, मृगलोचनायै, वागुरायै, बन्धुरूपायै, वधरूपायै, वधोद्धतायै, बन्द्यै, बन्दिस्तुतायै, कारायै, काराबन्धविमोचिन्यै, शृङ्खलायै, खलहायै, विद्युते, दृढबन्धविमोचिन्यै, अम्बिकायै, अम्बालिकायै, अम्बायै, स्वक्षायै, साधुजनार्चितायै, कौलिक्यै, कुलविद्यायै, सुकुलायै, कुलपूजितायै, कालचक्रभ्रमायै, भ्रान्तायै, विभ्रमायै, भ्रमनाशिन्यै, वातात्यै, मेघमालायै, सुवृष्ट्यै, सस्यवर्धिन्यै, अकारायै, इकारायै, "तेजोऽसि"

वात्याली मेघमाला च सुवृष्टिः सस्यवर्धिनी । अकारा च इकारा च "४००" । उकारैकाररूपिणी । ह्रींकारीबीजरूपा च क्लींकाराम्बरवासिनी । सर्वाक्षरमयीमूर्तिरक्षरा वर्णमालिनी । सिन्दूरारुणवर्णा च सिन्दूरतिलकप्रिया । वश्या च वश्यबीजा च लोकवश्यविभाविनी । नृपवश्या नृपसेव्या नृपवश्यकरी प्रिया । महिषी नृपमान्या च नृमान्या नृपनन्दिनी । नृपधर्ममयी धन्या धनधान्यविवर्धिनी । चतुर्वर्णमयी मूर्तिश्चतुर्वर्णैः सुपूजिता । सर्वधर्ममयी सिद्धिश्चतुराश्रमवासिनी । ब्राह्मणी क्षत्रिया वैश्या

ॐउकारायैस्वाहा ॥४००॥ "तां भवानीं भवानीतक्लेशनाशविशारदाम् । शारदां शरदम्भोजसितपद्मासनां नमः ॥"

ॐऐकाररूपिण्यैस्वाहा, ह्रींकारीबीजरूपायै, क्लींकाराम्बरवासिन्यै, सर्वाक्षरमयीमूर्त्यै, अक्षरायै, वर्णमालिन्यै, सिन्दूरारुणवर्णायै, सिन्दूरतिलकप्रियायै, वश्यायै, वश्यबीजायै, लोकवश्यविभाविन्यै, नृपवश्यायै, नृपसेव्यायै, नृपवश्यकर्यै, प्रियायै, महिष्यै, नृपमान्यायै, नृमान्यायै, नृपनन्दिन्यै, नृप मर्ममय्यै, धन्यायै, धनधान्यविवर्धिन्यै, चतुर्वर्णमयीमूर्त्यै, चतुर्वर्णैःसुपूजितायै, सर्वधर्ममयीसिद्ध्यै, चतुराश्रमवासिन्यै, ब्राह्मण्यै, क्षत्रियायै, वैश्यायै, शूद्रायै, अवरवर्ण-

शूद्रा चावरवर्णजा । वेदमार्गरता यज्ञा वेदविश्वविभाविनी । अस्त्रशस्त्रमयीविद्या वरशस्त्रास्त्रधारिणी । सुमेधा सत्यमेधा च भद्रकाल्यऽपराजिता। गायत्री सत्कृतिः सन्ध्या सावित्री त्रिपदाश्रया । त्रिसन्ध्या त्रिपदा धात्री सुपर्वा सामगायनी । पञ्चाली बालिका बाला बालक्रीडा सनातनी । गर्भाधारधरा शून्या गर्भाशयनिवासिनी । सुरारिघातिनी कृत्या पूतना च तिलोत्तमा। लज्जा रसवती नन्दा भवानी पापनाशिनी। पट्टाम्बरधरा गीतिः सुगीतिर्ज्ञानलोचना । सप्तसुरमयी तन्त्री षड्ङ्गमध्यमदैवता। मूर्छा-

जायै, वेदमार्गरतायै, यज्ञायै, वेदविश्वविभाविन्यै, अस्त्रशस्त्रमयीविद्यायै, वरशस्त्रास्त्रधारिण्यै, सुमेधायै, सत्यमेधायै, भद्रकाल्यै, अपराजितायै, गायत्र्यै, सत्कृतये, सन्ध्यायै, सावित्र्यै, त्रिपदाश्रयायै, त्रिसन्ध्यायै, त्रिपदायै, धात्र्यै, सुपर्वायै, सामगायिन्यै, पञ्चाल्यै, बालिकायै, बालायै, बालक्रीडायै, सनातन्यै, गर्भाधारधरायै, शून्यायै, गर्भाशयनिवासिन्यै, सुरारिघातिन्यै, कृत्यायै, पूतनायै, तिलोत्तमायै, लज्जायै, रसवत्यै, नन्दायै, भवान्यै, पापनाशिन्यै, पट्टाम्बरधरायै, गीत्यै, सुगीत्यै, ज्ञानलोचनायै, सप्तसुरमय्यै, तन्त्र्यै, षड्ङ्गमध्यमदैवतायै, मूर्च्छनायै, ग्रामसंस्थानायै, स्वच्छस्वस्थानवासिन्यै, अट्टाट्टहासिन्यै, प्रेतायै, प्रेतासननिवासिन्यै,

ना ग्रामसंस्थाना स्वच्छस्वस्थानवासिनी । अट्टाट्टहासिनी प्रेता प्रेतासननिवासिनी । गीतनृत्तप्रिया कामा तुष्टिदा पुष्टिदाक्षया । निष्ठा सत्यप्रिया प्रख्या लोकेशी च सुरोत्तमा । सुविषा ज्वालिनीज्वाला विषमोहार्त्तिनाशिनी । विषारिर्नागदमनी कुरुकुल्लाऽमृतोद्भवा । भूतभीतिहरा रक्षा "५००" भूतावेशविनाशिनी । रक्षोघ्नी राक्षसीरात्रिर्दीर्घनिद्रा दिवागतिः । चन्द्रिका चन्द्रकान्तिश्च सूर्यकान्तिर्निशाचरी । डाकिनी शाकिनी शिष्या हाकिनी चक्रवाकिनी । सितासितप्रि-

गीतनृत्तप्रियायै, कामायै, तुष्टिदायै, पुष्टिदायै, अक्षयायै, निष्ठायै, सत्यप्रियायै, प्रख्यायै, लोकेश्यै, सुरोत्तमायै, सुविषायै, ज्वालिन्यै, ज्वालायै, विषमोहार्तिनाशिन्यै, विषार्यै, नागदमन्यै, कुरुकुल्लायै, अमृतोद्भवायै, भूतभीतिहरायै, "तेजोऽसि" ॐ रक्षायैस्वाहा, ५०० "भवानि त्वं दास्ये मयि वितर दृष्टिं सकरुणामिति स्तोतुं वाञ्छन्कथयति भवानि त्वमिति यः । तदैव त्वं तस्मै दिशसि निजसायुज्यपदवीं मुकुन्दब्रह्मेन्द्रस्फुटमुकुटनीराजितपदाम् ॥" ॐ भूतावेशविनाशिन्यैस्वाहा, रक्षोघ्न्यै, राक्षस्यै, रात्र्यै, दीर्घनिद्रायै, दिवागतये, चन्द्रिकायै, चन्द्रकान्तये, सूर्यकान्तये, निशाचर्यै, डाकिन्यै, शाकिन्यै शिष्यायै, हाकिन्यै, चक्रवाकि-

या खङ्गा सुकुला वनदेवता । गुरुरूपधरा गुर्वी मृत्युर्मारी विशारदा । महामारी विनिन्द्रा च तन्द्रा मृत्युविनाशिनी । चन्द्रमण्डलसङ्काशा चन्द्रमण्डलवासिनी । अणिमादिगुणोपेता सुस्पृहा कामरूपिणी । अष्टसिद्धिप्रदा प्रौढा दुष्टदानवघातिनी । अनादिनिधना पुष्टिश्चतुर्बाहुश्चतुर्मुखी । चतुःसमुद्रशयना चतुर्वर्गफलप्रदा । काशपुष्पप्रतीकाशा शरत्कुमुदलोचना । भूता भव्या भविष्या च शैलजा शैलवासिनी । वाममार्गरता वामा शिववामाङ्गवासिनी । वामाचारप्रिया तुष्टिर्लोपामुद्राप्रबोधिनी ।

न्यै, सितासितप्रियायै, खङ्गायै, सुकुलायै, वनदेवतायै, गुरुरूपधरायै, गुर्व्यै, मृत्यवे, मार्यै, विशारदायै, महामार्यै, विनिन्द्रायै, तन्द्रायै, मृत्युविनाशिन्यै, चन्द्रमण्डलसङ्काशायै, चन्द्रमण्डलवासिन्यै, अणिमादिगुणोपेतायै, सुस्पृहायै, कामरूपिण्यै, अष्टसिद्धिप्रदायै, प्रौढायै, दुष्टदानवघातिन्यै, अनादिनिधनायै, पुष्टये, चतुर्बाहवे, चतुर्मुख्यै, चतुःसमुद्रशयनायै, चतुर्वर्गफलप्रदायै, काशपुष्पप्रतीकाशायै, शरत्कुमुदलोचनायै, भूतायै, भव्यायै, भविष्यायै, शैलजायै, शैलवासिन्यै, वाममार्गरतायै, वामायै, शिववामाङ्गवासिन्यै, वामाचारप्रियायै, तुष्टये, लोपामुद्राप्रबोधिन्यै, भूतात्मने, परमा-

भूतात्मा परमात्मा च
भूतभव्यविभाविनी ।
मङ्गला साधुशीला च
परमार्थप्रबोधिका । द-
क्षिणा दक्षिणामूर्तिः
सुदक्षिणा हरिप्रसूः ।
योगिनी योगियुक्ता
च योगाङ्गा ध्यानशा-
लिनी । योगपट्टधरा-
मुक्ता मुक्तानां पर-
मागतिः । नारसिंही
सुजन्मा च त्रिवर्गफ-
लदायिनी । धर्मदा ध-
नदा चैका कामदा मो-
क्षदा द्युतिः । साक्षिणी
क्षणदा दक्षा दक्षजा
कोटिरूपिणी । क्रतुः
कात्यायनी स्वच्छा स्व-
च्छन्दा च कविप्रिया ।
सत्यागमा बहिःस्था च
काव्यशक्तिः कवित्व-
दा । मेनापुत्री सती-
माता मैनाकभगिनी
तडित् । सौदामिनी

त्मने, भूतभव्यविभाविन्यै,
मङ्गलायै, साधुशीलायै, पर-
मार्थप्रबोधिकायै, दक्षिणायै,
दक्षिणामूर्तये, सुदक्षिणायै,
हरिप्रस्वै, योगिन्यै, योगयु-
क्तायै, योगाङ्गायै, ध्यानशा-
लिन्यै, योगपट्टधरायै, मुक्तायै,
मुक्तानांपरमागतये, नारसिं-
ह्यै, सुजन्मने, त्रिवर्गफलदायि-
न्यै, धर्मदायै, धनदायै, एकायै,
कामदायै, मोक्षदायै, द्युतये,
साक्षिण्यै, क्षणदायै, दक्षायै,
दक्षजायै, कोटिरूपिण्यै, क्र-
तवे कात्यायन्यै, स्वच्छायै,
स्वच्छन्दायै, कविप्रियायै, स-
त्यागमायै, बहिःस्थायै, काव्य-
शक्तये, कवित्वदायै, मेनापु-
त्र्यै, सतीमात्रे, मैनाकभगि-
न्यै, तडिते "तेजोऽसि" ॐ सौ-
दामिन्यैस्वाहा ६०० । "किं
किं दुःखं दनुजदलनि क्षीयते
न स्मृतायां का का कीर्तिः
कुलकमलिनि ख्याप्यते न

सुदामा च सुधामा धामशालिनी । सौभाग्यदायिनी द्यौश्च सुभगा द्युतिवर्धिनी । श्रीकृत्तिवसना चैव कङ्काली कलिनाशिनी । रक्तबीजवधोद्दृप्ता सुतन्तुर्बीजसन्ततिः । जगज्जीवा जगद्बीजा जगत्त्रयहितैषिणी । चामीकररुचिश्चान्द्री साक्षया षोडशीकला यत्तत्पदानुबन्धा च यक्षिणी धनदार्चिता । चित्रिणी चित्रमाया च विचित्रा भुवनेश्वरी । चामुण्डा मुण्डहस्ता च चण्डमुण्डवधोद्धुरा । अष्टम्येकादशी पूर्णा नवमी च चतुर्दशी । अमा कलशहस्ता च पूर्णकुम्भपयोधरा । अभीरुर्भैरवी भीरा भीमा त्रिपुरभैरवी । महा-

स्तुतायाम् । का का सिद्धिः सुरवरनुते प्राप्यते नार्चितायां कं कं योगं त्वयि न चिनुते चित्तमालम्बितायाम्" ॥ सुदामायै स्वाहा, सुधामायै, धामशालिन्यै, सौभाग्यदायिन्यै, दिवे, सुभगायै, द्युतिवर्धिन्यै, श्रीकृत्तिवसनायै, कङ्काल्यै, कलिनाशिन्यै, रक्तबीजवधोद्दृप्तायै, सुतन्तवे, बीजसन्ततये, जगज्जीवायै, जगद्बीजायै, जगत्त्रयहितैषिण्यै, चामीकररुचये चान्द्र्यै, साक्षयायै, षोडशीकलायै, यत्तत्पदानुबन्धायै, यक्षिण्यै, धनदार्चितायै, चित्रिण्यै, चित्रमायायै, विचित्रायै, भुवनेश्वर्यै, चामुण्डायै, मुण्डहस्तायै, चण्डमुण्डवधोद्धुरायै, अष्टम्यै, एकादश्यै, पूर्णायै, नवम्यै, चतुर्दश्यै, अमायै, कलशहस्तायै, पूर्णकुम्भपयोधरायै, अभीरवे, भैरव्यै, भीरायै, भीमायै, त्रिपुर-

रुण्डा च रौद्री च महाभैरवपूजिता । निर्मुण्डा हस्तिनी चण्डा करालदशनानना । कराला विकराला च घोरा घुर्घुरनादिनी । रक्तदन्तोर्ध्वकेशी च बन्धूककुसुमारुणा । कादम्बरी पटासा च काश्मीरी कुङ्कुमप्रिया । क्षान्तिर्बहुसुवर्णा च मतिर्बहुसुवर्णदा । मातङ्गिनी वरारोहा मत्तमातङ्गगामिनी । हिंसा हंसगतिर्हंसी हंसोज्ज्वलशिरोरुहा । पूर्णचन्द्रमुखी श्यामा स्मितास्या श्यामकुन्तला । मषी च लेखनी लेखा सुलेखा लेखकप्रिया । शङ्खिनी शङ्खहस्ता च जलस्था जलदेवता । कुरुक्षेत्रावनिः काशी मथुरा काञ्च्यवन्ति-

रुण्ड्यै, महारुण्डायै, रौद्र्यै, महाभैरवपूजितायै, निर्मुण्डायै, हस्तिन्यै, चण्डायै, करालदशनाननायै, करालायै, विकरालायै, घोरायै, घुर्घुरनादिन्यै, रक्तदन्तायै, ऊर्ध्वकेश्यै, बन्धूककुसुमारुणायै, कादम्बर्यै, पटासायै, काश्मीर्यै, कुङ्कुमप्रियायै, क्षान्तये, बहुसुवर्णायै, मतये, बहुसुवर्णदायै, मातङ्गिन्यै, वरारोहायै, मत्तमातङ्गगामिन्यै, हिंसायै, हंसगतये, हंस्यै, हंसोज्ज्वलशिरोरुहायै, पूर्णचन्द्रमुख्यै, श्यामायै, स्मितास्यायै, श्यामकुन्तलायै, मष्यै, लेखन्यै, लेखायै, सुलेखायै, लेखकप्रियायै, शङ्खिन्यै, शङ्खहस्तायै, जलस्थायै, जलदेवतायै, कुरुक्षेत्रावनये, काश्यै, मथुरायै, काञ्च्यै, अवन्तिका-

का । अयोध्या द्वारिकामाया तीर्था तीर्थकरप्रिया । त्रिपुष्कराऽप्रमेया च कोशस्था कोशवासिनी । कौशिकी तु कुशावर्ता ॥ ७०० ॥ कोशाम्बी कोशवर्धिनी । कोशदा पद्मकोशाक्षी कुसुम्भकुसुमप्रिया । तोतुला च तुलाकोटिः कोटिस्था कोटराश्रया । स्वयम्भूश्च सुगुप्ता च सुरूपा रूपवर्धिनी । तेजस्विनी सुभिक्षा च बलदा बलदायिनी । महाकोशी महावर्त्ता बुद्धिः सदसदात्मिका । महाग्रहहरा सौम्या विशोका शोकनाशिनी । सात्त्विकी सत्त्वसंस्था

यै, अयोध्यायै, द्वारिकामायायै, तीर्थायै, तीर्थकरप्रियायै, त्रिपुष्करायै, अप्रमेयायै, कोशस्थायै, कोशवासिन्यै, कौशिक्यै, "तेजोऽसि" ओंकुशावर्तायैस्वाहा, ७००
आरक्ताभां त्रिनेत्रां मणिमुकुटवतीं रत्नताटङ्करम्यां हस्ताम्भोजैः सपाशाङ्कुशमदनधनुःसायकैर्विस्फुरन्तीम् । आपीनोत्तुङ्गवक्षोरुहतटविलुठत्तारहारोज्ज्वलाङ्गीं ध्यायाम्यम्भोरुहस्थामरुणविवसनामीश्वरीमीश्वराणाम् ॥ ॐकोशाम्ब्यैस्वाहा, कोशवर्धिन्यै, कोशदायै, पद्मकोशाक्ष्यै, कुसुम्भकुसुमप्रियायै, तोतुलायै, तुलाकोटये, कोटिस्थायै, कोटराश्रयायै, स्वयम्भुवे, सुगुप्तायै, सुरूपायै, रूपवर्धिन्यै, तेजस्विन्यै, सुभिक्षायै, बलदायै, बलदायिन्यै, महाकोश्यै, महावर्तायै, बुद्ध्यै, सदसदात्मिकायै, महाग्रहहरायै,

च राजसी च रजोवृता । तामसी च तमोयुक्ता गुणत्रयविभाविनी । अव्यक्ता व्यक्तरूपा च वेदविद्या च शाम्भवी । शम्भुकल्याणिनी कल्पा मनःसङ्कल्पसन्ततिः । सर्वलोकमयी शक्तिः सर्वश्रवणगोचरा । सर्वज्ञानवती वाञ्छा सर्वतत्त्वावबोधिनी । जाग्रती च सुषुप्तिश्च स्वप्नावस्था तुरीयका । त्वरा मन्दगतिर्मन्दा मदिरामोदधारिणी । पानभूमिः पानपात्रा पानदानकरोद्यता । अघूर्णारुणनेत्रा च किञ्चिदव्यक्तभाषिणी । आशापूरा च दीक्षा च दक्षा दीक्षितपूजिता ॥ ६० ॥ नागवल्ली नागकन्या भोगिनी भोगवल्लभा । सर्वशास्त्रवती विद्या सुस्मृति

सौम्यायै, विशोकायै, शोकनाशिन्यै, सात्त्विकयै, सत्त्वसंस्थायै, राजस्यै, रजोवृतायै, तामस्यै, तमोयुक्तायै, गुणत्रयविभाविन्यै, अव्यक्तायै, व्यक्तरूपायै, वेदविद्यायै, शाम्भव्यै, शम्भुकल्याणिन्यै, कल्पायै, मनःसङ्कल्पसन्तत्यै, सर्वलोकमयीशक्तये ४० सर्वश्रवणगोचरायै, सर्वज्ञानवत्यै, वाञ्छायै, सर्वतत्त्वावबोधिन्यै, जाग्रत्यै, सुषुप्तये, स्वप्नावस्थायै, तुरीयकायै, त्वरायै, मन्दगतये, मन्दायै, मदिरामोदधारिण्यै, पानभूमये, पानपात्रायै, पानदानकरोद्यतायै, अघूर्णारुणनेत्रायै, किञ्चिदव्यक्तभाषिण्यै, आशापूरायै, दीक्षायै, दक्षायै, दीक्षितपूजितायै, नागवल्ल्यै, नागकन्यायै, भोगिन्यै, भोगवल्लभायै, सर्वशास्त्रवतीविद्यायै, सुस्मृतये, धर्मवादिन्यै,

धर्मवादिनी । श्रुतिः श्रुतिधरा ज्येष्ठा श्रेष्ठा पातालवासिनी । मीमांसा तर्कविद्या च सुभक्तिर्भक्तवत्सला। सुनाभिर्यातना जातिर्गम्भीराऽभाववर्जिता। नागपाशधरा मूर्तिरगाधा नागकुण्डला। सुचक्रा चक्रमध्यस्था चक्रकोणनिवासिनी । सर्वमन्त्रमयी विद्या सर्वमन्त्राक्षरावलिः। मधुस्रवा स्रवन्ती च भ्रामरी भ्रमरालका। मातृमण्डलमध्यस्था मातृमण्डलवासिनी। कुमारजननी क्रूरा सुमुखी ज्वरनाशिनी । अतीता विद्यमाना च भाविनी प्रीतिमञ्जरी ॥८००॥ सर्वसौख्यवती युक्तिराहारपरिणामिनी। निधानं पञ्चभूतानां भवसागर-

श्रुतये, श्रुतिधरायै, ज्येष्ठायै, श्रेष्ठायै, पातालवासिन्यै, मीमांसायै, तर्कविद्यायै, ७५ सुभक्त्यै, भक्तवत्सलायै, सुनाभये, यातनायै, जात्यै, गम्भीरायै, अभाववर्जितायै, नागपाशधरामूर्तये, अगाधायै, नागकुण्डलायै, सुचक्रायै, चक्रमध्यस्थायै, चक्रकोणनिवासिन्यै, सर्वमन्त्रमयीविद्यायै, सर्वमन्त्राक्षरावलये, मधुस्रवायै, स्रवन्त्यै, भ्रामर्यै, भ्रमरालकायै, मातृमण्डलमध्यस्थायै, मातृमण्डलवासिन्यै, कुमारजनन्यै, क्रूरायै, सुमुख्यै, ज्वरनाशिन्यै, अतीतायै, विद्यमानायै, भाविन्यै, "तेजोऽसि" ॐ प्रीतिमञ्जर्यै स्वाहा ८०० भक्तानां सिद्धिदात्री नलिनयुगकरा श्वेतपद्मासनस्था लक्ष्मीरूपा त्रिनेत्रा हिमकरवदना सर्वदैत्येन्द्रहर्त्री । वागीशी सिद्धिकर्त्री सकलमुनिजनैः सेविता

तारिणी ॥ अक्रूरा च ग्रहवती विग्रहा ग्रहवर्जिता ॥ रोहिणी भूमिगर्भा च कालभूः कालवर्जिता । कलङ्करहिता नारी चतुष्षष्ट्यभिधावती ॥ जीर्णा च जीर्णवस्त्रा च नूतना नववल्लभा । अजरा नियतिः प्रीतिरतिरागविवर्धिनी । पञ्चवातगतेर्भिन्ना पञ्चश्लेष्माशयाधरा ॥ पञ्चपित्तवती पंक्तिः पञ्चस्थानविभाविनी । ऋतुमती कामवती बहिःप्रस्रविणी त्र्यहा । रजःशुक्रधराशक्तिर्जरायुर्गर्भधारिणी । त्रिकालज्ञा त्रिलिङ्गा च त्रिमूर्तिः पुरवासिनी । अरागा शिवतत्त्वा च कामतत्त्वानु

या भवानी नौम्यहं नौम्यहं त्वां हरिहरनमितां शारिकां नौमि नौमि ॥ ओं सर्वसौख्यवतीयुक्त्यै स्वाहा, आहारपरिणामिन्यै, पञ्चभूतानां निधानायै, भवसागरतारिण्यै, अक्रूरायै, ग्रहवत्यै, विग्रहायै, ग्रहवर्जितायै, रोहिण्यै, भूमिगर्भायै, कालभुवे, कालवर्जितायै, कलङ्करहितायै, नार्यै, चतुःषष्ट्यभिधावत्यै, जीर्णायै, जीर्णवस्त्रायै, नूतनायै, नववल्लभायै, अजरायै, नियत्यै, प्रीत्यै, अतिरागविवर्धिन्यै, पञ्चवातगतेर्भिन्नायै, पञ्चश्लेष्माशयाधरायै, पञ्चपित्तवतीपङ्क्त्यै, पञ्चस्थानविभाविन्यै, ऋतुमत्यै, कामवत्यै, बहिःप्रस्रविण्यै, त्र्यहायै, रजःशुक्रधराशक्तये, जरायवे, गर्भधारिण्यै, त्रिकालज्ञायै, त्रिलिङ्गायै, त्रिमूर्तये, पुरवासिन्यै, अरागायै, शिवतत्त्वायै, कामतत्त्वानुरागिण्यै,

रागिणी। प्राच्यवाची प्रतीचीदिगुदीचीदिग्विदिग्दिशा। "७०" अहंकृतिरहंकारा बालमाया बलिप्रिया। स्रुक्स्रुवा सामिधेनी च सुश्रद्धा श्राद्धदेवता। माता मातामही तृप्तिः पितृमाता पितामही। स्नुषा दौहित्रिणी पुत्री पौत्री नप्त्री शिशुप्रिया। स्तनदा स्तनधारा च विश्वयोनिः स्तनन्धयी। शिशूत्सङ्गधरा दोला दोलाक्रीडाभिनन्दिनी। उर्वशी कदली केका विशिखा शिखिनर्तिनी। खट्वाङ्गधारिणी खट्वा बाणपुङ्खानुवर्तिनी। लक्ष्यप्राप्तिः काललक्ष्या लक्ष्या च शुभलक्षणा। वर्तिनी सुपथाचारा परिखा च

प्राच्यै, अवाच्यै, प्रतीचीदिशे, उदीचीदिशे, विदिग्दिशे, अहङ्कृतये, अहङ्कारायै, बालमायायै, बलिप्रियायै, स्रुचे, स्रुवायै, सामिधेन्यै, सुश्रद्धायै, श्राद्धदेवतायै, मात्रे, मातामह्यै, तृप्तये, पितृमात्रे, पितामह्यै, स्नुषायै, दौहित्रिण्यै, पुत्र्यै, पौत्र्यै, नप्त्र्यै, शिशुप्रियायै, स्तनदायै, स्तनधारायै, विश्वयोनये, स्तनन्धय्यै, शिशूत्सङ्गधरायै, दोलायै, दोलाक्रीडाभिनन्दिन्यै, उर्वश्यै, कदल्यै, केकायै, विशिखायै, शिखिनर्तिन्यै, खट्वाङ्गधारिण्यै, खट्वायै, बाणपुङ्खानुवर्तिन्यै, लक्ष्यप्राप्तये, काललक्ष्यायै, लक्ष्यायै, शुभलक्षणायै, वर्तिन्यै, सुपथाचारायै, परिखायै, खनिर्वृतये, प्राकारवलयायै, वेलायै, महोदधिमर्यादायै, पोषण्यै, शोषणीशक्त्यै, दीर्घकेश्यै, सुलोमशायै,

स्वनिर्वृतिः । प्राकारवलया वेला मर्यादा च महोदधौ । पोषणी शोषणीशक्तिर्दीर्घकेशी सुलोमशा । ललिता मांसला तन्वी
९०० वेदवेदाङ्गधारिणी नरासृक्पानमत्ता च नरमुण्डास्थिभूषणा । अक्षक्रीडारतिः शारी शारिका शुकभाषिणी । शाम्बरी गारुडीविद्या वारुणी वरुणार्चिता । वाराही तुण्डहस्ता च दंष्ट्रोद्धृतवसुन्धरा । मीनमूर्तिधरा मूर्त्ता वदान्या प्रतिमाश्रया । अष्टमूर्तिर्निधीशा च शालिग्रामशिला स्तुतिः । स्मृतिः संस्काररूपा च सुसंस्कारा च संस्कृतिः । प्राकृता देशभाषा च गाथा गीतिः प्रहेलिका । इडा च

ललितायै, मांसलायै, "तेजोऽसि" तन्व्यै, स्वाहा ॥९००॥ रे मूढाः किमयं वृथैव तपसा कायः परिक्लिश्यते यज्ञैर्वा बहुदक्षिणैः किमितरे रिक्तीक्रियन्ते गृहाः । भक्तिश्चेद्विनाशिनी भगवतीपादद्वयी सेव्यतामुन्निद्राम्बुरुहातपत्रसुभगा लक्ष्मीः पुरो धावति ॥ ॐ वेदवेदाङ्गधारिण्यै स्वाहा, नरासृक्पानमत्तायै, नरमुण्डास्थिभूषणायै, अक्षक्रीडारतये, शार्यै, शारिकायै, शुकभाषिण्यै, शाम्बर्यै, गारुडीविद्यायै, वारुण्यै, वरुणार्चितायै, वाराह्यै, तुण्डहस्तायै, दंष्ट्रोद्धृतवसुन्धरायै, मीनमूर्तिधरायै, मूर्तायै, वदान्यायै, प्रतिमाश्रयायै, अष्टमूर्त्तये निधीशायै, शालिग्रामशिलायै, स्तुतये, स्मृतये, संस्काररूपायै, सुसंस्कारायै, संस्कृतये, प्राकृतायै, देशभाषायै, गाथायै, गीत्यै, प्रहेलिकायै,

पिङ्गला पिङ्गा सुषुम्णा सूर्यवाहिनी । शशिस्रवा च तालुस्था काकिनी मृतजीविनी । अणुरूपा बृहद्रूपा लघुरूपा गुरुस्थिरा । स्थावरा जङ्गमादेवी कृतकर्मफलप्रदा । विषयाक्रान्तदेहा च निर्विशेषा जितेन्द्रिया । विश्वरूपा चिदानन्दा परंब्रह्मप्रबोधिनी । निर्विकारा च निर्वैरा विरतिः सत्त्ववर्धिनी । पुरुषा ज्ञानभिन्ना च क्षान्तिः कैवल्यदायिनी । विविक्तसेविनी प्रज्ञा जनयित्री बहुश्रुतिः । निरीहा च समस्तेहा सर्वलोकैकसेविता । सेवा सेवाप्रिया सेव्या सेवाफलविवर्धिनी । कलौकल्किप्रिया काली दुष्टम्लेच्छविनाशिनी ।

इडायै, पिङ्गलायै, पिङ्गायै, सुषुम्णायै, सूर्यवाहिन्यै, शशिस्रवायै, तालुस्थायै, काकिन्यै, मृतजीविन्यै, अणुरूपायै, बृहद्रूपायै, लघुरूपायै, गुरुस्थिरायै, स्थावरायै, जङ्गमादेव्यै, कृतकर्मफलप्रदायै, विषयाक्रान्तदेहायै, निर्विशेषायै, जितेन्द्रियायै, विश्वरूपायै, चिदानन्दायै, परंब्रह्मप्रबोधिन्यै, निर्विकारायै, निर्वैरायै, विरत्यै, सत्त्ववर्धिन्यै, पुरुषायै, अज्ञानभिन्नायै, क्षान्तये, कैवल्यदायिन्यै, विविक्तसेविन्यै, प्रज्ञायै, जनयित्र्यै, बहुश्रुतये, निरीहायै, समस्तेहायै, सर्वलोकैकसेवितायै, सेवायै, सेवाप्रियायै, सेव्यायै, सेवाफलविवर्धिन्यै, कलौकल्किप्रियायै, काल्यै, दुष्टम्लेच्छविनाशि-

प्रत्यञ्चा च धनुर्यष्टिः
खड्गधारा दुरानतिः ।
अश्वप्लुतिश्च वल्गा च
सृणिः सन्मत्तवारुणा ।
वीरभूर्वीरमाता च
वीरसूर्वीरनन्दिनी ।
जयश्रीर्जयदीक्षा च
जयस्था जयवर्धिनी ।
सौभाग्यसुभगाकारा
सर्वसौभाग्यवर्धिनी ।
क्षेमङ्करी सिद्धिरूपा
सत्कीर्तिः पथिदेवता ।
सर्वतीर्थमयीमूर्तिः
सर्वदेवमयीप्रभा ।
सर्वसिद्धिप्रदाशक्तिः
सर्वमङ्गलमङ्गला१०००

न्यै, प्रत्यञ्चायै, धनुर्यष्ट्यै, खड्गधारायै, दुरानतये, अश्वप्लुतये वल्गायै, सृणये, सन्मत्तवारुणायै, वीरभुवे, वीरमात्रे, वीरसुवे, वीरनन्दिन्यै, जयश्रियै, जयदीक्षायै, जयस्थायै, जयवर्धिन्यै, सौभाग्यसुभगाकारायै, सर्वसौभाग्यवर्धिन्यै, क्षेमङ्कर्यै, सिद्धिरूपायै, सत्कीर्त्तये, पथिदेवतायै, सर्वतीर्थमयीमूर्तये, सर्वदेवमयीप्रभायै, सर्वसिद्धिप्रदाशक्तये, ॐ "तेजोऽसि" सर्वमङ्गलमङ्गलायै, स्वाहा ॥१०००॥

पुण्यं सहस्रनामेदमम्बायाः शिवभाषितम् । यः पठेत्प्रातरुत्थाय शुचिर्भूत्वा समाहितः ॥ यश्चापि शृणुयान्नित्यं नरो निश्चलमानसः । एककालं द्विकालं वा त्रिकालं श्रद्धयान्वितः ॥ तेजस्वी बलवान् शूरः शोकरोगविवर्जितः । यशस्वी कीर्तिमान्धन्यः सुभगो लोकपूजितः ॥ रूपवान्गुणसम्पन्नः प्रभावीर्यसमन्वितः । यशांसि लभते नित्यं निश्चलां च शुभां श्रियम् ॥ सर्वपापविनिर्मुक्तो लोभक्रोधविवर्जितः । नित्यं बन्धुसुतादारापुत्रपौत्रमहोत्सवैः ॥ नन्दितः सेवितो भृत्यैर्बहुभिः शुचिमानसैः । विद्यानां पारगो विप्रः क्षत्रियो विजयी रणे ।

वैश्यस्तु धनलाभाढ्यः शूद्रः सुखमवाप्नुयात् ॥ पुत्रार्थी लभते पुत्रान्धनार्थी लभते धनम् । इच्छाकामं तु कामार्थी धर्मार्थी धर्ममक्षयम् ॥ कन्यार्थी लभते कन्यां रूपशीलगुणान्विताम् । क्षेत्रं च बहुसस्यं स्याद्गावस्तु बहुदुग्धदाः ॥ नाशुभं नापदस्तस्य न भयं नृपशत्रुतः । जायते नाशुभा बुद्धिर्लभते कुलधुर्यताम् ॥ न बाधन्ते ग्रहास्तस्य न रक्षांसि न पन्नगाः । न पिशाचा न डाकिन्यो भूता व्यन्तरजम्भकाः ॥ बालग्रहाभिभूतानां बालानां शान्तिकारकम् । द्वन्द्वानां प्रीतिभेदे च मैत्रीकरणमुत्तमम् ॥ लोहपाशैर्दृढैर्बद्धो बन्दी वेश्मनि दुर्गमे । तिष्ठञ्छृण्वन्पठन्मर्त्यो मुच्यते नात्र संशयः ॥ न दाराणां न पुत्राणां न बन्धूनां न मित्रजम् । पश्यन्ति न हि ते शोकं वियोगं चिरजीविनः ॥ अन्धस्तु लभते दृष्टिं चक्षूरोगैर्न बाध्यते । बधिरः श्रुतिमाप्नोति मूको वाचं शुभां नरः ॥ पतद्गर्भा च या नारी स्थिरगर्भा च जायते । कुष्ठिनः शीर्णदेहा ये गतकेशनखत्वचः ॥ पठनाच्छ्रवणाद्वापि दिव्यकाया भवन्ति ते । ये पठन्ति सदा मर्त्याः शुचिष्मन्तो जितेन्द्रियाः । अपुत्राः प्राप्नुयुः पुत्राञ्छृण्वन्तोपि न संशयः । महाव्याधिपरिग्रस्तास्तप्ता ये विविधैर्ज्वरैः । भूताभिषङ्गसञ्जातैश्चातुर्थिकतृतीयकैः ॥ अन्यैश्च दारुणै रोगैः पीड्यमानाश्च मानवाः । गतबाधाः प्रजायन्ते ते मुक्ता नात्र संशयः ॥ श्रुतग्रन्थधरो बालो दिव्यवादी कवीश्वरः । पठनाच्छ्रवणाद्वापि भवत्येव न संशयः ॥ अष्टम्यां वा चतुर्दश्यां नवम्यां चैकचेतसः । ये पठन्ति सदा मर्त्या न ते वै दुःखभाजनाः ॥ नवरात्रं जिताहारो दृढभक्तिर्जितेन्द्रियः । चण्डिकायतने विद्वाञ्छुचिष्मान्मूर्तिसन्निधौ ॥ एकाकी तु शतावर्तं पठन्धीरश्च निर्भयः । साक्षाद्भगवती तस्मै प्रयच्छतीप्सितं फलम् ॥ सिद्धपीठे गिरौ रम्ये सिद्धक्षेत्रे सुरालये । पठनात्साधकस्याशु

सिद्धिर्भवति वाञ्छिता ॥ दशावर्तं पठेद्यस्तु भूमिशायी नरः शुचिः । स्वप्ने मूर्तिमतीं देवीं वरदां सोपि पश्यति ॥ आवर्तनसहस्रैर्ये पठन्ति पुरुषोत्तमाः । ते सिद्धाः सिद्धिदा लोके शापानुग्रहयोः क्षमाः ॥ कवित्वं संस्कृतौ तेषां शास्त्राणां विकृतौ स्वतः । शक्तिः प्रोन्मील्यते स्वान्तेऽप्यनधीतेषु भारती ॥ नखरागशिरोरत्नद्विगुणीकृतरोचिषः । प्रयच्छन्तश्च सर्वस्वं सेवन्ते तान्महेश्वराः ॥ रोचनालिखितं भूर्जे कुङ्कुमेन शुभे दिने । धारयेद्यन्त्रितं देहे पूजयित्वा कुमारिकाः ॥ विप्रांश्च वरनारीश्च धूपैः कुङ्कुमचन्दनैः । क्षीरखण्डाज्यभोज्यैश्च भोजयित्वा सुभूषिताः ॥ बध्नन्ति ये महारक्षां बालानां च विशेषतः । भवन्ति नृपपूज्यास्ते कीर्तिभाजो यशस्विनः ॥ शत्रुतो न भयं तेषां दुर्जनेभ्यो न राजतः । न च दाराभिचारेभ्यो न दारिद्र्यान्न दुर्गतेः ॥ महार्णवे महानद्यां पोतस्थेपि न भीः क्वचित् । रणे द्यूते विवादे च विजयं प्राप्नुवन्ति ते ॥ नृपाश्च वशतां यान्ति नृपमान्याश्च ये नराः । सर्वत्र पूजिता लोके बहुमानपुरःसरम् ॥ रतिरागविवृद्धाश्च विह्वलाः कामपीडिताः । यौवनाक्रान्तदेहास्ताञ्छ्रयन्ते वामलोचनाः ॥ लिखितं मूर्ध्नि कण्ठे वा धारयेद्यो रणे शुचिः सप्तधा युध्यमानं तं प्रतियोद्धा न पश्यति ॥ केतौ वा दुन्दुभौ येषां तिष्ठेद्वै लिखितं रणे । महासैन्यपरिग्रस्तान्कान्दिशीकान्हतौजसः ॥ विचेतनान्विमूढांश्च शस्त्रकृत्यविवर्जितान् । निर्जित्य शत्रुसङ्घांस्तु लभते विजयं ध्रुवम् ॥ नाभिचारो न शापश्च बाणवीरादिकीलनम् । डाकिनी पूतना कृत्या महामारी च शाकिनी ॥ भूताः प्रेताः पिशाचाश्च रक्षांसि व्यन्तरादयः । न विशन्ति गृहे देहे लिखितं यत्र तिष्ठति ॥ न शस्त्रानलतोयौघाद्भयं तस्योपजायते । दुर्वृत्तानां

च पापानां बलहानिकरं परम् ॥ मन्दुराकरिशालासु गवां गोष्ठे समाहितः । पठेत्तद्दोषशान्त्यर्थं कूटपाकलिनाशनम् ॥ यमदूतान्न पश्यन्ति न ते निरययातनाम् । प्राप्नुवन्त्यक्षयं प्रान्ते शिवलोकं सनातनम् ॥ सर्वबाधासु घोरासु सर्वदुःखनिवारणम् । सर्वमङ्गल्यकृत्स्वर्ग्यं पठितव्यं समाहितैः ॥ श्रोतव्यं च सदा भक्त्या परं स्वस्त्ययनं महत् ॥

पुण्यं सहस्रनामेदमम्बाया रुद्रभाषितम् । चतुर्वर्गप्रदं सत्यं नन्दिकेन प्रकाशितम् ॥ नातः परतरो मन्त्रो नातः परतरः स्तवः । नातः परतरा विद्या तीर्थं नातः परं परम् । ते धन्याः कृतपुण्यास्ते त एव भुवि पूजिताः । एकभावं मुदा नित्यं येऽर्चयन्ति महेश्वरीम् । देवतानां देवता या ब्रह्माद्यैर्या च पूजिता। भूयात्सा वरदा लोके साधूनां विश्वमङ्गला । एतामेव पुराराध्य विद्यां त्रिपुरभैरवीम् । त्रैलोक्यमोहनं रूपमकार्षीद्भगवद्धरिः ॥ मायाकुण्डलिनी० अनेन मन्त्रपाठेन० ॥ इति श्रीरुद्रयामले तन्त्रे नन्दिकेश्वरसंवादे महाप्रभावो भवानीनामसहस्रस्तवराजः समाप्तः ॥

अथ इन्द्राक्षीस्तोत्रम् ॥

ॐ अस्य श्रीइन्द्राक्षीस्तोत्रमन्त्रस्य, पुरन्दर ऋषिः, अनुष्टुप् छन्दः, श्रीइन्द्राक्षीभगवती देवता, भुवनेश्वरी शक्तिः, माहेश्वरी कीलकं, गायत्री सावित्री सरस्वती कवचं, आत्मनो वाङ्मनःकायोपार्जितपापनिवारणार्थं अमुककामनासिद्ध्यर्थे पाठे विनियोगः ॥ ॥ लक्ष्म्यै अङ्गुष्ठाभ्यां नमः, भुवनेश्वर्यै तर्जनीभ्यां नमः, माहेश्वर्यै मध्यमाभ्यां नमः, वज्रहस्तायै अनामिकाभ्यां नमः, सहस्रनयनायै कनिष्ठिकाभ्यां नमः, इन्द्राक्षीभगवत्यै करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ इति करन्यासः ॥

अथ षडङ्गन्यासः ॥ लक्ष्म्यै हृदयाय नमः, भुवनेश्वर्यै शिरसे स्वाहा, माहेश्वर्यै शिखायै वषट्, वज्रहस्तायै कवचाय हुं, सहस्रनयनायै नेत्राभ्यां वौषट्, इन्द्राक्षीभगवत्यै अस्त्राय फट् ॥ प्राणायामः ॥ ॥ ध्यानम् ॥ ॥ ॐ इन्द्राक्षीं द्विभुजां देवीं पीतवस्त्रधरां शुभाम् । वामे वज्रधरां सव्यहस्तेऽभयवरप्रदाम् ॥ सहस्रनेत्रां सूर्याभां नानालङ्कारभूषिताम् । प्रसन्नवदनां नित्याऽप्सरोगणसेविताम् ॥ श्रीदुर्गां सौम्यवदनां पाशाङ्कुशधरां पराम् । त्रैलोक्यमोहिनीं देवीं भवानीं प्रणमाम्यहम् ॥ ॥

॥ इन्द्र उवाच ॥ इन्द्राक्षी नाम सा देवी देवता समुदाहृता । गौरी शाकम्भरी देवी दुर्गानाम्नेति विश्रुता ॥ कात्यायनी महादेवी चण्डघण्टा महतपा । सावित्री सा च गायत्री ब्रह्माणी ब्रह्मवादिनी ॥ नारायणी भद्रकाली रुद्राणी कृष्णपिङ्गला । अग्निज्वाला रुद्रमुखी कालरात्री तपस्विनी ॥ मेघश्यामा सहस्राक्षी विष्णुमाया जलोदरी । महोदरी मुक्तकेशी घोररूपा महाबला ॥ आनन्दा भद्रजानन्दा रोगहर्त्री शिवप्रिया । शिवदूती कराली च प्रत्यक्षपरमेश्वरी ॥ इन्द्राणी चन्द्ररूपा च इन्द्रशक्तिः परायणा । महिषासुरसंहर्त्री चामुण्डा गर्भदेवता ॥ वाराही नारसिंही च भीमा भैरवनादिनी । श्रुतिः स्मृतिर्धृतिर्मेधा विद्या लक्ष्मीः सरस्वती ॥ अनन्ता विजया पूर्णा मनस्तोषाऽपराजिता । भवानी पार्वती दुर्गा हैमवत्यम्बिका शिवा ॥ शिवा भवानी रुद्राणी शङ्करार्धशरीरिणी ॥

एतैर्नामपदैर्दिव्यैः स्तुता शक्रेण धीमता । आयुरारोग्यमैश्वर्याऽक्षयसम्पत्तिकारकम् ॥ क्षयापस्मारकुष्ठादितापज्वरनिवारकम् । शतमावर्तयेद्यस्तु मुच्यते व्याधिबन्धनात् । आवर्तयेत्सहस्रेण लभते वाञ्छितं फलम् । राजा वशमवाप्नोति सत्यमेव न

संशयः । लक्षमेकं जपेद्यस्तु साक्षाद्देवीं स पश्यति । त्रिकालं पठते नित्यं धनधान्यांश्च सम्पदः । अर्धरात्रे पठेन्नित्यं मुच्यते व्याधिबन्धनात् । ऐन्द्रस्तोत्रमिदं पुण्यं जपे तु फलवर्धनम् । विनाशाय तु रोगाणामपमृत्युहराय च । राज्यार्थी लभते राज्यं धनार्थी विपुलं धनम् । इच्छाकामं तु कामार्थी धर्मार्थी धर्ममव्ययम् । विद्यार्थी लभते विद्यां मोक्षार्थी परमं पदम् ॥ इन्द्रेण कथितं स्तोत्रं सत्यमेव न संशयः ॥ ॥ या माया मधुकैटभप्रमथिनी या माहिषोन्मूलिनी । या धूम्रेक्षणचण्डमुण्डमथिनी या रक्तबीजाशनी ॥ शक्तिः शुम्भनिशुम्भदैत्यदलिनी या सिद्धलक्ष्मीः परा । सा देवी नवकोटिमूर्तिसहिता मां पातु माहेश्वरी ॥ ॥ जप्तं पापहरं नुतं बलकरं सम्पूजितं श्रीकरं ध्यातं मानकरं स्तुतं धनकरं सम्भाषितं सिद्धिदम् । गीतं सुन्दरि वाञ्छितं प्रतनुते ते पादपद्मद्वयं भक्तानां भवभीतिभञ्जनकरं सिद्ध्यष्टदं पातु नः ॥ ॥ माया कुण्डलिनी क्रिया मधुमती काली कला मालिनी मातङ्गी विजया जया भगवती देवी शिवा शाम्भवी । शक्तिः शङ्करवल्लभा त्रिनयना वाग्वादिनी भैरवी ह्रींकारी त्रिपुरा परापरमयी माता कुमारीत्यसि ॥ अनेन मन्त्रपाठेन आत्मनो वाङ्मनःकायोपार्जितपापनिवारणार्थं श्रीइष्टदेवीप्रीत्यर्थं भगवती अमा कामा चार्वङ्गी टङ्कधारिणी तारा पार्वती यक्षिणी श्रीशारिकाभगवती श्रीशारदाभगवती श्रीमहाराज्ञी भगवती श्रीज्वालाभगवती व्रीडाभगवती वैखरीभगवती वितस्ताभगवती गङ्गाभगवती यमुनाभगवती कालिकाभगवती सिद्धलक्ष्मीः महालक्ष्मीः महात्रिपुरसुन्दरी सहस्रनाम्नी देवी भवानी सपरिवारा सवाहना सायुधा साङ्गा प्रीयतां प्रीतास्तु ॥ इति इन्द्राक्षीस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

हमारे क्रेयपुस्तक मिलने का पताः—
पं० केशवभट्टज्योतिषी पाठशाला टीचर, जिल्ला रैणावारी, महल्ला भाग ज्योगीलङ्कार कश्मीर—श्रीनगर.

क्रेयपुस्तकसूची — मूल्यं

(१) नित्यकर्मविधिः (स्नानविधि सन्ध्योपासना, नैवेद्यमन्त्र भोजनविधि पञ्चगव्यविधि हिन्दी में इति कर्तव्यता समेतः) ... ... =)

(२) नित्यकर्मविधिः (उपर्युक्तविषय तथा विष्णुपञ्चायतन-पूजा गणेशकवच गुरुस्तुति गायत्रीलीला गौरीस्तुति मुकुन्दमाला समेतः) ... ... |=)

(३) शिवपूजा (बहुरूपगर्भ, महिम्नःपार-शिवकवच-शिव-निर्वाण—व्याप्तचराचरअतिभीषण—षडक्षरस्तुति-पञ्चाक्षरस्तुति—दीनाक्रन्द—शिवक्षमापन—कैवल्योपनिषत्—शिवपूजागणेशस्तवराजात्मिका) ... ... |=)

(४) गणेशदुर्गास्तोत्रावली (लाक्षासिन्दूरवर्ण-अद्रिराजज्येष्ठ-पुत्र—एकदन्तमीशपुत्र—इति गणेशस्तोत्रत्रयगणपतिवि-द्या-देवीध्यानरत्नमालाशारिकास्तोत्र-ब्राह्मीविद्यात्मिका) |-)

(५) पञ्चस्तवीसमेता-सौन्दर्यलहरी ... ... |)||

(६) चमानुवाक्यम् ... ... =)|

(७) रुद्रपञ्चकम् ... ... |)

(८) कर्मकाण्डपुस्तकम् (संवत्सरिकपितृकर्मोपयोगि) |||=)

(९) वेदकल्पद्रुमः (हवनक्रियोपयोगी वास्तुप्रतिष्ठा, चातुर्मास्योद्यापनविधि-गण्डान्तशान्ति-ग्रहशान्ति-वास्तुप्रतिष्ठा-कन्यासंस्कार तुलादानाद्यात्मकः) ... ... १|)

(१०) मेखलापुस्तकम् (ऋचक-विवाहपद्धति उपनयनपद्धति अग्निकुण्डपूजाकन्यासंस्कार-नान्दीमुखश्राद्ध-इहकीलि-पूजाद्यात्मकम्) ... ... १||)

(११) षट्कपूजा (कलशपूजा-वैश्वदेवव्याहृत्यादियुता काश्मीरिकशिवरात्रिदिने अतीवोपयोगिनी गृहस्थाश्रमस्थितानां धार्मिकाणाम्) ... ...

(१२) पार्थिवेश्वरपूजा (कलशपूजा-वैश्वदेवव्याहृत्यादियुता शिवोपासकानामतीवोपयोगिनी) ... ...

(१३) उपदेशपञ्चकम् (शङ्करस्वामिरचितम्, तथा काश्मीरिकमहात्मना विरचितया रत्नप्रभाटीकयालङ्कृतम्, सम्पूर्णवासिष्ठाशयगर्भम्, उपनिषत्सारप्रायम् अतीवोपयोगि विवेकवैराग्ययुक्तानां महात्मनाम्) ... ...

(१४) भक्तविवेकसारः (अज्ञानबोधिनी-आत्मबोध-सटीका-प्रह्लादस्तुतिः सटीक--मुचुकुन्दस्तुतिः सटीक-रासक्रीडा पञ्चाध्यायी सटीका-गोपीस्तुतिःसटीकगोपीयुगलगीता-सटीकभ्रमरगीता-सटीक-भिक्षुगीता-गणेशस्तुति-शैवीयप्रातःकृत्यविधि-महागायत्रीस्तुति-मुकुन्दमाला-कृष्णलीलास्तुति-गोविन्दाष्टक-जयनारायणस्तोत्र भजगोविन्दस्तोत्र-अङ्गनामङ्गना-विचारद्वादशपञ्जरिका-कृष्णजन्मस्तुति-नारायणार्तत्राणस्तुति-नारायणोपनिषत्-शैवीब्राह्मीविद्या-गलेकलित-इतिशिवस्तुति—जटायुकृतरामस्तुति—त्रिपुरसुन्दरीशारिकाज्वाला-राज्ञीनां स्तुतयः सूर्यादिसवग्रहाणां पृथक् पृथक्स्तुति-पराप्रवेशिकात्मकः)

(१५) योगवासिष्ठसारः (मूलमंत्रम्) ... ...

(१६) भवानीनामसहस्रस्तुतिः(स्वाहाकारयुता इन्द्राक्षीयुता च)

(१७) कलशस्थापनोद्धारः (काश्मीरिकानां देवपित्रोः क्रियोपयोगी) ... ...

॥ अथ गणेशस्तोत्रम् ॥

ॐलाक्षासिन्दूरवर्णं सुरवरनमितं मोदकैर्मोदितास्यं हस्ते दन्तं ददानं हिमकरसदृशं तेजसोग्रं त्रिनेत्रम् । दक्षे रत्नाक्षसूत्रं वरपरशुधरं साखुसिंहासनस्थं गांगेयं रौद्रमूर्तिं त्रिपुरवधकरं विघ्नभक्षं नमामि ॥ गौरीपुत्रं त्रिनेत्रं गजमुखसहितं नागयज्ञो-पवीतं पद्माक्षं सर्वभक्षं सकलजनप्रियं सर्वगन्धर्वपूज्यम् । संपूर्णं भालचन्द्रं वरदमतिबलं हन्तृकं चासुराणां हेरम्बमादिदेवं गण-पतिममलं सिद्धिदातारमीडे ॥ यं ब्रह्म वेदान्तविदो वदन्ति परं प्रधानं पुरुषं तथान्ये । विश्वोद्गतेः कारणमीश्वरं वा तस्मै नमो विघ्नविनाशकाय ॥ गजवदनमचिन्त्यं तीक्ष्णदन्तं त्रिनेत्रं बृहदुदरमनन्तं दन्तमाले ददानम् । परशुचषकपद्मद्वन्द्वहस्तार-विन्दं हरियुगलनिविष्टं श्रीगणेशं भजामि ॥ अभयवरदपाणिं लड्डुपात्रं सुदन्तं नरपतिजपमालां नागपाशाङ्कुशं च । कनकम-यविचित्रं मुद्गरं पाणिपद्मे परशुमपि वहन्तं विघ्नराजं नमामि ॥ विघ्नेशं विश्ववन्द्यं सुविपुलयशसं लोकरक्षाप्रदक्षं साक्षात्सर्वाप-दासु प्रशमनसुमतिं पार्वतीप्राणसूनुम् । प्रायः सर्वासुरेन्द्रैः ससुर-मुनिगणैः साधकैः पूज्यमानं कारुण्येनान्तरायामितभयशमनं वि-घ्नराजं नमामि ॥ उच्चैर्ब्रह्माण्डखण्डद्वितयसहचरं कुम्भयुग्मं दधानः प्रेङ्खन्नागारिपक्षप्रतिभटविकटश्रोत्रतालाभिरामः । देव्याः श-म्भोरपत्यं भुजगपतितनुस्पर्धिवर्धिष्णुहस्तस्त्रैलोक्याश्चर्यमूर्तिः स भवतु सततं भूतये कुञ्जरास्यः ॥ नमो नमो गजेन्द्राय एकद-

न्तधराय च । नम ईश्वरपुत्राय गणेशाय नमो नमः ॥ माता यस्य उमादेवी पिता यस्य महेश्वरः । मूषको वाहनं यस्य स नः पायाद्गणाधिपः ॥ वन्दे वराभयपिनाककपालखड्गखट्वाङ्ग-दन्तमुसलाब्जकरं त्रिनेत्रम् । भीमं जटामुकुटिनं कमलासनस्थं कश्मीरवासममलं गणराजमाद्यम् ॥ रक्ताङ्गरागं परश्वक्षमालासु-दन्तपाणिं सितलड्डुपात्रम् । गजाननं सिंहरथाधिरूढं गणेश्वरं विघ्नहरं नमामि ॥ संसिद्ध्यर्थनमत्सुरासुरमिलन्मौलिस्थितप्रोल्ल-सत्सद्रत्नप्रभवप्रकृष्टविभवप्रेङ्खन्मयूखोज्ज्वलत् । श्रेयो विघ्नम-हाभयप्रशमने दिव्यं यदेकौषधं भूयान्नो द्विरदाननाङ्घ्रिकमल-द्वन्द्वं तदिष्टाप्तये ॥ बिभ्रत्पञ्चमुखानि योऽयमुदितः स्वातन्त्र्यमा-त्रात्मना शक्तेर्वैभवतः परप्रतिहतद्वैताख्यविघ्नव्ययः । एकीभूत-मुखः सकारणगणानुकारिणा तेजसा देवः संप्रति भासतां मयि यथा तत्वं गणाधीश्वरः ॥ हस्तीन्द्राननमिन्दुचूडमरुणच्छायं त्रिनेत्रं रसादाश्लिष्टं प्रियया सपद्मकरया स्वाङ्कस्थया सन्ततम् । बीजापूरगदाधनुस्त्रिशिखयुक्चक्राब्जपाशोत्पलव्रीह्यग्रस्थविषाणर-त्नकलशान् हस्तैर्वहन्तं भजे ॥ देवं स्थूलतनुं गजेन्द्रवदनं लम्बो-दरं सुन्दरं विघ्नेशं मदगन्धलोलमधुपव्यालोलगण्डस्थलम् । दन्ताघातविदारिताहितजनं सिन्दूरशोभाकरं वन्दे शैलसुता-सुतं गणपतिं सिद्धिप्रदं कामदम् ॥ द्विचतुर्दशवर्णभूषिताङ्गं मुस-लाम्भोजधरं महोपवीतम् । द्विमृगाधिपगामिनं त्रिनेत्रं हरपुत्रं द्विरदाननं भजेऽहम् ॥ जटामुकुटमण्डितं त्रिनयनं भजे षड्भुजं सतीसरनिवासिनमसुरनाशनं लोहितम् । वराभयपिनाकिनं त्वसिकपालभृच्छूलिनं गणैर्वृतगणेश्वरं कमलगं च भीमाकृतिम् ॥

गजाननं भूतगणाधिसेवितं कपित्थजाम्बूफलसारभक्षणम् ।
उमापतेः शोकविनाशकारणं नमामि विश्वेश्वरमाशु सिद्धिदम् ॥
लम्बोदरैकवदनः कमलासनस्थश्चन्द्रार्धमौलिरमलो भुजगेन्द्र-
हारः । भीमोऽष्टबाहुरुदितार्कमरीचिरष्टसिद्धिप्रदो भवतु वा-
ञ्छितसिद्धिदो नः ॥ योऽभ्यर्चितः सुरगणैर्वरसिद्धिहेतोश्छेत्तुं
भयानि च करे परशुं दधानः । देवः स शम्भुदयितापरि-
वर्धितश्रीर्विघ्नान्निवारयतु वारणराजवक्त्रः ॥ श्रीगणेशाय
नमः ॥ बिभ्रद्दक्षिणहस्तपद्मयुगले दन्ताक्षसूत्रे शुभे वामे
मोदकपूर्णपात्रपरशू नागोपवीती त्रिदृक् । श्रीमान्सिंहयुगासनः
श्रुतियुगे शङ्खौ वहन्मौलिमान्दिश्यादीश्वरपुत्र एष भगवांल्ल-
म्बोदरः शर्म नः ॥ शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशान्तये ॥ अभिप्रेतार्थसिद्ध्यर्थं
पूजितो यः सुरैरपि । सर्वविघ्नच्छिदे तस्मै गणाधिपतये नमः॥
गणानामधिपश्चण्डो गजवक्त्रस्त्रिलोचनः । प्रसन्नो भवतान्नित्यं
वरदाता विनायकः ॥ सुमुखश्चैकदन्तश्च कपिलो गजकर्णकः ।
लम्बोदरश्च विकटो विघ्नराजो विनायकः ॥ धूम्रकेतुर्गणा-
ध्यक्षो भालचन्द्रो गजाननः । द्वादशैतानि नामानि गणेशस्य
समाहितः ॥ यः पठेत्तु शिवोक्तानि स लभेत्सिद्धिमुत्तमाम् ।
विद्यारम्भे विवाहे च प्रवेशे निर्गमे तथा । सङ्ग्रामे संकटे चैव
विघ्नस्तस्य न जायते ॥ ओं ॥ चिदचित्पदगम्भीरं गमागमपदो-
ज्झितम् । गहनाकाशसंकाशं वन्दे देवं गणेश्वरम् ॥ श्रीसन-
त्कुमार उवाच ॥ शङ्कराद्ब्रह्मणा प्राप्तं पद्मयोनेर्मया प्रभोः ।
तदहं कीर्तयिष्यामि स्तोत्रं परमदुर्लभम् ॥ षष्ठ्यां चतुर्थ्याम-

ष्टम्यां चतुर्दश्यां च भक्तितः। पूजयेच्च गणाध्यक्षं श्रद्धाभक्तिसमन्वितः॥ अर्घैः पुष्पैस्तथा धूपैर्दीपैर्माल्यैश्च चामरैः। वस्त्रैः कुण्डलकेयूरैर्मौलिभिश्च वितानकैः॥ भक्ष्यैर्भोज्यैरपूपैश्च मत्स्यैर्मांसैश्च मोदकैः। पानकैः फलमूलैश्च होमैर्मन्त्रादिभिस्तथा॥ गङ्गाह्रदे तु गाङ्गेयं श्रीशैले तु गणेश्वरम्। वाराणस्यां गजमुखं गयायां टङ्कधारिणम्॥ प्रयागे तु गणाध्यक्षं केदारे विकटाननम्। लम्बोदरं कुरुक्षेत्रे नैमिषे च मदोत्कटम्॥ जम्बकं दण्डकारण्ये लोकेशं हिमवद्गिरौ। विष्वक्सेनं च विन्ध्याद्रौ मलये हेमकुम्भकम्॥ नायकं पुष्करद्वीपे विघ्नेशं शल्मलौ स्थितम्। इलावृते विश्वरूपं हरिवर्षे घटोदरम्॥ त्रिनेत्रं सिंहलद्वीपे श्वेतद्वीपे तु वामनम्। उज्जयिन्यां तु लम्बोष्ठं मालवे शूर्पकर्णकम्॥ सौराष्ट्रे वरदं नित्यं काश्मीरे भीमरूपिणम्। सिन्धुसागरयोर्मध्ये विज्ञेयं मन्त्रनायकम्॥ हर्यक्षं यक्षभवने कैलासे परमेश्वरम्। महोदरं तु लुम्पायां चम्पायां शिखिवाहनम्॥ पाशहस्तं त्रिकूटेषु पूजयेत्सर्वसिद्धिदम्। बलमग्निगुहायां तु पाटले सिंहवाहनम्॥ पौण्ड्रे रौद्रमुखं चापि कलापिग्रामके जयम्। मेरुपृष्ठे कामरूपं नन्दनं नन्दने वने॥ विजयं वै गन्धवने देवदारुवने गणम्। आर्तानां विघ्नहरणं गङ्गासागरसङ्गमे॥ महापथे विरूपाक्षं चित्रसेनं तु पुष्करे। दुर्जयं यमुनातीरे स्तम्भनं गन्धमादने॥ अम्बरीषं भद्रवटे मोहनं हस्तिनःपुरे। किष्किन्धायामुग्रकेतुं लङ्कायां तु विभीषणम्॥ कलिङ्गे वरुणं चैव विन्ध्यपादे मदोत्कटम्। अश्वत्थं च तुरुष्केषु चीनेषु त्रिशिखायुधम्॥ वज्रहस्तं कोसलेषु दाक्षिणात्येषु

लोहितम् । शूलोद्धतकरं चैव मध्यदेशे प्रकीर्तितम् ॥ एकदंष्ट्रं पश्चिमाद्रौ पूर्वदेशेऽपराजितम् । उत्तरे चारुवक्त्रं च वरिष्ठं त्रिपुरेषु च ॥ हिरण्यकवचं चैव गिरिसन्धिषु संस्थितम् । सुमुखं नागरन्ध्रेषु नर्मदायां च पङ्कजम् ॥ मायापुर्यां महामायं भद्रकर्णह्रदे शिवम् । गोकर्णे गजकर्णं च कान्यकुब्जे वराननम् ॥ पद्मासनं कामरूपे श्रीमुखं सर्वतः स्थितम् । वेदवेदाङ्गशास्त्रेषु चिन्तयेद्गणनायकम् ॥ अष्टाषष्टिस्तु नामानि स्तुतान्यद्भुतकर्मणः । नित्यं प्रभातकाले तु चिन्तयेत्सर्वसिद्धिदम् ॥ एतत्स्तोत्रं पवित्रं तु मङ्गलं पापनाशनम् । शस्त्रखर्वोदवेतालयक्षरक्षोभयापहम् ॥ चौरारण्यभयव्याघ्रव्याधिदुर्भिक्षनाशनम् । कृत्यादिमायाशमनं सर्वशत्रुविमर्दनम् ॥ त्रिसन्ध्यं यः पठेदेतत्स भवेत्सर्वसिद्धिभाक् । गणेश्वरप्रसादेन लभते शाङ्करं पदम् ॥ इत्यादिपुराणे श्रीगणेशस्तोत्रम् ॥

अथ गणेशलीलास्तुतिः ॥

अद्रिराजज्येष्ठपुत्र हे गणेश विघ्नहन् पद्मयुग्मदन्तलड्डुपात्रमाल्यहस्तक । सिंहयुग्मवाहनस्थ भालनेत्रशोभित कल्पवृक्षदानदक्ष भक्तरक्ष रक्ष माम् । १ । एकदन्त वक्रतुण्ड नागयज्ञसूत्रक सोमसूर्यवह्निमेयमानमातृनेत्रक । रत्नजालचित्रमालभालचन्द्रशोभित कल्पवृक्ष दानदक्ष० । २ । वह्निसूर्यसोमकोटिलक्षतेजसाधिकद्योतमानविश्वहेतिवेचिवर्गभासक । विश्वकर्तृविश्वभर्तृविश्वहर्तृवन्दित कल्पवृक्ष० । ३ । स्वप्रभावभूतभव्यभाविभावभासक कालजालबद्धवृद्धबाललोकपालक । ऋद्धि-

सिद्धिबुद्धिवृद्धिभुक्तिमुक्तिदायक कल्पवृक्ष० । ४ । मूषकस्थ विघ्नभक्ष्य रक्तवर्णमाल्यधृन्मोदकादिमोदितास्यदेववृन्दवन्दित । स्वर्णदीसुपुत्र रौद्ररूप दैत्यमर्दन कल्पवृक्ष० । ५ । ब्रह्मशम्भुविष्णुजिष्णुसूर्यसोमचारणदेवदैत्यनागयक्षलोकपालसंस्तुत । ध्यानदानकर्मधर्मयुक्त शर्मदायक कल्पवृक्ष० । ६ । आदिशक्तिपुत्र विघ्नराज भक्तशङ्कर दीनानाथ दीनलोकदैन्यदुःखनाशक । अष्टसिद्धिदानदक्ष भक्तवृद्धिदायक कल्पवृक्ष० ।८। शैवशक्तिसांख्ययोगशुद्धवादिकीर्तित बौद्धजैनसौरकार्मपाञ्चरात्रतर्कित । वल्लभादिशक्तियुक्त देव भक्तवत्सल कल्पवृक्ष० । ८ । देवदेव विघ्ननाश देवदेवसंस्तुत देवशत्रुदैत्यनाश जिष्णुविघ्नकीर्तित । भक्तवर्गपापनाश बुद्धबुद्धिचिन्तित कल्पवृक्ष० । ९ । हे गणेश लोकपालपूजिताङ्घ्रियुग्मक धन्यलोकदैन्यनाश पाशराशिभेदक । रम्यरक्त धर्मसक्तभक्तचित्तपापहन्कल्पवृक्ष० । १० । ये पठन्ति विघ्नराजभक्तिरक्तचेतसः स्तोत्रराजमेनसोपमुक्तशुद्धचेतसः । ईप्सितार्थमृद्धिसिद्धिमंत्रसिद्धभाषिताः प्राप्नुवन्ति ते गणेशपादपद्मभाविताः ॥ इति गणेशलीला ॥ ॥

एकदन्तमीशपुत्रमाखुवाहमीश्वरं विघ्नसंघध्वान्तसूर्यमन्तरायनायकम् । अच्युताद्यशेषदेवपूजितांघ्रिपङ्कजं विघ्नशैलवज्रिणं विनायकं नमाम्यहम् ॥ १ ॥ कामरूपधारिणं नागयज्ञसूत्रिणं कुङ्कुमोत्थकायकान्तिशोभितं वराननम् । काञ्चनाभिभास्वरं च वासवादिवन्दितं विघ्नशैल० ॥ २ ॥ नन्दिवाहनन्दने सुरेन्द्रनाथवन्दितं नन्दिभृङ्गिनन्दनाथनारदादिनृत्यकम् । नन्दगोपनागराजपूर्वकैर्नमस्कृतं विघ्नशैल० ॥ ३ ॥ सर्पवेष्टितोदरं च

सर्पमालधारिणं शङ्करादिपूजितं शिवात्मजं सुखात्मकम् । सावधानताकरं सरस्वतीप्रदायकं विघ्नशैल० ॥ ४ ॥ विघ्नमत्तनागसिंहमुग्रनेत्रनासिकं विघ्नमेघजालनाशकारिचण्डमारुतम् । विघ्नदाववह्निवारिवारिवारिवाहकं विघ्न० ॥५॥ विघ्नसिन्धुवाडवाग्निमिन्दुखण्डमण्डितं विघ्नगोपमष्टसिद्धियुक्तभक्तसेवितम् । शूर्पकर्णवक्रतुण्डकुम्भगण्डशोभितं विघ्नशैल० ॥ ६ ॥ दक्षयक्षपक्षिमुख्यरक्षिताङ्घ्रियुग्मकं भुक्तिमुक्तियुक्तिशान्तियुक्तपूजितं विभुम् । देवदेववंशवृद्धिसिद्धिसाधकं मुदा विघ्नशैल० ॥ ८ ॥ देवदैत्ययोगिसिद्धचारणाभिसेवितं सर्पखेटभूजभूतसङ्घसाधुवेष्टितम् । ईप्सितार्थदायकं विशेषकर्मकारकं विघ्न० ॥ ९ ॥ श्रीविनायकाष्टकं हि शङ्करेण निर्मितं शङ्करस्य सौख्यदं भक्तविघ्ननाशकम् । ये पठन्ति सादरं समस्तसिद्धिदं स्तवं ते त्वभीष्टसिद्धिपात्रभावमाप्नुवन्ति शम् ॥ इति विनायकाष्टकम् ॥

अथ गणपतिविद्या ॥

ॐ गणानामधिपश्चण्डो गजवक्त्रस्त्रिलोचनः । प्रसन्नो भवतान्नित्यं वरदाता विनायकः ॥ अभिप्रेतार्थसिद्ध्यर्थं पूजितो यः सुरैरपि । सर्वविघ्नच्छिदे तस्मै गणाधिपतये नमः ॥ अतःपरं प्रवक्ष्यामि देवरक्षां तथैव च । सर्वोपकरणार्थं च चतुर्वर्णस्य मण्डले ॥ गजवक्त्राय तेजसे सिन्दूरवर्णाय शम्भवे । गजवक्त्राय देवाय विघ्नाधिपतये नमः ॥ पञ्चयोजनविस्तीर्णे रुद्रो रक्षतु मण्डले । अत्र मंत्रं प्रवक्ष्यामि सिद्धिर्भवतु मे सदा ॥ अतःपरं

प्रवक्ष्यामि सर्वदुष्टं निवारय २ स्वाहा ॐ नमो भगवते अपरिमितबलवीर्यपराक्रमाय सर्वदुष्टविघ्नान्विनाशय २ निर्नाशय २ गजवक्त्राय तेजोरूपाय ते नमः मणिकनकवज्रवैडूर्यालङ्कृतशरीराय अनन्तकुलिकवासुकये तक्षकाय महापद्मकार्कोटकाय विघ्नान्विनाशय २ निर्नाशय २लम्बोदराय महोदराय त्रिनेत्राय त्रिशूलहस्ताय एकदंष्ट्राय चतुर्भुजाय सर्वभूतप्रेतपिशाचासुरयक्षराक्षसडाकिनीयोगिनीखेचरीणां सन्त्रासय २ सर्वकिल्बिषाणां हन २ सर्वदुष्टानां प्रमथय २ सर्वरोगरुजां दह २ सर्वव्याधीनां दह २ सर्वदुष्टान्प्रमथय २ सिंहकानां नाशय २ ॐ नमो विघ्नहर्त्रे सर्वविघ्नविनाशिने सर्वदोषनित्यमयोपद्रवेभ्यः स्वाहा ॥ इति प्रथमः खण्डः ॥ ॐनमो भगवते नरसिंहाय वासुदेवाय पुरुषोत्तमाय सहस्रशीर्षाय पुरुषोत्तमाय ॥ ममाग्रतो जितो विष्णुः पृष्ठतश्चैव केशवः । गोविन्दो दक्षिणे पार्श्वे वामे तु मधुसूदनः । उपरिष्टात्तु वैकुण्ठो वराहः पृथिवीतले । दिशश्च विदिशश्चैव सर्वं रक्षतु माधवः । गच्छतस्तिष्ठतोवापि जाग्रतः स्वपतोपि वा । नरसिंहकृते गुप्ते वासुदेवो ममाह्वयम् ॥ एवं हुंकारभीमोद्धृतमुखकुहरं तीक्ष्णदंष्ट्राकरालं, विद्युद्भ्राजिष्णुनेत्रं हुतवहवपुषं विस्फुलिङ्गाग्रकेशम् । क्रुद्धं संरुद्धतेजं कृतभ्रुकुटिमुखं कुञ्चितभ्रूललाटं तद्विष्णोः पातु रूपं सकलभयहरं नारसिंहं नमामि ॥ नमोभगवते नरसिंहाय प्रदीप्तसूर्यकोटिसहस्रतेजसे वज्रनखदंष्ट्रायुधाय स्फुटविकटविस्तीर्णसुरसटाय क्षोभितमोहान्धकाराय भस्समोहात्मने द्वन्द्वभिनिर्घोषाय सर्वमन्त्रेण सहृदयाय भगवन्नरसिंहाय पुरुषाय ॐ भगवति नरसिंहे कपिलवर्णे मुक्तकेशे दंष्ट्रोत्कटे

कृरालिने विकटपादाय विकरालहस्तनखाग्रप्रहरणाय प्रचण्ड-
तेजे अग्नितेजे ज्वालामुखे अतिकटविकटरौद्रयोगनरसिंहे इति
नरसिंहशब्दोच्चारणेन सर्वदोषकिल्बिषाणां छिन्धि २ भिन्धि
२ हन २ दह २ पच २ मथ २ प्रमथ २ सर २ गिरिंगच्छ २
दिशं गच्छ २ विदिशं गच्छ २ पातालं गच्छ २ आकाशं गच्छ
२ अन्तरिक्षं गच्छ २ यत आगतोसि तत्रैव गच्छ २ आकर्षय
२ निर्नाशय २ सर्वविघ्नान्नाशय २ सर्वव्याधीन्विध्वंसय २ सर्व-
दोषं दुष्टं विद्रावय २ सर्वदुष्टान्निवारय २ सर्वदोषान्नाशय २
सर्वरोगान्नाशय ॐ नमोविघ्नहर्त्रे ॐ नमो भगवते सर्वविघ्न-
विनाशिने सर्वदोषोपद्रवेभ्यः स्वाहा ॥ द्वितीयः खंडः ॥
ॐ नमो भगवते उच्छुष्मरुद्राय सप्तद्वीपेश्वराय हारकटकशरी-
राय शरणकृतशरीराय मनुष्यशरीरमावेशय २ प्रवेशय खद्वाङ्गं
द्रावय २ स्वरूपं दर्शय २ माहेश्वरीं मुद्रां गृह्ण २ कापालीं मुद्रां
भञ्जय २ वैष्णवीं मुद्रां धारय २ शिवदूतीरूपं दर्शय २ जय
२ ज्वल २ प्रज्वल २ कड्ड २ स्फोट २ प्रहरण २ यक्षो वा
राक्षसो वा भूतो वा प्रेतो वा पिशाचो वा कूष्माण्डो वा अपस्मारो
वा प्रेतयामिनी वा मथ २ मोचय २ कम्पय २ विध्वंसय २
प्रमाणरूपिकां दर्शय २ ब्राह्मणी वा क्षत्रियी वा वैश्यी वा शूद्री वा
चण्डाली वा चर्मकारी वा मालाकारी वा मातङ्गी वा पुक्कसी
वा चामुण्डी वा योगिनी वा महायोगिनी वा आकाशगामिनी वा
भुवनवासिनी वा पातालवासिनी वा वौषट् फट् २ स्वाहा ॥ ॐ
नमः शीघ्रगमनाय अक्षराय त्रिनेत्राय त्रिशूलहस्ताय हृद्गताय म-
न्त्राय मन्त्रन्त्रताय सुहृदयाय सुहृद्गताय आगच्छ २ उच्छुष्मरुद्रेभ्यः

स्वाहा ॥ तृतीयः खण्डः ॥३॥ ओंनमो भगवति सिद्धेश्वरि सिद्ध-चामुण्डे प्रवाति घोरे पूतनातिघोरे प्रलम्बस्तम्भने विकसवज्रघोषे सहस्रघोरे वज्रपरे महोदरे सहस्रोदरे सहस्रमुखे सहस्रभीममुखे सहस्रभैरवमुखे उल्कामुखे ज्वालामुखे ज्वालापदे ज्वालाजिह्वे विकृतवदने ज्वालापिङ्गलजिह्वे अट्टाट्टहासे भैरवमुखे सहस्रभैर-वरूपे अनिलमुखे अनिलमध्ये आनय २ शीघ्रं सर्वं प्रवेशय २ आवेशय २ जल्पय २ खट्वाङ्गघोर आज्ञापयतु स्वाहा श्मशानवेताल-कृतकर्मविनाशिने अतः कर्मसहस्राणां प्रयुक्तानां च नाशिने चतुःषष्टिसहस्राणां चतुःषष्टिसमुद्राणां स्फोटने अष्टानां नाग-राजानां नाशने अष्टाविंशतिकीलकानां विस्फोटने चतुष्षष्टि-साधारणयोगिनीनां द्वात्रिंशन्मूलकर्मणां द्वात्रिंशद्भावितानां पङ्क्तिभावितानां मूलाहिकानां मालीहिकानां पण्डितताडिता-नामेकाङ्गुल्या तर्जितानामम्बिकानां पात्रकीटकानां पात्रकीह-कानां देवी सर्वकर्मविनाशिनी महाचामुण्डी आज्ञापयतु स्वाहा ब्रह्माऽज्ञापयतु स्वाहा विष्णुराज्ञापयतु स्वाहा रुद्र आज्ञापयतु स्वाहा कुमार आज्ञापयतु स्वाहा पूर्वस्यां दिशि ऐरावतमारूढो वज्रहस्तो देवराज इन्द्र आज्ञापयतु स्वाहा दक्षिणस्यां दिशि माहि-षस्कन्धमारूढः प्रेतराजो दण्डहस्तो यम आज्ञापयतु स्वाहा पश्चि-मायां दिशि भास्वद्विमानमारूढः पाशहस्तो वरुणो राजा आज्ञाप-यतु स्वाहा उत्तरस्यां दिशि पुष्पकविमानमारूढः खड्गहस्तो यक्ष-राजः कुबेर आज्ञापयतु स्वाहा ॐनमो विघ्नहर्त्रे सर्वविघ्नविनाशिने सर्वदोषभयोपद्रवेभ्यः स्वाहा । चतुर्थः खण्डः । ४ । एकाह्निकं ज्वरं छिन्द्धि २ स्वाहा द्वितीयाह्निकं ज्व० तृतीयाह्निकं० चतु-

र्थाह्निकं० पञ्चमाह्नि० षष्ठाह्नि० सप्तमा० अष्टमाह्निकं० नवमा० दशाह्निकं० एकादशा० द्वादशा० त्रयोदशज्वरं चतुर्दशज्वरं दिनज्वरं खण्डकदिनज्वरं रात्रिज्वरं अर्धरात्रिज्वरं मध्याह्नज्वरं सन्ध्याज्वरं वैष्णवज्वरं ब्रह्म० रुद्र० ग्रहरोग० याम्य० अदिति० सावित्री० वात० पित्त० श्लेष्म० सन्निपात० महार्ति० शीत० उष्ण० सम० विषम० कामला० सतत० अशेष० दुष्टच्छाया० भूत० प्रेत० पिशाच० असुर० यक्ष० राक्षस० डाकिनी० योगिनी० महायोगिनी० अपस्मार० मास० अर्धमास० षाण्मासिक० सांवत्सरिक० सर्वज्वरं छिन्द्धि २ स्वाहा रुद्रग्रहरोग याम्य अदिति सवितृज्वरं छिन्द्धि २ स्वाहा सन्ध्यावातपित्तश्लेष्मसन्निपातमुहूर्तिकतापसज्वरं० सतताशेषदुष्टच्छायाभूतप्रेतमहामायूरिज्वरं पिशाचासुरयक्षराक्षसडाकिनीयोगिनीमहायोगिनी० अपस्मारमासार्धमासषाण्मासिकसांवत्सरिक० एतेषामष्टचत्वारिंशज्ज्वराणां छिन्दय २ स्वाहा भिन्दय २ मुञ्चय २ भञ्जय २ सर्वव्याधीन्विनाशय २ निवारय २ उच्छादय २ उन्मादय २ चूर्णय २ कडुय २ कण्डूय २ विषं कडुय २ एवं स्थावरविषं कडुय २ जङ्गमवि० कृत्रिमवि० शीघ्र० गर्जनोपमशङ्का हालाहल अन्धकार पिङ्गला० हरिद्रा कुम्भलाचल गोनासा आम रक्तपित्त श्लेष्म सन्निपात कुलिका० कामला० काहलार० सर्वविषं कडुय २ नाशय २ शोषय २ मारय २ स्तम्भय २ स्वाहा। पञ्चमः खण्डः ।५।

ॐनमो रुद्ररूपेभ्यो ज्योतीरूपेभ्यो नमो नमः । अघोरेभ्योऽथ घोरेभ्यो घोरतरेभ्यश्च सर्वतः सर्वतरेभ्यः । ॐ नमः सूर्याय

सिद्धचामुण्डेन मूलमंत्रेण एतेषां देवतानां मन्त्राणामावाहनं कुरुते सर्वदोषकिल्बिषाणां छिन्दय २ भिन्दय २ परमुद्रां भञ्जय २ विनायककौमारिकानां भञ्जय २ वैनायकं भञ्जय २ कौमारिकमुद्रां० स्थानेश्वरक्षेत्रपालमुद्रां० डाकिनीयोगिनीखेचराणां० सर्वभूतपिशाचान् सर्वान्प्रेतान्सर्वानसुरान् सर्वान्राक्षसान् हर २ शाकिनीनां० डाकिनीनां० योगिनीनां० महायोगिनीनां० खेचरीणां० नरसिंहमुद्रां कूष्माण्डं० अपस्मारं० छायाग्रहं० दुष्टं ग्रहं स्कन्दग्रहं ग्रहदेवतानां० बालग्रहाणां रतिग्रहाणां० परमुद्रां भञ्जय २ तत्सर्वं छिन्द्धि २ हन २ दह २ पच २ मथ २ प्रमथ २ सर २ गिरिं गच्छ २ दिशं गच्छ २ विदिशं गच्छ २ आकाशं गच्छ २ पातालं गच्छ २ अन्तरिक्षं गच्छ २ यत आगतोसि तत्रैव गच्छ २ आकर्षय २ निर्नाशय २ सर्वविघ्नं विनाशय २ सर्वव्याधिं विध्वंसय २ सर्वदोषदुष्टं विद्रावय २ सर्वरोगान्नाशय २ ॐ नमोविघ्नहर्त्रे सर्वविघ्नविनाशिने सर्वदोषभूतभयोपद्रवेभ्यः स्वाहा षष्ठः खण्डः ॥ ६ ॥ राजभयं नाशय २ चौरभयं० शत्रुभयं० भूतगणभयं० सिंहभुजङ्ग दुःस्वभयं० अपमृत्यु० दारिद्र्य० प्रेत० यक्षः०राक्षस० अग्नि० मूषक० श्वानक० जम्बूक० स्खलितपन्थाने० संग्रामे० कलहभयं नाशय २ जलपिपासा० अनावृष्टि० यत्किञ्चिद्भयमाप्नोति तन्नाशय २ कान्तारभयं नाशय २ छायापस्मारभयं शूलातीसार० अन्येषां सर्वदुःखान्निवारय २ सर्वोपद्रवान्० व्याधिभयं नाशय २ विध्वंसय २ सर्वदुष्टान्निवारय २ विद्रावय २ सर्वगणान्नाशय २ घातय २ पातय २ निपातय २ आस्फोटय २ त्रोटय २

कम्पय २ त्रासय २ मोहय २ मोचय २ चाटय २ धूनय २ चामय २ डामय २ जापय २ वन्धय २ सन्नय २ वारय २ पाटय २ त्रोटय २ मर्दय २ दामय २ स्फुटय २ लुठय २ खादय २ त्रुटय २ विश्लेषय २ इमां प्रतिमां प्रवेशय २ पालय २ रूपिकाणां दर्शय २ स्थूलरूपं दर्शय २ ॐह्रींश्रींक्लींत्रींश्रीं-श्रींक्रींक्षींफट् स्वाहा । सप्तमः खण्डः ॥ ७ ॥ महाचामुण्डेन चण्डमुण्डेन मातृचक्रेण ब्रह्मदण्डेन विष्णुचक्रेण रुद्रत्रिशूलेन इन्द्रवज्रेण यमदण्डेन वरुणपाशेन कुवेरगदया गरुडपक्षवातेन आदित्यरश्मिभिरघोरमन्त्रेण एतेषां देवतानां मन्त्रेण सर्वदोष-किल्विषं छिन्धि २ भिन्द्धि २ हन २ दह २ पच २ मथ २ प्रमथ २ सर २ गिरिं गच्छ २ आकाशं गच्छ २ पातालं गच्छ २ अन्तरिक्षं दिशं विदिशं यत आगतोसि तत्रैव गच्छ २ आक-र्षय २ निर्नाशय २ सर्वविघ्नान्विनाशय २ सर्वव्याधिं वि-ध्वंसय २ सर्वदुष्टं विद्रावय २ सर्वरोगान्नाशय २ ॐनमो विघ्नहर्त्रे सर्वविघ्नविनाशिने सर्वरोगविनाशिने सर्वदोषभयोप-द्रवेभ्यो रक्षय २ स्वाहा । अष्टमः खण्डः ॥ ८ ॥ अतोऽङ्गपङ्क्तेः वौषट् २ फट् २ स्वाहा अन्तःस्वरूपेण हृदयं प्रवेशय २ फट् २ स्वाहा ॐहूँ ३ भूततन्त्राणि शिखायै वौषट् फट् २ स्वाहा ॐवाँ ३ विद्युज्ज्वलितनेत्रायै वौषट् फट् २ स्वाहा ॐ भूं ३ भूचरी वौषट् फट् २ स्वाहा ॐ गूं ३ भूतपिशाच वौ-षट् फट् २ स्वाहा ॐ खं ३ खेचरीवौषट् फट् २ स्वाहा ॐ डां ३ डाकिनीवौषट् फट् २ स्वाहा ॐज्वं ३ योगिनीवौषट् फट् २ स्वाहा ॐ यं ३ महायोगिनी० ॐचं ३ चर्मकारी० ॐचं ३

चण्डाली० ॐ अं ३ अस्त्राय० ॐ नां ३ नारसिंही० ॐरुं ३ रुद्राय०ॐवैं ३ वैष्णवी० ॐप्रां ३ प्रजापतये० ॐग्रां ३ गायत्री० ॐसां ३ सावित्री० ॐसं ३ सरस्वती० ॐसं ३ सर्वमंत्राणां० ॐ सं ३ सर्वयोगिनीनां० ॐ सं ३ सर्वविघ्नहर्त्रिणी० ॐ सं ३ सिद्धगन्धर्वौं०ॐगां ३ गणपतये० अघोरमंत्रेण वौषट् फट् २स्वाहा ॐनमः सूर्याय सिद्धचामुण्डे मूलमन्त्रेण वौषट् फट् २ स्वाहा। ॐ गंगांगिंगींगुंगूंगेंगैंगोंगौंगंगः वौषट् फट् २ स्वाहा। नवमः खण्डः ॥ ९ ॥ अनेन मन्त्रेण प्रसेचयेत् । छिद्यते वेतालो वा यक्षो वा राक्षसो वा ब्रह्मराक्षसो वा चण्डो वा प्रचण्डो वा महामातङ्गो वा इमां विद्यामात्मरक्षणार्थं येन न शत्रुर्नापमृत्युर्नाकालमृत्युर्बाधते सर्वशत्रूणां हृदयमर्मेभ्यः स्वाहा ॐनमोभगवते सिद्धे वरसिद्धे सिद्धचामुण्डेन बलरूपतेजोधारिणि रुद्रत्रिशूलेन बलरूपतेजोधारिणि इन्द्रवज्रेण बल० यमदण्डेन ब० वरुणपाशेन बलरूप० कुबेरगदया ब० गरुडपक्षवातेन ब० आदित्यरश्मिभिर्बल० अघोरमन्त्रेण ब० ॐनमः सूर्याय सिद्धचामुण्डेन बलरूपतेजोधारिणि मम रक्ष २ सर्वदोषभयोपद्रवेभ्यः स्वाहा अपस्मारग्रहा दुष्टाः सर्वे चापि ग्रहज्वराः । गर्भबालग्रहा येच नानारोगग्रहाश्च ये । अन्तरिक्षगता ये च स्वर्गे ये च ग्रहोत्तमाः । भूपातालग्रहा ये च ये ग्रहाः सर्वतः स्थिताः । कण्ठे यस्य महाकालो भूषणा यस्य पन्नगाः । तेजसा तस्य देवस्य शान्ति कुर्वन्तु सर्वदा । भैरवाः साधकानां च ये दोषा बाधयन्ति हि । तेषां मन्त्रं प्रवक्ष्यामि येन बाधां न कुर्वते । एषा भगवती विद्या ग्रहाणां नाशिनी तथा । सर्वेषां पाठनात्सिद्धा महागणपतेः प्रिया । दशमः खण्डः ॥ १० ॥ इति श्रीमहागणपतिविद्या समाप्ता ॥

अथ देवीध्यानरत्नमाला स्तुतिः ॥

ॐनमो भवान्यै ॥ भक्तानुग्रहकारिणी भगवती देवाधिदेवेश्वरी दीनानाथकृपावती स्वजननी भक्तानुरक्ता सती । ॐकाराक्षरवासिनी सुरनुता सर्वेश्वरी सर्वदा भूयान्नो वरदा सदा ह्यभयदा कामेश्वरी कामदा ॥ वराङ्कुशौ पाशमभीतिमुद्रां करैर्वहन्तीं कमलासनस्थाम् । बालार्ककोटिप्रतिमां त्रिनेत्रां भजेहमाद्यां भुवनेश्वरीं ताम् ॥ शङ्खत्रिशूलशरचापकरां त्रिनेत्रां तिग्मेतरांशुकलया विकसत्किरीटाम् । सिंहस्थितामसुरसिद्धनुतां च दुर्गां दूर्वानिभां दुरितदुःखहरां नमामि ॥ माता भवानी च पिता भवानी बन्धुर्भवानी च गुरुर्भवानी । विद्या भवानी द्रविणं भवानी यतो यतो यामि ततो भवानी ॥ श्रीशङ्खचक्रमुसलाम्बुजयुग्महस्तां नागेन्द्रहारवलयाङ्कितकण्ठमालाम् । सिन्दूरकुङ्कुमसहस्रमरीचिदीप्तां श्रीशारिकां त्रिनयनां हृदये स्मरामि ॥ बालार्ककोटिद्युतिमिन्दुचूडां वरासिचक्राभयबाह्यमाद्याम् । सिंहाधिरूढां शिववामदेहलीनां भजे चेतसि शारिकेशीम् ॥ या कुन्देन्दुतुषारहारधवला या श्वेतपद्मासना या वीणावरदण्डमण्डितकरा या शुभ्रवस्त्रान्विता ॥ या ब्रह्माच्युतशङ्करप्रभृतिभिर्देवैः सदा वन्दिता सा मां पातु सरस्वती भगवती निःशेषजाड्यापहा ॥ या श्रीर्वेदमुखी तपःफलमुखी नित्यं च निद्रामुखी नानारूपधरी सदा जयकरी विद्याधरी शंकरी । गौरी पीनपयोधरी रिपुहरी मालास्थिमालाधरी सा मां पातु सरस्वती भगवती निःशेषजाड्यापहा ॥ या देवी शिवकेशवादिजननी यावै

जगद्रूपिणी या ब्रह्मादिपिपीलिकान्तजनतानन्दैकसंदायिनी । या पञ्चप्रणमन्निलिम्पनयनी या चित्कलामालिनी सा पायात्परदेवता भगवती श्रीराजराजेश्वरी ॥ या माया मधुकैटभप्रमथिनी या माहिषोन्मूलिनी या धूम्रेक्षणचण्डमुण्डमथिनी या रक्तबीजाशनी । शक्तिः शुम्भनिशुम्भदैत्यदलिनी या सिद्धलक्ष्मीः परा सा देवी नवकोटिमूर्त्तिसहिता मां पातु माहेश्वरी ॥ १० ॥ या खड्गं डमरुं त्रिशूलपरशू खट्वाङ्गपाशौ गदां चक्रं मुद्गरचापवाणवरदाभीतीः कपालाङ्कुशौ । धत्ते तोमरपुस्तके च मुसुलं दोर्भिर्दशाष्टाष्टभिर्देवीभिः परिवारिता शशिधरा सा शारिका पातु नः ॥ बीजैः सप्तभिरुज्ज्वलाकृतिरसौ या सप्तसप्तिद्युतिः सप्तर्षिप्रणताङ्घ्रिपङ्कजयुगा या सप्तलोकार्तिहृत् । कश्मीरप्रवरेशमध्यनगरीप्रद्युम्नपीठे स्थिता देवीसप्तकसंयुता भगवती श्रीशारिका पातु नः ॥ ब्रह्माणं च पुरन्दरं शिवहरी देवान्समस्तान्मुनीन् या दृष्ट्या दयया विलोकयति सा देव्यम्बिका पार्वती । चक्रस्था निजबोधभासितजगच्छान्तात्मिका सर्वगा सान्द्रानन्दप्रदा परा भगवती पायात्सदा शारिका ॥ भक्तानां सिद्धिदात्री नलिनयुगकरा श्वेतपद्मासनस्था लक्ष्मीरूपा त्रिनेत्रा हिमकरवदना सर्वदैत्येन्द्रहर्त्री । वागीशी सिद्धिकर्त्री सकलमुनिजनैः सेविता या भवानी नौम्यहं नौम्यहं त्वां हरिहरप्रणतां शारिकां नौमि नौमि ॥ किं किं दुःखं दनुजदलिनि क्षीयते न स्मृतायां का का कीर्तिः कुलकमलिनि ख्याप्यते न स्तुतायाम् । का का सिद्धिः सुरवरनुते प्राप्यते नार्चितायां कं कं योगं त्वयि न विनुते चित्तमाल-

म्बितायाम् ।। आरक्ताभां त्रिनेत्रां मणिमुकुटवतीं रत्नताटङ्क-
रम्यां हस्ताम्भोजैः सपाशाङ्कुशमदनधनुःसायकैर्विस्फुरन्तीम् ।
आपीनोत्तुङ्गवक्षोरुहतटविलुठत्तारहारोज्ज्वलाङ्गीं ध्यायाम्यम्भो-
रुहस्थामरुणविवसनामीश्वरीमीश्वराणाम् ।। ज्वालापर्वतसंस्थितां
त्रिनयनां पीठत्रयाधिष्ठितां ज्वालाडम्बरभूपितां सुवदनां
नित्यामदृश्यां जनैः । षट्चक्राम्बुजमध्यगां वरगदाम्भोजाभया-
न्बिभ्रतीं चिद्रूपां सकलार्थदीपनकरीं ज्वालामुखीं नौम्यहम् ।।
संसारार्णवतारिणीं रविशशिकोटिप्रभां सुप्रभां पापातङ्कनिवा-
रिणीं हरिहरब्रह्मादिभिः संस्तुताम् । दारिद्र्यस्य विनाशिनीं
सुकृतिनां जाड्यं हरन्तीं भृशमज्ञानान्धमतेः कवित्वजननीं
ज्वालामुखीं नौम्यहम् ।। सैन्यानां महिषासुरस्य मृतिदां सिंहा-
धिरूढामुमां नानाकारविशेषसौख्यजननीं देहान्तरैः संस्थिताम् ।
बालामध्यमवृद्धरूपरमणीं श्रीसुन्दरीं वैष्णवीं स्त्रीरूपेण जगद्वि-
मोहनकरीं ज्वालामुखीं नौम्यहम् ।। ज्वालामुखि महाज्वाले
ज्वालापिङ्गललोचने । ज्वालातेजे महातेजे ज्वालामुखि नमोस्तु
ते ।।२०।। नमो भगवति ज्वाले कालि त्रिपुरसुन्दरि । सर्ववी-
जपालयत्रि ज्वालामुखि नमोस्तु ते ।। आकाशे चण्डिका देवी
पाताले भुवनेश्वरी । मर्त्यलोके जयादेवी पायात्त्रिपुरसुन्दरी ।।
किं वोर्ध्वतः किं परितोन्वऽधस्ताज्जातेति निर्णेतुमशक्यरूपा ।
जाज्वल्यमानाऽविरतं दधातु ज्वालामुखी मुख्यतमां विभूतिम् ।।
अघोरव्याधिनाशी च घोररोगविनाशिनी । अष्टादशभुजा
पायाच्छारिका श्यामसुन्दरी ।। श्रीशारिके शरण्ये त्वं मयि दासे
कृपां कुरु । ऋणं रोगं भयं शोकं रिपून्नाशय सत्वरम् ।। प्रद्यु-
म्नशिखरासीनां मातृचक्रोपशोभिताम् । पीठेश्वरीं शिलारूपां

शारिकां प्रणमाम्यहम् ॥ अमा चैवतु कामा च चार्वङ्गी टङ्कधारिणी । तारा च पार्वती पायाद्यक्षिणी शारिकाष्टमी ॥ शान्तिं नयस्याशु जनस्य पापं रिक्तत्वमर्थेन निराकरोपि । कायं निपिश्चस्यपि भाग्यपूरैः प्रगीयसेऽतः खलु शारिकात्वम् ॥ या देवी सर्वभूतेषु दयारूपेण संस्थिता । नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः ॥ या देवी सर्वभूतेषु मोक्षदात्री सरस्वती । नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः ॥ ३० ॥ तां भवानीं भवाऽनीतक्लेशनाशविशारदाम् । शारदां शरदम्भोजसितपद्मासनां नुमः ॥ श्री श्रीशैले स्थिता या प्रहसितवदना पार्वती शूलहस्ता वह्निसूर्येन्दुनेत्रा त्रिभुवनजननी षड्भुजा सर्वशक्तिः । शाण्डिल्येनोपनीता जयति भगवती भक्तिगम्यानुयाता सा नः सिंहासनस्था ह्यभिमतफलदा शारदा शं करोतु ॥ मूलाधाराद्धुतवहकलामिश्रितं भूर्भुवःस्वर्ब्रह्मस्थानात्परमगहनात्तत्सवितुर्वरेण्यम् । भर्गोदेवः शशिकलमयी धीमहीत्येकरूपं धियो योनः परमममृतं चोदयान्नः परं तत् ॥ प्रातःकाले कुमारी कुमुदकलिकया जप्यमालां जपन्ती मध्याह्ने प्रौढरूपा विकसितवदना चारुनेत्रा विशाला । सन्ध्यायां वृद्धरूपा गलितकुचयुगे मुण्डमालां वहन्ती सा देवी दिव्यदेहा हरिहरनमिता पातु नो ह्यादिमुद्रा ॥ पूर्वाह्णे भाति रक्ता हुतवहवदना हंसयानैकसंस्था मध्याह्ने चापि शुक्ला वृषवरवहना नागयज्ञोपवीता । कृष्णा चैवापराह्णे गरुडरथधरा शङ्खचक्रादिहस्ता सा सन्ध्या पातु नित्यं वरशुकवहना ब्रह्मरूपा त्रिकाला ॥ मुक्ताविद्रुमहेमनीलधवलच्छायैर्मुखैस्त्रीक्षणैर्युक्तामिन्दुनिबद्धरत्नमुकुटां तत्त्वात्मवर्णात्मिकाम् । गायत्रीं वरदाभयांकुशकरां शूलं कपालं गुणं शङ्खं

चक्रमथारविन्दयुगलं हस्तैर्वहन्तीं भजे ॥ चतुर्भुजामर्कसहस्र-
कोटिभां त्रिलोचनां हारकिरीटशोभिताम् । चतुर्मुखाङ्कोपगतां
महोज्ज्वलां वेदेश्वरीं पञ्चमुखीं नमाम्यहम् ॥ ३८ ॥ पद्मास-
नस्थां करपङ्कजाभ्यां रक्तोत्पले सन्दधतीं त्रिनेत्राम् । सम्बि-
भ्रतीमाभरणानि रक्तां पद्मावतीं पद्ममुखीं नमामि ॥ ३८ ॥
पद्मेशपद्मोद्भवपद्मबन्धुमुखाः सुराः पादरजोपि यस्याः । चिन्वन्त
आप्ता न गताश्च पारं पद्मावती सा मम सद्मगास्तात् ॥ ३९ ॥
मातर्नमामि कमले कमलायताक्षि श्रीविष्णुहृत्कमलवासिनि
विश्वमातः । क्षीरोदजे कमलकोमलगर्भगौरि लक्ष्मि प्रसीद सततं
नमतां शरण्ये ॥४०॥ या श्रीः स्वयं सुकृतिनां भवनेष्वलक्ष्मीः
पापात्मनां कृतधियां हृदयेषु बुद्धिः । श्रद्धा सतां कुलजनप्रभ-
वस्य लज्जा तां त्वां नताः स्म परिपालय देवि विश्वम् ॥ ४१ ॥
अक्षस्रक्परशूगदेषुकुलिशान्पद्मं धनुष्कुण्डिकां दण्डं शक्तिमसिं
च चर्म जलजं घण्टां सुराभाजनम् । शूलं पाशसुदर्शनौ च
दधतीं हस्तैः प्रवालप्रभैः सेवे सैरिभमर्दिनीमिह महालक्ष्मीं
सरोजस्थिताम् ॥ ४२ ॥ नागाधीश्वरविष्टरां फणिफणोत्तंसोरु-
रत्नावलीभास्वद्देहलतां विभाकरनिभां नेत्रत्रयोद्भासिताम् ।
मालाकुम्भकपालनीरजकरां चन्द्रार्धमौलिं परां सर्वेशेश्वरभैरवा-
ङ्कनिलयां पद्मावतीं चिन्तयेत् ॥ ४३ ॥ रे मूढाः किमयं वृथैव
तपसा कायः परिक्लिश्यते यज्ञैर्वा बहुदक्षिणैः किमितरे रिक्ती-
क्रियन्ते गृहाः । भक्तिश्चेदविनाशिनी भगवती पादद्वयी सेव्य-
तामुन्निद्राम्बुरुहातपत्रसुभगा लक्ष्मीः पुरो धावति ॥ तडिद्वल्लीं
नित्याममृतसरितं पाररहितां मलोत्तीर्णां ज्योत्स्नां प्रकृतिम-
गुणग्रन्थिगहनाम् । गिरां दूरां विद्यामविनतकुचां विश्वजन-

नीमपर्यन्तां लक्ष्मीमभिदधति सन्तो भगवतीम् ॥ आसीना सर-सीरुहे स्मितमुखी हस्ताम्बुजैर्बिभ्रती दानं पद्मयुगाभयौ च वपुषा सौदामिनीसन्निभा । मुक्ताहारविराजमानविपुलस्तुङ्गस्तनोद्भा-सिनी पायान्नः कमला कटाक्षविभवैरानन्दयन्ती हरिम् ॥ देवीं शुद्धस्फटिकधवलां पञ्चवक्त्रां त्रिनेत्रां दोर्भिर्युक्तां दशभिरभितः शोभितां रत्नहारैः। काद्यं मुण्डं सृणिमसृणं शूलमच्छाच्छधारं सारात्सारं वरमनवरं दक्षहस्तैर्वहन्तीम् ॥ उत्खट्वाङ्गं कठिन-विकटं टङ्कमूर्जस्वदंकं पाशं ज्ञानामृतरसमयं पुस्तकं चाभयं च । कामं वामैः शुभकरतलैर्बिभ्रतीं विश्ववन्द्यां पद्मां प्रेतोपरि-कृतपदां सिद्धलक्ष्मीं नमामि ॥ इच्छाशक्तिप्रथमलहरीसम्ब-रान्तःप्रवाहगर्भीभूतां त्रिविधमुदितां पञ्चधा प्रस्फुरन्तीम् । सम्यग्देवीं स्फटिकधवलां शुद्धकुन्देन्दुवर्णां रुद्रारूढां दश-भुजयुतां क्षामगात्रीं नमामि ॥ उद्यद्भास्वत्समाभाविहितरवि-जयां मुण्डखण्डावनद्धां ज्योतिर्मौलिं त्रिनेत्रां विविधमणिलस-त्कुण्डलामण्डिताङ्गीम् । हारग्रैवेयकाञ्चीगुणमणिनिलयामेकचि-त्राम्बराढ्याम्म्बां पाशाङ्कुशाढ्याभयवरदकरां सिद्धिदात्रीं न-मामि ॥ ५० ॥ अक्षसूत्राम्बुजकरामादर्शकलशान्विताम् । मी-नपद्मासनासीनां वितस्तां शरणां श्रये ॥ संसारसागरसमुद्धरणै-कसारां धर्मध्वजां शुभफलां व्रतसिद्धिहेतुम् । वैडूर्यशुभ्रमणि-काञ्चनगर्भगौरीं त्वां नौमि पापशमनीं वरदां वितस्ताम् ॥ तीर्थैश्च कोटिगुणितैश्च सहस्रसङ्ख्यैर्गङ्गाप्रयागगयनैमिषपुष्क-राद्यैः । नित्यं प्रयाति परमामृततोयरूपा या तां नमाम्यघहरीं वरदां वितस्ताम् ॥ ये त्वां प्रभातसमये सततं स्मरन्ति भावप्र-हृष्टमनसो भवमोक्षलक्ष्मीम् । तेषां सदा भवति निर्मलदेहका-

न्तिस्त्वां नौमि पापशमनीं वरदां वितस्ताम् ।। सन्तः शंसन्त्यमुत्र त्रिजगति जगतीमण्डलं सारभूतं तत्रापि क्ष्माधरं तं त्रिभुवनजननी जन्मने यं प्रपेदे । तत्राप्याहुः शुभानां विघटितविपदां वेश्म कश्मीरदेशं त्वं तत्रानुग्रहार्थं प्रवहसि भविनामों नमस्ते वितस्ते ।। गङ्गे त्रैलोक्यसारे सकलसुरवधूधौतविस्तीर्णतोये पुण्ये ब्रह्मस्वरूपे हरिचरणरजोहारिणि स्वर्गमार्गे । प्रायश्चित्तं परं नस्तव जलकणिका ब्रह्महत्याद्यघानां कस्त्वां स्तोतुं समर्थस्त्रिजगदघहरे देवि गङ्गे प्रसीद ।। गङ्गैव मोक्षदा क्षेत्रं गङ्गा किल्बिषनाशिनी । त्रैलोक्यवरदे गङ्गे हरिगङ्गे नमोऽस्तु ते ।। दृष्टा जन्मशताधर्मं स्पृष्टा जन्मशतत्रयम् । स्नाता जन्मशतोत्थाघं हन्ति गङ्गा कलौ युगे ।। हरतीयं महापापं गङ्गेश्वरसमुद्भवा । मातृपितृहिते गङ्गे हरिगङ्गे नमोस्तु ते ।। अन्नपूर्णे सदापूर्णे शङ्करप्राणवल्लभे । ज्ञानवैराग्यसिद्ध्यर्थं भिक्षां देहि नमोस्तु ते ।।६०।। नमः कल्याणदे देवि नमः शङ्करवल्लभे । नमो भक्तिप्रदे देवि अन्नपूर्णे नमोऽस्तु ते ।। नित्यानन्दकरी वराभयकरी सौन्दर्यरत्नाकरी निर्धूताखिलघोरपावनकरी प्रत्यक्षमाहेश्वरी । प्रालेयाचलवंशपावनकरी काशीपुराधीश्वरी भिक्षां देहि कृपावलम्बनकरी मातान्नपूर्णेश्वरी ।। योगानन्दकरी रिपुक्षयकरी धर्मैकनिष्ठाकरी चन्द्रार्कानलभासमानलहरी त्रैलोक्यरक्षाकरी । सर्वैश्वर्यकरी तपःफलकरी काशीपुराधीश्वरी भिक्षां देहि कृपावलम्बनकरी मातान्नपूर्णेश्वरी ।। उर्वी सर्वजनेश्वरी हिमवतः पुत्री कृपासागरी नारी नीलसमानकुन्तलधरी नित्यान्नदानेश्वरी । सर्वत्राणकरी सदा सुखकरी काशीपुराधीश्वरी भिक्षां देहि कृपावलम्बनकरी मातान्नपूर्णेश्वरी ।। दुर्गे स्मृता हरसि भीतिमशेषजन्तोः स्वस्थैः

स्मृता मतिमतीव शुभां ददासि । दारिद्र्यदुःखभयहारिणि का त्वदन्या सर्वोपकारकरणाय दयार्द्रचित्ता ॥ या द्वादशार्कपरिमण्डितमूर्तिरेका सिंहासनस्थितिमतीमुरगैर्वृतां च । देवीमनक्षगतिमीश्वरतां प्रपन्नां तां नौमि भर्गवपुषीं परमार्थराज्ञीम् ॥ उद्यद्दिवाकरसहस्ररुचिं त्रिनेत्रां सिंहासनोपरि गतामुरगोपवीताम् । खड्गाम्बुजाढ्यकलशामृतपात्रहस्तां राज्ञीं भजामि विकसद्वदनारविन्दाम् ॥ यत्पादपङ्कजतलेऽमरमूर्धमौलिन्यस्तेन्द्रनीलमणिसन्ततयः पतन्ति । किञ्जल्कपानरतमुग्धमधुव्रतत्वं राज्ञी सदा भगवती जननीव नोऽव्यात् ॥ शीतांशुबालार्ककृशानुनेत्रां चतुर्भुजामेनत्वदासनस्थाम् । शङ्खाब्जशूलासिधरां महेशीं राज्ञीं भजेहं तुहिनाद्रिरूपाम् ॥ स्मृतैवान्तर्गतं पुंसां हरन्ती सकलं मलम् । जयत्येषा महाराज्ञी भक्तानां कामदायिनी ॥ ८० ॥ त्रिजगन्मोहिनि ईड्ये मिहिरीभूतसद्गुणे । नमोस्तु ते महाराज्ञि पाहि मां शरणागतम् ॥ शेषाशेषमुखागण्यगुणे गुणगणप्रिये । नमोस्तु ते महाराज्ञि० ॥ सुरासुरनरसिद्धवन्दनीयपदाम्बुजे । नमोस्तु ते० ॥ चराचरजगत्सृष्टिस्थितिसंहारकारिणि । नमोस्तु ते० ॥ भक्तकल्पलतेऽनल्पवाङ्माधुर्यजितामृते । नमोस्तु ते० ॥ ब्रह्मविष्णुमहेशानवन्दिते गिरिनन्दिनि । नमोस्तु ते० ॥ भक्तानां भीमसंसारपारावारप्रतारिणि । नमोस्तु ते० ॥ निर्गुणे निष्क्रिये नित्ये सच्चिदानन्दरूपिणि । नमोस्तु ते० ॥ राज्ञीस्तोत्रमिदं पुण्यं त्रिसन्ध्यं प्रयतः पठेत् । असंशयमशेषेण वशयेदखिलं जगत् ॥ दुर्गां त्वां च सरस्वतीं भगवतीं ज्वालामुखीं शारदां राज्ञीं शारिकया युतामघहरीं त्वां भद्रकालीं शिवाम् । वागीशीं त्रिपुरां भजामि

समयां पीठेश्वरीं सिद्धिदां गायत्रीं कमलासनस्य वनितां श्रीकुब्जिकां कालिकाम् ॥ ८० ॥ उद्यच्चन्द्रकलावतंसितशिखां क्रींकारवर्णोज्ज्वलां श्यामां श्याममुखीं रवीन्दुनयनां क्रींवर्णरक्ताम्बराम् । भैंबीजाङ्कितमानसां शवगतां नीलाम्बरोद्भासितां स्वाहालङ्कृतसर्वगात्रलतिकां भैंभद्रकालीं भजे ॥ श्यामां श्याममुखीं विलोलवपुषं सत्कोटराक्षीं शिवां विंशत्युत्तररूपिणीं मधुमदोन्मत्तां च रक्ताम्बराम् । ब्रह्ममुण्डशिवादिविष्णुरशनाहस्तामनङ्गोज्ज्वलां प्रेतस्थां हृदयाम्बुजे भगवतीं भैंभद्रकालीं भजे ॥ गौराङ्गीं धृतपङ्कजां त्रिनयनां श्वेताम्बरां सिंहगां चन्द्रोद्भासितशेखरां स्मितमुखीं धुर्यां वहन्तीं धुरम् । विष्ण्विन्द्रप्रणताकृतिं च त्रिदशैः सम्पूजितांघ्रिद्वयीं गौरीं मानसपङ्कजे भगवतीं भक्तेष्टदां तां भजे ॥ ऐन्दव्या कलयाऽवतंसितशिरोविस्तारिनादात्मकं तद्रूपं जननि स्मरामि परमं सन्मात्रमेकं तव । यत्रोदेति पराभिधा भगवती भासां च तासां पदं पश्यन्तीमनु मध्यमां विहरति स्वैरं च सा वैखरी ॥ कस्मादम्ब विलम्बसे कुरु कृपां केनापि रूपेण मे जिह्वाग्रे वस सन्निधेहि हृदये वाग्देवि तुभ्यं नमः । तन्निर्यान्तु ममास्यकुञ्जकुहराद्धारादिभूषा तिरस्कारिण्यो रसपूरबन्धुरतया चेतो हरन्त्यो गिरः ॥ बालार्कायुतभास्वरां त्रिनयनां मन्दस्मितोद्यन्मुखीं राजच्चन्द्रकलाधरां सुकबरीपुष्पालिवृन्दाकुलाम् । कस्तूरीतिलकां घनस्तनभरां पाशाङ्कुशावैक्षवं कोदण्डं कुसुमेषुमेव दधतीं हस्ताम्बुजैस्तां भजे ॥ सौवर्णाम्बुजमध्यगां त्रिनयनां सौदामिनीसन्निभां शंखं चक्रवराभयानि दधतीमिन्दोः कलां बिभ्रतीम् । ग्रैवेयाङ्गदहारकुण्डलधरामाखण्डलाद्यैः स्तुतां ध्यायेद्विन्ध्यनिवासिनीं शशि-

मुखीं पार्श्वस्थपञ्चाननाम् ॥ श्यामाङ्गीं शशिशेखरां निजकरैर्दानं च रक्तोत्पलं रत्नाढ्यं चषकं परं भयहरं सम्बिभ्रतीं शाश्वतीम् । मुक्ताहारलसत्पयोधरघटीं नेत्रत्रयोल्लासिनीं वन्देहं हरिपूजितां हरवधूं रक्तारविन्दस्थिताम् ॥ वक्त्रैकेन विराजितां त्रिनयनां युग्मादिषट्त्रिंशता बाहूद्भासिमहायुधोद्यतकराम्भोजैश्च सिंहासनाम् । विश्वद्रुग्महिषासुरस्य हृदयं शूलेन निर्भेदिनीं दुर्गाख्यां प्रणमामि लोकजननीं त्वां रक्तगौरद्युतिम् ॥ मातर्मे मधुकैटभोग्रमहिषप्राणापहारोद्यते हेलानिर्मितधूम्रलोचनवधे हे चण्डमुण्डार्दिनि । निःशेषीकृतरक्तबीजदलिनि नित्यं निसुम्भापहे सुम्भध्वंसिनि संहराशु दुरितं दुर्गे नमस्तेऽम्बिके ॥ ९० ॥ आदिक्षान्तमहर्निशं तु नदती या शब्दराशिस्तथा पश्यंतीत्युत मध्यमा खलु परा तस्याः परा वैखरी । सर्वप्राणिमयाऽखिलार्थजननी त्वेका चतुर्धा स्थिता मातः सा त्वमचिन्त्यरूपमहिमा वागीश्वरीत्युच्यसे ॥ चापं पञ्चशरान्सृणिं विषधरं दोर्भिश्चतुर्भिः सदा बिभ्रत्यद्भुतरूपरक्तविभवैरेकानना सर्वदा । देयान्नोऽद्य सदाशिवस्थविलसद्रक्ताब्जसंस्था सदा देवी श्रीत्रिपुरा पुरारिनिरता सम्यग्वरं भूतये ॥ बालामिन्दुकलावतंसितशिखां सूर्येन्दुवह्नीक्षणां मालापुस्तकचापपाशयुगलं दोर्भिर्वहन्तीं सदा । उद्यत्सूर्यसहस्रदीप्तिसदृशीं स्मेराननाम्भोरुहां ध्यायेहं त्रिपुरां परां भगवतीं त्रैलोक्यरक्षापराम् ॥ मातः श्रीत्रिपुरे परात्परतरे देवि त्रिलोकीमहासौन्दर्यार्णवमन्थनोद्भवसुधाप्राचुर्यवर्णोज्ज्वलम् । उद्यद्भानुसहस्रनूतनजपापुष्पप्रभं ते वपुः स्वान्ते मे स्फुरतु त्रिलोकनिलयं ज्योतिर्मयं वाङ्मयम् ॥ रक्ताब्धौ रत्नपोते रविदलकमलाभ्यन्तरे

सन्निषण्णां रक्ताङ्गीं रत्नमौलिं स्फुरितशशिकलां स्मेरवक्त्रां त्रिनेत्राम् । बीजापूरेषुपाशांकुशमदनधनुः सत्कपालानि हस्तैर्बिभ्राणामानताङ्गीं स्तनभरभरणादऽम्बिकामाश्रयामः ॥ चापं पाशाङ्कुशसरसिजान्यङ्कुशं पुष्पबाणान्बिभ्राणां तां करसरसिजै रत्नमौलिं त्रिनेत्राम् । हेमाब्जाभां कुचभरनतां रत्नमञ्जीरकाञ्चीग्रैवेयाद्यैर्विलसिततनुं भावयेच्छक्तिमाद्याम् ॥ चन्द्रार्कानलकोटिनीरदरुचिं पाशाङ्कुशौ चाशुगान्मुण्डं खड्गमभीतिमीश्वरवरं हस्ताम्बुजैरष्टभिः । कामेशानशिवोपरिस्थितपदां त्र्यक्षां वहन्तीं परां श्रीचिन्तामणिमन्त्रराजवपुषं ध्यायेन्महाषोडशीम् ॥ त्र्यर्णा त्र्यश्रनिविष्टमूर्तिरधिका मुद्रात्रयोद्भासिता या धत्तेऽङ्कुशपाशबाणनिचयं चापं चतुर्भिर्भुजैः । देवीभिस्तिसृभिस्तथाष्टभिरथो दिग्दिग्मनुख्यातिभिर्वस्वष्टप्रमिताभिरष्टभिरथो जीयाज्जगन्मातृका ॥ प्रसीद परदेवते मम हृदि प्रभूतं तमो विदारय दरिद्रतां दलय देहि सर्वज्ञताम् । विधेहि करुणानिधे चरणपद्मयुग्मं स्वकं विदारितजरामृतिं त्रिपुरसुन्दरि श्रीशिवे ॥ या वह्नीन्दुदिवाकराक्षिमधुरा या रक्तपद्मासना रत्नाकल्पविराजिताङ्घ्रिलतिका बालेन्दुचूडोज्ज्वला । अक्षस्रक्सृणिपाशपुस्तककरा या बालभानुप्रभा तां वन्दे सुरसिद्धवन्दितपदामिष्टार्थसिद्ध्यै सदा ॥१००॥ गणेशवटुकस्तुता रतिसहायकामान्विता स्मरारिवरविष्टरा कुसुमबाणबाणैर्युता । अनङ्गकुसुमादिभिः परिवृता च सिद्धैस्त्रिभिः कदम्बवनमध्यगा त्रिपुरसुन्दरी पातु नः ॥ अरुणकिरणजालैरञ्जिताशावकाशा विधृतजपवटीका पुस्तकाभीतिहस्ता । इतरकरवराढ्या फुल्लकल्हारसंस्था निवसतु हृदि बालादित्यकल्याणरूपा ॥ शब्दात्मिकासि विमलार्ग्यजुषां निदानमुद्गीथरम्यपदपाठ-

वतां च साम्नाम् । देवि त्रयी भगवती भवभावनाय वार्तासि सर्वजगतां परमार्तिहर्त्री ॥ ते संमता जनपदेषु धनानि तेषां तेषां यशांसि नच सीदति बन्धुवर्गः । धन्यास्त एव निभृतात्मजभृत्यदारा येषां सदाभ्युदयदा भवती प्रसन्ना ॥ धर्म्याणि देवि सकलानि सदैव कर्माण्यत्यादृतः प्रतिदिनं सुकृती करोति । स्वर्गं प्रयाति च ततो भवतीप्रसादाल्लोकद्वयेपि फलदा ननु देवि तेन ॥ देवि प्रसादपरमा भवती भवाय सद्यो विनाशयति कोपवती कुलानि । विज्ञातमेतदधुनैव यदस्तमेतन्नीतं बलं सुविपुलं महिषासुरस्य ॥ ईषत्सहासममलं परिपूर्णचन्द्रबिम्बानुकारि कनकोत्तमकान्तिकान्तम् । अत्यद्भुतं प्रहृतमात्तरुषा तथापि वक्त्रं विलोक्य सहसा महिषासुरेण ॥ दृष्ट्वापि देवि कुपितं भ्रुकुटीकरालमुद्यच्छशाङ्कसदृशच्छवि यन्न सद्यः । प्राणान्मुमोच महिषस्तदतीव चित्रं कैर्जीव्यते हि कुपितान्तकदर्शनेन ॥ तनीयांसं पांसुं तव चरणपङ्केरुहभवं विरिञ्चिः सञ्चिन्वन्विरचयति लोकानविकलान् । वहत्येनं शौरिः कथमपि सहस्रेण शिरसा हरः संक्षुभ्यैनं भजति भसितोद्धूलनविधिम् ॥१०९॥ अविद्यानामन्तस्तिमिरमिहिरोद्दीपनकरी जडानां चैतन्यस्तवकमकरन्दस्रुतिसिरा । दरिद्राणां चिन्तामणिगुणनिका जन्मजलधौ निमग्नानां दंष्ट्रा मुररिपुवराहस्य भवती ॥ त्वदन्यः पाणिभ्यामभयवरदो दैवतगणस्त्वमेका नैवासि प्रकटितवराभीत्यभिनया । भयात्रातुं दातुं वरमपि च वाञ्छासमधिकं शरण्ये लोकानां तव हि चरणावेव निपुणौ ॥ सुधासिन्धोर्मध्ये सुरविटपिवाटीपरिवृते मणिद्वीपे नीपोपवनवति चिन्तामणिगृहे । शिवाकारे मञ्चे परमशिवपर्यङ्कनिलयां भजन्ति त्वां धन्याः कतिचन चिदा-

नन्दलहरीम् ॥ भवानि त्वं दासे मयि वितर दृष्टिं सकरुणा-
मिति स्तोतुं वाञ्छन्कथयति भवानि त्वमिति यः । तदैव त्वं
तस्मै दिशसि निजसायुज्यपदवीं मुकुन्दब्रह्मेन्द्रस्फुटमुकुटनीरा-
जितपदाम् ॥ सुधामप्याऽऽस्वाद्य प्रतिभयजरामृत्युहरिणीं वि-
पद्यन्ते विश्वे विधिशतमखाद्या दिविषदः । करालं यत्क्ष्वेडं
कवलितवतः कालकलना न शम्भोस्तन्मूलं तव जननि ताटङ्क-
महिमा ॥ तडित्कोटिज्योतिर्द्युतिदलितषड्ग्रन्थिगहनं प्रविष्टं
स्वाधारं पुनरपि सुधावृष्टिवपुषा । किमप्यष्टात्रिंशत्किरणसक-
लीभूतमनिशं भजे धाम श्यामं कुचभरनतं वर्बरकचम् ॥ चतुः-
पत्रान्तःषड्दलभगपुटान्तस्त्रिवलयस्फुरद्विद्युद्वह्निद्युमणिनियुता-
भद्युतियुते । षडश्रं भित्त्वादौ दशदलमऽथ द्वादशदलं कलाश्रं
च द्व्यश्रं गतवति नमस्ते गिरिसुते ॥ प्रकाशानन्दाभ्यामविदि-
तचरीं मध्यपदवीं प्रविश्यैतद्द्वन्द्वं रविशशिसमाख्यं कवलयन् ।
प्रविश्योर्ध्वं नादं लयदहनभस्मीकृतकुलः प्रसादात्ते जन्तुः
शिवमकुलमम्ब प्रविशति ॥ महीं मूलाधारे कमपि मणिपूरे हुत-
वहस्थितिं स्वाधिष्ठाने हृदि मरुतमाकाशमुपरि । मनोपि भ्रूमध्ये
सकलमपि भित्त्वा कुलपथं सहस्रारे पद्मे सह रहसि पत्या
विहरसि ॥ यत्षट्पत्रं कमलमुदितं तस्य या कर्णिकाख्या योनि-
स्तस्याः प्रथितमुदरे यत्तदोंकारपीठम् । तस्मिन्नन्तः कुचभ-
रनतां कुण्डलीतः प्रवृत्तां श्यामाकारां सकलजननीं सन्ततं
भावयामि ॥ मूलालवालकुहरादुदिता भवानि निर्भिद्य षट्सरसि-
जानि तडिल्लतेव । भूयोपि तत्र विशसि ध्रुवमण्डलेन्दुनिष्यन्द-
मानपरमामृततोयरूपा ॥ १२० ॥ कालाग्निकोटिरुचिमम्ब
षडध्वशुद्धावाप्लावनेषु भवतीममृतौघवृष्टिम् । श्यामां घनस्तन-

तटां सकलीकृतौ च ध्यायन्त एव जगतां गुरवो भवन्ति ॥ श्रीमत्सुरासुराराध्यचरणाम्भोरुहद्वयीम् । चराचरजगद्धात्रीं चण्डिकां प्रणमाम्यहम् ॥ अरिशङ्खकृपाणखेटबाणान्सुधनुःशूलकतर्जनीं दधाना । भवतां महिषोत्तमाङ्गसंस्था नवदूर्वासदृशी श्रियेऽस्तु दुर्गा ॥ रक्ताम्बरां सिंहगतां सितास्यां पाशाङ्कुशौ नैकवटीं दधानाम् । विद्यां त्रिशूलं कमलं वहन्तीं ध्यायामि त्वां देवदेवीमपर्णाम् ॥ सृष्टौ संस्थापनाय त्वऽपहरणविधौ मोहनेऽनुग्रहेपि सर्वेषामर्गलानां निजमहिमवशादक्रमेणैव याऽलम् । नित्यं क्रीडाप्रसक्ता रचयति सकलं स्वात्मशक्त्या प्रपञ्चं सा नस्त्राणाय भूयादऽभिमतफलदा भद्रकाली च काली ॥ कालाम्बुवाहद्युतिमिन्दुवक्त्रां तारावलीशोभिपयोधराढ्याम् । कपालपाशांकुशशूलहस्तां नीलाम्बरां यामवतीं नमामि ॥ खड्गं चक्रगदेषुचापपरिघाञ्छूलं भुसुण्डीं शिरः शङ्खं सन्दधतीं करैस्त्रिनयनां सर्वाङ्गभूषावृताम् । यामस्तौत्स्वपिते हरौ कमलजो हन्तुं मधुं कैटभं नीलाश्मद्युतिमाऽस्यपाददशकां सेवे महाकालिकाम् ॥ अक्षस्रक्परशूगदेषुकुलिशान्पद्मं धनुष्कुण्डिकां दण्डं शक्तिमसिं च चर्म जलदं घण्टां सुराभाजनम् । शूलं पाशसुदर्शनौ च दधतीं हस्तैः प्रवालप्रभैः सेवे सौरिभमर्दिनीमिह महालक्ष्मीं सरोजस्थिताम् ॥ उद्यद्भानुसहस्रकान्तिमरुणक्षौमां शिरोमालिकां रक्तालिप्तपयोधरां जपवटीं विद्यामभीतिं वरम् । हस्ताब्जैर्दधतीं त्रिनेत्रविलसद्वक्त्रारविन्दश्रियं देवीं बद्धहिमांशुरत्नमुकुटां वन्दे समन्दस्मिताम् ॥ कालाभ्राभां कटाक्षैररिकुलभयदां मौलिबद्धेन्दुलेखां शङ्खं चक्रं कृपाणीं त्रिशिखमपि करैरुद्वहन्तीं त्रिनेत्राम् । सिंहस्कन्दाधिरूढां त्रिभुवनमखिलं तेजसा पूरयन्तीं ध्यायेद्दुर्गां

जयाख्यां त्रिदशपरिवृतां सेवितां सिद्धिकामैः ॥ १२० ॥
घंटाशूलहलानि शङ्खमुसले चक्रं धनुः सायकं हस्ताब्जैर्दधतीं
घनान्तविलसच्छीतांशुतुल्यप्रभाम् । गौरीदेहसमुद्भवां त्रिजगता-
माधारभूतां महापूर्वामत्र सरस्वतीमनु भजे सुम्भादिदैत्यार्दि-
नीम् ॥ सिंहस्था शशिशेखरा मरकतप्रख्या चतुर्भिर्भुजैः शङ्खं चक्र-
धनुःशरांश्च दधती नेत्रैस्त्रिभिः शोभिता । आमुक्ताङ्गदहारकङ्क-
णरणत्काञ्चीक्वणन्नूपुरा दुर्गा दुर्गतिहारिणी भवतु नो रत्नोल्लस-
त्कुण्डला ॥ ध्यायेयं रत्नपीठे शुककलपठितं शृण्वतीं श्यामलाङ्गीं
न्यस्तैकाङ्घ्रिं सरोजे शशिशकलधरां वल्लकीं वादयन्तीम् । कल्हा-
रावद्धमालानियमितविलसच्चूलिकां रक्तवस्त्रां मातङ्गीं शङ्खपात्रां
मधुमदविवशां चित्रकोद्भासिभालाम् ॥ नागाधीश्वरविष्टरां
फणिफणोत्तंसोरुरत्नावलीभास्वद्देहलतां विभाकरनिभां नेत्रत्रयो-
द्भासिताम् । मालाकुम्भकपालनीरजकरां चन्द्रार्धमौलिं परां
सर्वेशेश्वरभैरवाङ्कनिलयां पद्मावतीं चिन्तयेत् ॥ बन्धूककाञ्चन-
निभं रुचिराक्षमालां पाशाङ्कुशौ च वरदं निजबाहुदण्डैः ।
बिभ्राणमिन्दुशकलाभरणं त्रिनेत्रमर्धाम्बिकेशमनिशं वपुराश्र-
यामि ॥ उत्तप्तहेमरुचिरां रविचन्द्रवह्निनेत्रां धनुःशरयुताङ्कुश-
कामपाशान् । रम्यैर्भुजैश्च दधतीं शिवशक्तिरूपां कामेश्वरीं
हृदि भजामि धृतेन्दुलेखाम् ॥ उद्यद्दिनद्युतिमिन्दुकिरीटां तुङ्ग-
कुचां नयनत्रययुक्ताम् । स्मेरमुखीं वरदाङ्कुशपाशाऽभीतिकरां
प्रभजे भुवनेशीम् । विद्युद्दामसमप्रभां मृगपतिस्कन्दस्थितां
भीषणां कन्याभिः करवालखेटविलसद्धस्ताभिरासेविताम् ।
हस्तैश्चक्रगदासिखेटविशिखांश्चापं गुणं तर्जनीं बिभ्राणामनला-
त्मिकां शशिधरां दुर्गां त्रिनेत्रां स्मरे ॥ बालार्कमण्डलाभासंचतु-

बाहुं त्रिलोचनाम्। पाशाङ्कुशशरांश्चापं धारयन्तीं शिवां भजे ॥
पद्मासनस्थां करपङ्कजाभ्यां रक्तोत्पले सन्दधतीं त्रिनेत्राम्।
सम्बिभ्रतीमाभरणानि रक्तां पद्मावतीं पद्ममुखीं नमामि॥१४०॥
ये भावयन्त्यमृतवाहिभिरंशुजालैराप्यायमानभुवनाममृतेश्वरीं
त्वाम्। ते लङ्घयन्ति ननु मातरलङ्घनीयां ब्रह्मादिभिः सुरव-
रैरपि कालकक्ष्याम् ॥ शर्वाणि सर्वजनवन्दितपादपद्मे पद्मच्छ-
दच्छविविडम्बितनेत्रलक्ष्मि। निष्पापमूर्तिजनमानसराजहंसि
हंसि त्वमापदमनेकविधां जनस्य॥ तव न का किल स्तुतिरम्बिके
सकलशब्दमयी किल ते तनुः। निखिलमूर्तिषु मे भवदन्वयो
मनसिजासु बहिष्प्रसरासु च ॥ इति विचिन्त्य शिवे शमिता-
ऽशिवे जगति जातमयत्नवशादिदम्। स्तुतिजपार्चनचिन्तन-
वर्जिता न खलु काचन कालकलास्ति मे ॥ रोगानशेषान-
पहंसि तुष्टा पुष्णासि कामान्सकलानभीष्टान्। त्वामाश्रितानां
न विपन्नराणां त्वामाश्रिता ह्याश्रयतां प्रयान्ति ॥ पूर्णेन्दोः
शकलैरिवातिबहुलैः पीयूषपूरैरिव क्षीराब्धेर्लहरीभरैरिव सुधा-
पङ्कस्य पिण्डैरिव। प्रालेयैरिव निर्मितं तव वपुर्ध्यायन्ति ये
श्रद्धया चित्तान्तर्निहितार्तितापविपदस्ते सम्पदं बिभ्रति ॥
कृपापाङ्गालोकं वितर सहसा साधुचरिते न ते युक्तोपेक्षा मयि
शरणदीक्षामुपगते। न चेदिष्टं दध्यादनुपदमहो कल्पलतिका
विशेषः सामान्यैः कथमितरवल्लीपरिकरैः ॥ अयः स्पर्शे लग्नं
सपदि लभते हेमपदवीं यथा रथ्यापाथः शुचि भवति गाङ्गौघ-
मिलितम्। तथा तत्तत्पापैरतिमलिनमन्तर्यदि मम त्वयि प्रेम्णा-
सक्तं कथमिव न जायेत विमलम् ॥ आलम्बाञ्जननि त्वदीय-
चरणाम्भोजद्वयस्यासकृद्दर्पेणालघुना मया सुरगणा व्रीडास्पदं

प्रापिताः । औदासीन्यमथो समाश्रयसि चेद्दैवाहते त्वं मयि
केषां वा वदनं कथं वद शिवे पश्याम्यनालम्बनः ॥ तत्त्वातत्त्व-
विशारदे भगवति श्रीशारदे शारदे मातर्भारति तत्तमोऽपनय
मेऽमेयप्रमासिद्धिदे । संशक्यं विनियन्तुमल्पमपि यन्नो पुष्पद-
न्तादिभिर्येनायं क्षपितान्तरायनिचयो निःश्रेयसं प्राप्नुयाम्
॥ १५० ॥ यदुन्मीलनयुक्त्यैव विश्वमुन्मीलति क्षणात् । ताम-
भीष्टफलोदारकल्पवल्लीं शिवां भजे ॥ रक्षणीयं वर्धनीयं बहु-
मूल्यमिदं प्रभो । संसारदुर्गतिहरं भवद्भक्तिमहाधनम् ॥ प्रथमं
शैलपुत्रीति द्वितीयं ब्रह्मचारिणी । तृतीयं चण्डघण्डीति कूष्मा-
ण्डेति चतुर्थकम् ॥ पञ्चमं स्कन्दमातेति षष्ठं कात्यायिनीति
च । सप्तमं कालरात्रीति महागौरीति चाष्टमम् । नवमं सिद्धि-
दात्रीति नव दुर्गाः प्रकीर्तिताः ॥ १५४ ॥ सुभगायै विद्महे
काममालिन्यै धीमहि । तन्नो दुर्गा प्रचोदयात् ॥ ३ ॥ श्रीईश्वर
उवाच ॥ महाविद्या जगन्माता ॥ इत्यादि भवानीसहस्रनाम
प्रारम्भः ॥ इतिश्रीरत्नमालाख्या देवीस्तुतिः ॥ अथ शारिका-
स्तुतिः ॥ बीजैः सप्तभिरुज्ज्वलाकृतिरसौ या सप्तसप्तिद्युतिः
सप्तर्षिप्रणताङ्घ्रिपङ्कजयुगा या सप्तलोकार्तिहृत् । काश्मीरप्रवरे-
शमध्यनगरे प्रद्युम्नपीठे स्थिता देवीसप्तकसंयुता भगवती श्रीशा-
रिका पातु नः ॥ जय भगवति विन्ध्यवासिनि कैलासवासिनि
श्मशानवासिनि हुङ्कारिणि कालायनि कात्यायनि हिमगिरितनये
कुमारमातः गोविन्दभगिनि शितिकण्ठकण्ठाभरणे अष्टादशभुजे
भुजङ्गवलयमण्डिते केयूरहाराभरणेऽजेय-खड्गत्रिशूलडमरुमुद्ग-
रचषककलशशरचापवराऽभयपाशपुस्तककपालखट्वाङ्गगदामुसु-
लतोमरचक्रहस्ते कृपापरे प्रभूतविविधायुधे चण्डिके चण्डघण्टे

किरातवेशे ब्रह्माणि रुद्राणि नारायणि ब्रह्मचारिणि दिव्यतपोविधायिनि वेदमातः गायत्रि सावित्रि सरस्वति सर्वाधारे सर्वेश्वरि विश्वेश्वरि विश्वकर्त्रि समाधिविश्रान्तिमये चिन्मये चिन्तामणिस्वरूपे कैवल्ये शिवे निराश्रये निरुपाधिमये निरामयपदे ब्रह्मविष्णुमहेश्वरनमिते मोहिनि तोषिणि भयंकरनाशिनि दितिसुतप्रमथिनि काले कालकिंकरमथिनि कालाग्निशिखे कालरात्रि अजे नित्ये सिंहस्थे योगरते योगेश्वरनमिते भक्तजनवत्सले सुरप्रियकारिणि दुर्गे दुर्जये हिरण्ये शरण्ये कुरु मां दयाम् ॥ प्रद्युम्नशिखरासीनां मातृचक्रोपशोभिताम् । पीठेश्वरीं शिलारूपां शारिकां प्रणमाम्यहम् ॥ अमा माऽवतु कामा च चार्वङ्गी टङ्कधारिणी । तारा च पार्वती चैव यक्षिणी शारिकाष्टमी ॥ इति श्रीशारिकास्तोत्रम् ॥

अथ ब्राह्मीविद्या ॥ ॐ ॐ ॐ त्रिगुणपुरुष क्षेत्रचर मोहं भिन्धि रजस्तमसी भिन्धि प्राकृतपाशजालं सावरणं परिहर सत्वं गृहाण पुरुषोत्तमोसि सोमसूर्यानलप्रवरपरमधामन् ब्रह्मविष्णुमहेश्वरस्वरूप सृष्टिस्थितिसंहारकारक भ्रूमध्यनिलय तेजोसि धामासि अमृतात्मन् ॐ तत्सत् हंसः शुचिषद्वसुरन्तरिक्षसद्धोता वेदिषदतिथिर्दुरोणसत् । नृषद्वरसदृतसद्व्योमसदब्जा गोजा ऋतजा अद्रिजा ऋतं परंब्रह्मस्वरूप सर्वगत सर्वशक्ते सर्वेश्वर सर्वेन्द्रियग्रन्थिभेदं कुरु कुरु परमं पदं परामर्शय परमार्गं ब्रह्मद्वारं सर कुमार्गं जहि षट्कोशिकं शरीरं त्यज शुद्धोऽसि बुद्धोसि विमलोसि क्षमस्व स्वपदमास्वादयाऽऽस्वादय स्वाहा ॥ इति ब्राह्मीविद्या ॥

---

० कर्मकाण्डपुस्तकं नं. १ (संवत्सरिकपितृक्रियोपयोगि) ।।।=)

१ कर्मकाण्डपुस्तकं नं. २ (नं० १ तथा साष्टकश्राद्ध-गायत्रीब्राह्मण-श्राद्धब्राह्मण-पूयमानब्राह्मण-रुचिस्तवपावमानीकूष्मण्डादिविषयैरलंकृतं विस्तीर्णतया स्फुटं कलशरेखोल्लसितंच "श्राद्धपद्धतिपर्यायकं" शैवीयक्रियासंवलितं २)

कर्मकाण्डपुस्तकं नं. ३ (विष्णुबलिविधानादियुतं) तयार होने वाला ... ...

३ वेदकल्पद्रुमः (हवनक्रियोपयोगी तथा चातुर्मास्योद्यापनविधि-मूलगण्डान्तशान्ति-ग्रहशान्ति-अभिषेकमन्त्र-कलशग्रहयोरुत्पत्तिस्तयोः स्थापनविधिश्च-ग्रहबलिविधानं-ग्रहक्षमापन-शकुंप्रतिष्ठा-वेश्मप्रतिष्ठा-पञ्चगव्यविधि-तुलादानकन्यासंस्काराद्यात्मकः) ... ... १।=)

१४ मेखलापुस्तकम् (ऋचक-विवाहपद्धति-उपनयनपद्धति "चतुर्विंशतिसंस्कारात्मक"- अग्निकुण्डपूजा-कन्यासंस्कारनान्दीमुखश्राद्ध-इहकीलिपूजाद्यात्मकम्) ... १।।)

१५ वटुकपूजा(कलशस्थापन-वैश्वदेव-व्याहृत्यादियुता काश्मीरिकानां गृहस्थाश्रमस्थितानां धार्मिकाणां शिवरात्रिदिनेवागूरद्वादशी-त्रयोदशीपूजादियुता)अतीवोपयोगिनी ।=)

१६ पार्थिवेश्वरपूजा (कलशस्थापन-वैश्वदेवाव्याहृत्यादियुता शिवोपासकानामतीवोपयोगिनी) ... ... ।=

१७ उपदेशपञ्चकम् (शङ्करस्वामिविरचितं-रत्नप्रभाटीकयाचालङ्कृतम् सम्पूर्णवासिष्ठाशयगर्भं उपनिषत्सारभूतं अतीवोपयोगि-मुमुक्षूणाम्) ... ... ≡)

१८ योगवासिष्ठसारः (मूलमात्रम्) ... ... ≡)

१९ भक्तिविवेकसारः (अज्ञानबोधिनी-सटीकाभिः प्रह्लाद-मुचुकुन्दस्तुति-रासक्रीडा-पञ्चाध्यायी-गोपीस्तुति-गोपीयुगलगीताभ्रमरगीताभिक्षुगीताभिश्चसंवलितस्तथा। गणेशस्तुतिशैवीयप्रातः कृत्यविधि-त्रिपुरापूजापद्धति-गायत्रीस्तुतिमुकुन्दमाला-कृष्णलीलास्तुति-गोविन्दाष्टक-जयनारायणभजगोविन्द-अङ्गनामङ्गना-विचारपञ्जरिकाकृष्णजन्मस्तुति-आर्तत्राणस्तोत्र-नारायणोपनिषत्-शैवीब्राह्मीविद्यागलेकलितकालिमशिवस्तोत्र-जटायुस्तुति-त्रिपुराशारिकाज्वालाराज्ञीनां स्तुतिः सूर्यादिनवग्रहाणां च पृथक् २ स्तुतिः पराप्रवेशिकात्मकः)

२० भवानीनामसहस्रस्तुतिः नामावली च इन्द्राक्षीसहिता

२१ विष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् (नामावलीयुतं गोविन्दाष्टक-विश्वेश्वराय नरकार्णवतारणाय इति शिवस्तुतिश्च)

२२ राज्ञी-ज्वाला-शारीका-सहस्रनामस्तोत्रम् (राज्ञीज्वाला-शारिकागणेशानां सहस्रनामावली च तथा राज्ञीस्तवराज-राज्ञीस्तुति-ज्वालास्तोत्र-शारिकास्तोत्राद्यात्मकम्)

२३ आदित्यहृदयम् (चिदऽचिदिति गणेशस्तोत्र-मातृभक्तिस्तुतिः-मातृदेवीलीलास्तुतिः राज्ञीस्तोत्र-राज्ञीकवच-आदित्यहृदयाऽपराजिताविद्यात्मकम्) ... ...

२४ कलशस्थापनोद्धारः देवपितृक्रिययोरतीवोपयोगी)...

२५ स्तोत्रमणिमाला (नं. ३-४-५-६-७-८-१५-२०-२१) विषयात्मिका ज्येल्दयुता ... ...

२६ स्तोत्रमणिमाला (नं. १७-१८-१९-२५ विषयात्मिका

Printed by Ramchandra Yesu Shedge, at the Nirnay Sagar Press, 26-28, Kolbhat Lane, Bombay 2.
Published by Keshavbhatta, Patha Shala Teacher, at No. Post Mahashahibhag, Srinagar, Kashmir.

ॐ ह्रींकाराय विद्महे।
पाशहस्ताय धीमहि
तन्नः [illegible] प्रचोदयात्

ॐ ह्रींकाराय विद्महे।
पाशहस्ताय धी।
तन्नः [illegible] प्रचोदयात्।

[illegible]

धार्मिक-सज्जनोपयोगिनी

पंडितकेशवभट्टज्योतिर्विदा

संस्कृतं-शोधितं च

इदम्

चमानुवाक्यम्

मुम्बय्यां

निर्णयसागराख्यमुद्रणयन्त्रालयेऽङ्कयित्वा प्राकाश्यं नीतम्।

सप्तर्षिसंवत्सरे ५००३, विक्रमसंवत्सरे १९८४,

ईस्वीवत्सरे १९२७.

परोपकाराय प्राकाश्यं नीतम्।

मूल्यं =) आणकद्वयम्।

उमेति मात्रा तपसो निषिद्धा
पश्चादुमाख्यां सुमुखी जगाम (Kalidas

Printed by Ramchandra Yesu Shedge, Nirnaya-sagar Press,
26-28, Kolbhat Lane, Bombay.

Published by Keshavbhatta, Patha Shala Teacher, at Nonar,
Post Mahashahibhag, Srinagar, Kashmir.

रुद्रपञ्चके चमकानुवाक्यम् ।

ॐनमः शिवाय । प्रणतोऽस्मि महादेव प्रपन्नोऽस्मि सदाशिव । निवारय महामृत्युं मृत्युञ्जय नमोऽस्तु ते ॥ देवं सुधाकलशसोमकरं त्रिनेत्रं पद्मासनं च वरदाऽभयदं सुशुभ्रम् । शङ्खाऽभयाब्जवरभूषितया च देव्या वामेऽङ्कितं शमनभङ्गहरं नमामि ॥ शुद्धस्फटिकसङ्काशं त्रिनेत्रं पञ्चवक्त्रकम् । गङ्गाधरं दशभुजं सर्वाभरणभूषितम् ॥ १ ॥ नीलग्रीवं शशाङ्काङ्कं नागयज्ञोपवीतिनम् । व्याघ्रचर्मोत्तरीयं च वरेण्यमभयप्रदम् ॥ २ ॥ कमण्डल्वक्षसूत्राभ्यामन्वितं शूलपाणिकम् । ज्वलन्तं पिङ्गलजटाशिखमुद्योतकारिणम् ॥ ३ ॥ अमृतेनाप्लुतं हृष्टमुमादेहार्धधारिणम् । दिव्यसिंहासनासीनं दिव्यभोगसमन्वितम् ॥ ४ ॥ दिग्देवतासमायुक्तं सुरासुरनमस्कृतम् । नित्यं च शाश्वतं शुद्धं ध्रुवमक्षरमऽव्ययम् ॥ ५ ॥ सर्वव्यापिनमीशानं रुद्रं वै विश्वरूपिणम् । एवं ध्यात्वा द्विजः सम्यक्ततो यजनमारभेत् ॥६॥ मृत्युञ्जय महादेव पाहि मां शरणागतम् । जन्ममृत्युजरारोगैः पीडितं भवबन्धनात् ॥ ७ ॥ आराधितो मनुष्यैस्त्वं सिद्धैर्देवैर्महर्षिभिः । आवाहयामि भक्त्या त्वां गृहाणार्चां महेश्वर ॥८॥ हर शम्भो महादेव विश्वेशामरवल्लभ । शिव शङ्कर सर्वात्मन् नीलकण्ठ नमोस्तु ते ॥ ९ ॥ इति विज्ञाप्य देवेशं जपेन्मन्त्रं च त्र्यम्बकम् ॥ १० ॥ ॐत्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं रयिपोषणम् । उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात् ॥ ॥ ॐआत्वा वहन्तु हरयः सचेतसः श्वेतैरश्वैरिह केतुमद्भिर्वाता-

जवेन बलमद्भिर्मनोजवा यांतु शीघ्रं मम रुद्राय हव्यन्देवानां च ऋषीणां चासुराणां च पूर्वजं सहस्राक्षं विरूपाक्षं विश्वरूपं महादेवं शिवमावाहयाम्यहम् ॥ ॥ आवाहयाम्यहं देवमीश्वरं पार्वतीपतिम् । वृषभासनमारूढं नागाभरणभूषितम् ॥ प्रीयतां यजमानस्य तुष्टो भूयाज्जगत्पतिः । शुक्लवर्णो महातेजाः शुक्लस्रग्दामभूषितः । बलिः पुष्पं चरुश्चैव धूपोऽयं प्रतिगृह्यताम् ॥ ॥ ॐतत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि । तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥ ३ ॥ ॥ ॐशतरुद्रियन्देवानां रुद्रशमनं भवाय शर्वायश्च प्रत्युत्क्रान्तानुवाकौ देवर्षी रुद्रदैवत्यंत्रिष्टुप्छन्दश्चयने विनियोगः, नमस्ते देवा रौद्रमानुष्टुभमाद्या गायत्री पञ्चमषष्ठ्यौ पांक्त्यन्ता महापंक्तिर्मा भैरेकपदा जगत्यनुष्टुप् त्रिष्टुप् महाबृहती यवमध्या रुद्रो देवता चरुमेष्टिका, अस्य रुद्रस्य प्रश्नस्य अनुष्टुप्छन्दः अघोर ऋषिः सङ्कर्षणमूर्तिः सुरूपो योऽसावादित्यः परःपुरुषः सएव देवता, अग्निः क्रतुचरुमायामिष्टिकायां शतरुद्रे विनियोगः, सकलस्य रुद्राध्यायस्य श्रीमहारुद्रो देवता एका गायत्री छन्दस्तिस्रोऽनुष्टुभस्तिस्रः पङ्क्यः सप्ताऽनुष्टुभौ द्वे जगत्यौ परमेष्ठी ऋषिः । आत्मनो वाङ्मनःकायोपार्जितपापनिवारणार्थममुककामनासिद्ध्यर्थे चमानुवाकसहितरुद्रमन्त्रपाठे होमे स्नाने पुष्पार्चने वा विनियोगः ॥ ॥ ॐकर्पूरगौरं करुणावतारं संसारसारं भुजगेन्द्रहारम् । सदा रमन्तं हृदयारविन्दे भवं भवानीसहितं नमामि ॥ ॥ गात्रं भस्मसितं सितं च हसितं हस्ते कपालं सितं खट्वाङ्गं च सितं सितं च वृषभं कर्णे सिते कुण्डले । गङ्गाफेनसितो जटाजल-

सितश्चन्द्रः सितो मूर्धनि सोऽयं सर्वसितो दधातु विभवं पापक्षयं शङ्करः ॥ ॥

"आशुः शिशान इति शुक्रज्योतिष्मानंशुः प्रजननं सर्वाः प्रजाः कश्यपस्य वाजस्य प्रसवोऽग्नेः" ॥ ॥ ॐआशुः शिशानो वृषभो न युध्मो घनाघनः क्षोभणश्चर्षणीनाम् । सङ्क्रन्दनोऽनिमिष एकवीरः शतं सेना अजयत्साकमिन्द्रः ॥ सङ्क्रन्दनेनाऽनिमिषेण जिष्णुना युत्कारेण दुश्च्यवनेन धृष्णुना । तदिन्द्रेण जयत तत्सहध्वं युधो नर इषुहस्तेन वृष्णा । स इषुहस्तैः स निषङ्गिभिर्वशी संस्रष्टा सयुध इन्द्रो गणेन । संसृष्टजित्सोमपा बाहुशर्ध्यूर्ध्वधन्वा प्रतिहिताभिरस्ता ॥ बृहस्पते परिधीया रथेन रक्षोहा मित्राँ अपबाधमानः । प्रभञ्जन्सेनाः प्रमृणो युधा जयन्नऽस्माकमेध्यविता रथानाम् ॥ बलविज्ञायः स्थविरः प्रवीरः सहस्वान्वाजी सहमान उग्रः । अभिवीरो अभिषत्वा सहोजिज्जैत्रायनो रथमाऽतिष्ठ गोवित् ॥ गोत्रभिदङ्गोविदं वज्रबाहुं जयन्तमऽज्म प्रमृणन्तमोजसा । इमं स जाता अनुवीरयध्वमिन्द्रसखायमऽनुसंव्ययध्वम् ॥ अभिगोत्राणि सहसा गाहमानोऽदयो वीरः शतमन्युरिन्द्रः । दुश्च्यवनः पृतनाषाडऽयुध्योऽस्माकं सेना अवन्तु प्रयत्सु ॥ इन्द्र एषां नेता बृहस्पतिर्दक्षिणो यज्ञः पुर एतु सोमः । देवसेनानामभिभञ्जतीनां जयन्तीनां मारुतो यन्तु मध्ये ॥ इन्द्रस्य वृष्णो वरुणस्य राज्ञ आदित्यानां मरुतां शर्ध उग्रम् । महामनसां भुवनस्य वानां घोषो देवानां जयतामुदस्थात् ॥ अस्माकमिन्द्रः समृतेषु ध्वजेष्वऽस्माकं या इषवस्ता जयन्तु । अस्माकं वीरा उत्तरे

भवन्त्वऽस्मात्तु देवा अवता भरेष्वा ॥ "होम पर खडा होके यह आहुति देना" ॥ ॐशुक्रज्योतिश्च चित्रज्योतिश्च सत्यज्योतिश्च ज्योतिष्मांश्च सत्यश्चर्तपाश्चात्यँहा ईदृङ् चान्यादृङ्च सदृङ्च प्रतिसदृङ्च मितश्च संमितश्च सभारा ऋतश्च सत्यश्च ध्रुवश्च धरणश्च धर्ता च विधर्ता च विधारय ऋतजिच्च सत्यजिच्च सेनाजिच्च सुषेणश्चान्तिमित्रश्च दूरे अमित्रश्च गण ईदृक्षास एतादृक्षास ऊषुणः सदृक्षासः प्रतिसदृक्षास एतानमितासश्च संमितासो नो अद्य सभारसो मरुतो यज्ञे अस्मिन्निन्द्रं दैवीर्विशो मरुतोऽनु वर्त्मानो यथेन्द्रन्दैवीर्विशो मरुतोऽनु वर्त्मानोऽभवन्नेवमिमं यजमानं दैवीश्च विशो मानुषीश्चानु वर्त्मानो भवन्तु ॥॥

ॐनमस्ते रुद्र मन्यवे बाहुभ्यामुत ते नम उत त इषवे नमः। या ते रुद्र शिवा तनूरऽघोराऽपापकाशिनी । तया नस्तन्वा शन्तमया गिरिशन्ताऽभिचाकशीहि । यामिषुङ्गिरिशन्त! हस्ते बिभर्ष्यऽस्तवे । शिवां गिरित्र ताङ्कुरु माहिंसीः पुरुषं जगत् । शिवेन वचसा त्वा गिरिशाच्छा वदामसि । यथा नः सर्वमिज्जगदऽयक्ष्मं सुमना असत् । अध्यवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्योभिषक् । अहींश्च सर्वाञ्जम्भय सर्वांश्च यातुधान्योऽधराचीः परासुवः । असौ यस्ताम्रो अरुण उत बभ्रुः सुमङ्गलः । ये चेमे रुद्रा अभितो दिक्षु श्रिताः सहस्राक्षो वैषां हेड ईमहे। असौ योऽवसर्पति नीलग्रीवो विलोहितः । उतैनं गोपा अदृश्यन्नुतैनमुदहार्यः । उतैनं विश्वा भूतानि स दृष्टो मृडयाति नः । नमो अस्तु नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीढुषे । अथो ये अस्य सत्वानोऽहन्तेभ्योऽकरं नमः । प्रमुञ्च धन्वनस्तमुभयो-

रात्र्योज्र्याम् । याश्च ते हस्त इषवः परस्ता भगवो वप । विज्यं धनुः कपर्दिनो विशल्यो बाणवानुत ।१। अनेशन्नस्येषव आभूरस्य निषङ्गथिः । या ते हेतिर्मीढुष्टम हस्ते बभूव ते धनुः । तयाऽस्मान्विश्वतस्त्वमयक्ष्मेण परिभुज । परि ते धन्वनो हेतिरस्मान्वृणक्तु विश्वतः । अथो य इषुधिस्तवारे अस्मन्निधीहितम् । नमांसि त आयुधायाऽनातताय धृष्णवे । उभाभ्यामुत ते नमो बाहुभ्यां तव धन्वने । अवतत्य धनुष्ट्वं सहस्राक्ष शतेषुधे । निशीर्य शल्यानां मुखं शिवो नः सुमना भव । यात इषुः शिवतमा शिवं बभूव ते धनुः । शिवा शरव्या या तव तया नो मृड जीवसे ॥ २ ॥ मानो महन्तमुत मानो अर्भकं मान उक्षन्तमुत मान उक्षितम् । मानो वधीः पितरं मोत मातरं मानः प्रियास्तन्वो रुद्र रीरिषः॥ १॥ मानस्तोके तनये मान आयौ मानो गोषु मानो अश्वेषु रीरिषः । वीरान्मानो रुद्र भामितो वधीर्हविष्मन्तः सदसि त्वा हवामहे ॥ २ ॥ नमस्ते अस्तु भगवः परमेश्वर विश्वेश्वर महादेव शिव सशिव सदाशिव त्रिकालकाल कालाग्निरुद्र नीलकण्ठ अमृतेश्वर बहुरूप अघोर तत्पुरुष महामृत्युञ्जय भट्टारक ते नमो नमः ॥ ॥ अग्नाविष्णू सजोषसेमा वर्धन्तुवां गिरः, द्युम्नैर्वाजेभिरागतम् ॥ ॥ वाजश्चमे प्रसवश्चमे प्रयतिश्चमे प्रसितिश्चमे धीतिश्चमे क्रतुश्चमे स्वरश्च मे श्लोकश्चमे श्रावश्चमे श्रुतिश्च मे ज्योतिश्चमे स्वश्चमे प्राणाश्चमे व्यानश्चमे अपानश्चमे असुश्चमे चित्तं चम आधीतंचमे वाक्चमे मनश्चमे चक्षुश्चमे श्रोत्रं चमे दक्षश्चमे बलंचम ओजश्चमे सहश्चम आत्माचमे तनू-

श्चमे शर्म चमे वर्म चमे अङ्गानि चमे अस्थीनि चमे परुंषि चमे शरीराणिचम आयुश्चमे जराचमे ॥ यज्ञेन कल्पताम् ॥ ॥ ॐनमो हिरण्यबाहवे सेनान्ये दिशां च पतये नमो, नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यः पशूनां पतये नमो, नमः शिष्पिञ्जराय त्विषीमते पथीनाम्पतये नमो, नमो बभ्लुषाय व्याधिनेऽन्नानाम्पतये नमो, नमो हरिकेशायोपवीतिने पुष्टानां पतये नमो, नमो भवस्य हेत्यै जगतस्पतये नमो, नमो रुद्रायाऽततायिने क्षेत्राणाम्पतये नमो, नमः सूतायाऽहन्त्याय वनानांपतये नमो नमो रोहिताय स्थपतये वृक्षाणां पतये नमो, नमो मन्त्रिणे वाणिज्याय कक्ष्याणां पतये नमो, नमो भुवन्तये वारिवस्कृतायौषधीनां पतये नमः ॥ नम आक्रन्दाय त उच्चैर्घोषाय सत्वानां पतये नमो, नमः कृत्संवीताय धावते पत्तीनां पतये नमः ॥ ॥ अग्नाविष्णू सजोषसा इमा वर्धन्तु वां गिरः । द्युम्नैर्वाजेभिरागतम् ॥ ॥ ॐज्यैष्ठ्यंचम आधिपत्यं चमे, मन्युश्चमे भामश्चमे अमश्चमे अम्भश्चमे जेमाचमे महिमाचमे वरिमाचमे, प्रथिमाचमे, वर्ष्मा चमे, द्राघ्याचमे, वृद्धंचमे, वृद्धिश्चमे, सत्यंचमे, श्रद्धाचमे, जगच्चमे, धनंचमे, क्रीडाचमे, मोदश्चमे, वशश्चमे, लिपिश्चमे, सूक्तंचमे, सुकृतंचमे, जातंचमे, जनिष्यमाणं चमे, वित्तंचमे, वेद्यंचमे, भूतंचमे, भविष्यं चमे, सुगंचमे, सुपथं चमे, ऋद्धंचम, ऋद्धिश्चमे, क्लृप्तं चमे क्लृप्तिश्चमे, मतिश्चमे सुमतिश्चमे ॥ ॥ यज्ञेन कल्पताम् ॥ ॥ नमः सहमानाय निव्याधिन आव्याधिनीनां पतये नमो, नमो निषङ्गिणे ककुभाय स्तेनानां पतये नमो, नमो वञ्चते परिवञ्चते स्तायूनां

पतये नमो, नमो निचराय परिचरायाऽरण्यानां पतये नमो, नमो निषङ्गिण इषुधिमते तस्कराणां पतये नमो, नमः सृका-यिभ्यो जिघांसद्भ्यो मुष्णतां पतये नमो, नमोऽसिमद्भ्यो नक्तञ्चरद्भ्यः प्रकृन्तानां पतये नमो, नम उष्णीषिणे गिरि-चराय कुलुञ्चानां पतये नमो ॥ नम इषुकृद्भ्यो धन्वकृ-द्भ्यश्चवो नमो नम इषुमद्भ्यो धन्वायिभ्यश्च वो नमो, नम आतन्वानेभ्यः प्रतिदधानेभ्यश्च वो नमो, नम आयच्छ-द्भ्योऽस्यद्भ्यश्च वो नमो, नमो विसृजद्भ्यो विध्यद्भ्यश्च वो नमो, नमः स्वपद्भ्यो जाग्रद्भ्यश्च वो नमो, नमः शयनेभ्य आसीनेभ्यश्च वो नमो, नमस्तिष्ठद्भ्यो धावद्भ्यश्च वो नमो, नमः सभाभ्यः सभापतिभ्यश्च वो नमो, नमोऽश्वेभ्योऽश्वपति-भ्यश्च वो नमो ॥ ॥ अग्नाविष्णू सजोषसा इमा वर्धन्तु वां गिरः, द्युम्नैर्वाजेभिरावृतम् ॥ ॥ ॐशश्चमे, मयश्चमे, प्रियश्चमे, अनुकामश्चमे, कामश्चमे, सौमनसश्चमे, भगश्चमे, द्रविणं चमे, भद्रंचमे, श्रेयश्चमे, वस्यश्चमे, यशश्चमे, यन्ताचमे, धर्ताचमे, क्षेमचमे, धृतिश्चमे, संविच्चमे, ज्ञातंचमे, विश्वश्चमे, महश्चमे, सूश्चमे, प्रसूश्चमे, सीरंचमे, लयश्चम, ऋतश्चमे, अमृतंचमे, अयक्ष्मंचमे, अनामयंचमे, जीवातुश्चमे, दीर्घायुत्वंचमे, अन-मित्रं च मे, अभयश्चमे, सुगंचमे, शयनंचमे, सूषाचमे, सुदिनं चमे ॥ यज्ञेन कल्पताम् ॥ ॥ नम आव्याधिनीभ्यो विविध्यन्तीभ्यश्च वो नमो, नम उगणाभ्यस्तृंहतीभ्यश्च वो नमो, नमो व्रातेभ्यो व्रातपतिभ्यश्च वो नमो, नमो गणेभ्यो गणप-तिभ्यश्च वो नमो, नमः कृच्छ्रेभ्यः कृच्छ्रपतिभ्यश्च वो नमो,

नमो विरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यश्च वो नमो, नमः सेनाभ्यः सेनानीभ्यश्च वो नमो, नमो रथेभ्यो वरूथिभ्यश्च वो नमो, नमो महद्भ्योऽर्भकेभ्यश्च नमो, नमो युवभ्य आशिनेभ्यश्च वो नमो, नमः क्षुत्तृद्भ्यः संगृहीतृभ्यश्च वो नमो, नमस्तक्षभ्यो रथकारेभ्यश्च वो नमो, नमः कुलालेभ्यः कर्मारेभ्यश्च वो नमो, नमः पुञ्जिष्ठेभ्यो निषादेभ्यश्च वो नमो, नमः श्वनिभ्यो मृगयुभ्यश्च वो नमो, नमः श्वभ्यः श्वपतिभ्यश्च वो नमः ॥

॥ अग्नाविष्णू सजोषसा इमा वर्धन्तु वां गिरः, द्युम्नैर्वाजेभिरागतम् ॥ ॥ उर्क्चमे, सूनृताचमे, पयश्चमे, रसश्चमे, घृतं च मे, मधुचमे, सग्धिश्चमे, सपीतिश्चमे, कृषिश्चमे, वृष्टिश्चमे, जैत्रंचम, औद्भिदंचमे, रयिश्चमे, रायश्चमे, पुष्टंचमे, पुष्टिश्चमे, विभुश्चमे, प्रभुश्चमे, पूर्णंचमे, पूर्णतरंचमे, कुयवंचमे, क्षितिश्चमे, अन्नंचम, इक्षुश्चमे, व्रीहयश्चमे, यवाश्चमे, माषाश्चमे, तिलाश्चमे, नीवाराश्चमे, श्यामकाश्चमे, अणवश्चमे, प्रियङ्गवश्चमे, गोधूमाश्चमे, मसूराश्चमे, मुद्गाश्चमे, खल्वाश्चमे ॥ ॥ यज्ञेन कल्पताम् ॥ ॥

नमो भवाय च रुद्राय च, नमः शर्वाय च पशुपतये च, नमो नीलग्रीवाय च शितिकण्ठाय च, नमो व्युप्तकेशाय च कपर्दिने च, नमः सहस्राक्षाय च शतधन्वने च ॥ नमो गिरिशाय च शिपिविष्टाय च, नमो मीढुष्टमाय चेषुमते च, नमो ह्रस्वाय च वामनाय च, नमो बृहते च वर्षीयसे च, नमो वृद्धाय च संवृध्वने च, नमोऽग्र्याय च प्रथमाय च, नम आशवे चाऽजिराय च, नमः शीघ्र्याय च शीभ्याय च, नम ऊर्म्याय चाऽवस्वन्याय च, नमो नाद्याय च द्वीप्याय च ॥

॥ अग्नाविष्णू सजोषसा इमा वर्धन्तु वां गिरः, द्युम्नैर्वाजेभिरावृतम् ॥ ॥ अश्मा च मे, मृत्तिका च मे, गिरयश्चमे, पर्वताश्चमे, सिकताश्चमे, वनस्पतयश्चमे, हिरण्यश्चमे, अयश्चमे, सीसश्चमे, त्रपुश्चमे, श्यामंचमे, लोहितायसंचमे, अग्निश्चम, आपश्चमे, वीरुधश्चम, ओषधयश्चमे, कृष्टपच्यश्चमे, अकृष्टपच्यश्चमे, ग्राम्याश्चमे, पशव आरण्याश्चमे, वित्तंचमे, वित्तिश्चमे भूतंचमे, भूतिश्चमे, वसुचमे, वसतिश्चमे, कर्मचमे, शक्तिश्चमे, अर्थश्चम, एमश्चम, इत्याचमे, गतिश्चमे, ॥ ॥ यज्ञेन कल्पताम् ॥

॥ नमो ज्येष्ठाय च कनिष्ठाय च, नमः पूर्वजाय चापरजाय च, नमो मध्यमाय चाऽप्रगल्भाय च, नमो बुध्न्याय च जघन्याय च, नमः सोभ्याय च प्रतिसर्याय च, नम आशुषेणाय चाशुरथाय च ॥ नमो बिल्मिने च कवचिने च, नमो वर्मिणे च वरूथिने च, नमः शूराय चावभेदिने च, नमः श्रुताय च श्रुतसेनाय च, नमो याम्याय च क्षेम्याय च, नम उर्वर्याय च खल्याय च, नमः श्लोक्याय चावसान्याय च, नमः श्रवाय च प्रतिश्रवाय च, नमो वन्याय च कक्ष्याय च ॥ ॥ अग्नाविष्णू सजोषसा इमा वर्धन्तु वां गिरः, द्युम्नैर्वाजेभिरावृतम् ॥

॥ अग्निश्चम इन्द्रश्चमे, सोमश्चम इन्द्रश्चमे, सविताचम इन्द्रश्चमे, सरस्वती चम इन्द्रश्चमे, पूषा चम इन्द्रश्चमे, बृहस्पतिश्चम, इन्द्रश्चमे, मित्रश्चम इन्द्रश्चमे, वरुणश्चम इन्द्रश्चमे, धाताचम इन्द्रश्चमे, त्वष्टा चम इन्द्रश्चमे, मरुतश्चम इन्द्रश्चमे, विश्वेदेवाश्चम इन्द्रश्चमे पृथिवीश्चम इन्द्रश्चमे, अन्तरिक्षं चम इन्द्रश्चमे, द्यौश्चम इन्द्रश्चमे, समाश्चम इन्द्रश्चमे, नक्षत्राणि चम इन्द्रश्चमे,

दिशश्चम इन्द्रश्चमे ॥ ॥ यज्ञेन कल्पताम् ॥ ॥ नमो दुन्दुभ्या-यचाऽहनन्याय च, नमो धृष्णवे च प्रमृशाय च, नमो निषि-ङ्गिणे चेषुधिमते च, नमस्तीक्ष्णेषवे चायुधिने च, नमः सायु-धायच सुधन्वनेच ॥ नमः स्रुत्याय च पथ्याय च, नमः काट्याय च नीप्याय च, नमो नाद्याय च वैशन्ताय च, नमः कुल्याय च सरस्याय च, नमः कूप्याय चावट्याय च, नमो वर्ष्याय चाऽवर्ष्याय च, नमो मेघ्याय च विद्युत्याय च, नमो वीध्र्याय चातप्याय च, नमो वात्याय च रेष्म्याय च, नमो वास्तव्याय च वास्तुपाय च ॥ ॥ अग्नाविष्णू सजोषसा इमा वर्धन्तु वां गिरः, द्युम्नैर्वाजेभिरागतम् ॥ ॥ अंशुश्चमे, रश्मिश्चमे, दाभ्यश्चमे, अधिपतिश्चम, उपांशुश्चमे, अन्तर्यामश्चम, ऐन्द्रा-वायवश्चमे, मैत्रावरुणश्चम, आश्विनश्चमे, प्रतिप्रस्थानश्चमे, शुक्र-श्चमे, मन्थीचम, आग्रायणश्चमे, क्षुल्लकवैश्वदेवश्चमे, ध्रुवश्चमे, वैश्वानरश्चम, ऐन्द्राग्नश्चमे, वैश्वदेवश्चमे, मरुत्वतीयश्चमे, महे-न्द्रीयश्चमे, सावित्रश्चमे, सारस्वतश्चमे, पत्नीव्रतश्चमे, हारियोज-नश्चमे ॥ ॥ यज्ञेन कल्पताम् ॥ ॥ नमः सोमाय च रुद्राय च नमस्ताम्राय चारुणाय च, नमः शङ्गवे च पशुपतये च, नम उग्राय च भीमाय च, नमो हन्त्रे च हनीयसे च, नमोऽग्रेवधाय च दूरेवधाय च, नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यो, नमस्ताराय, नमः शम्भवे च मयोभवे च, नमः शङ्कराय च मयस्कराय च ॥ नमः शिवायच शिवतराय च, नमः किंशल्याय च क्षय-णाय च ॥ ॥ अग्नाविष्णू सजोषसा इमा वर्धन्तु वां गिरः, द्युम्नैर्वाजेभिरागतम् ॥ ॥ इध्मा च मे, स्रुचश्चमे, चमसश्चमे,

वायव्यानि च मे, द्रोणकलशश्चमे, पूतभृच्चमे, अपूतभृच्चमे, ग्रावाणश्चमे, अधिषवणश्चमे, अवभृथश्चमे, स्वगाकारश्चमे ॥ ॥ यज्ञेन कल्पताम् ॥ ॥ नम इरिण्याय च प्रपथ्याय च, नमः पुलस्तिने च कपर्दिने च, नमो गोष्ठ्याय च गृह्याय च, नमस्तल्प्याय च गेह्याय च, नमः पर्यायचावर्याय च, नमः प्रतरणाय चोत्तरणाय च, नमस्तीर्थ्याय च कुल्याय च, नमः फेन्याय च शष्प्याय च, नमः सिकत्याय च प्रवाह्याय च, नमो हृदय्याय च निवेष्प्याय च, नमः काट्याय च गह्वरेष्ठ्याय च, नमः शुष्क्याय च हरित्याय च, नमो लोप्याय चोलप्याय च, नमः पांसव्याय च रजस्याय च नमः सूर्म्याय चोर्म्याय च, नमः पर्ण्याय च पर्णशादाय च, नम आखिदते च प्रखिदते च, नमोऽभिघ्नते चापगुरमानाय च, नम आखिदाय च विखिदाय च नमो वः किरिकेभ्यो देवानां हृदयेभ्यो, नमो विचिनुत्केभ्यो, नमो विक्षीणकेभ्यो नम आनिर्हतेभ्यः ॥ ॥ अग्नाविष्णू सजोषसा इमा वर्धन्तु वां गिरः, द्युम्नैर्वाजेभिरावृतम् ॥

अग्निश्चमे, घर्मश्चमे, अर्कश्चमे सूर्यश्चमे, प्राणश्चमे, अश्वमेधश्चमे, पृथिवीचमे, दितिश्चमे, अदितिश्चमे, द्यौश्चमे, शक्करीरङ्गुलयो दिशश्चमे, यज्ञेन कल्पतां, व्रतं चर्तुश्च संवत्सरश्च तपश्चाहोरात्र, ऊर्वष्ठीवे बृहद्रथन्तरश्चमे ॥ ॥ यज्ञेन कल्पताम् ॥ ॥ द्रापे अन्धसस्पते दरिद्र नीललोहित, आसां प्रजानामेषां पुरुषाणामेषां पशूनां माभैर्मा रुङ्मा नः किञ्चनाऽममत्, इमा रुद्राय तवसे कपर्दिने क्षयद्वीराय प्रभरामहे मतीः । यथा नः शमऽसद्विपदे चतुष्पदे विश्वं पुष्टं ग्रामे अस्मिन्ननातुरम् । या ते रुद्र

शिवा तनूः शिवा विश्वाहभेषजीः, शिवारुद्रस्य भेषजी तया नो मृड जीवसे । परि णो रुद्रस्य हेतिर्वृणक्तु परित्वेषस्य दुर्मतेरघायोः, अवस्थिरा मघवद्भ्यस्तनुषु मीढुस्तोकाय तनयाय मृड । मीढुष्टम शिवतम शिवो नः सुमना भव, परमेवृक्ष आयुधन्निधाय कृत्तिं वसान आचर पिनाकम् । विभ्रदुचर विकिरिळ विलोहित नमस्ते अस्तु भगवः, यास्ते सहस्रं हेतयोऽन्येऽस्मन्निव पान्तु ताः ॥ ॥ अग्नाविष्णू सजोषसा इमा वर्धन्तु वां गिरः, द्युम्नैर्वाजेभिरागतम् ॥ ॥ गर्भाचमे, वत्साचमे, त्र्यविच्चमे, त्र्यवी चमे, दित्यवाट् चमे, दित्यौहीचमे, पञ्चाविच्चमे, पञ्चावीचमे, त्रिवत्साश्चमे, त्रिवत्सश्चमे, तुर्यवाट्चमे, तुर्यौहीचमे, पष्ठवाट्चमे, पष्ठौहीचम, उक्षाचमे, वशाचमे, अनड्वांश्चमे, धेनुश्चम, ऋषभश्चमे, वेहच्चमे ॥ ॥ यज्ञेन कल्पताम् ॥ ॥ सहस्रधा सहस्राणि हेतयस्तव बाहोः, तासामीशानो भगवः पराचीना मुखाकुरु ॥ असंख्याताः सहस्राणि ये रुद्रा अधिभूम्याम्, तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥ १ ॥ येऽस्मिन्महत्यऽर्णवेऽन्तरिक्षे भवा अधि, तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥ २ ॥ ये नीलग्रीवाः शितिकण्ठा दिवं रुद्रा उपाश्रिताः, तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥ ३ ॥ ये नीलग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा अधःक्षमाचराः, तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥ ४ ॥ ये वनेषु शिष्पिञ्जरा नीलग्रीवा विलोहिताः, तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥५॥ येऽन्नेषु विविध्यन्ति पात्रेषु पिबतो जनान्, तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥ ६ ॥ ये भूतानामधिपतयो विशि-

खासः कपर्दिनः, तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥७॥ ये पथीनां पथि रक्षय ऐड मृदाय व्युधः, तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥ ८ ॥ ये तीर्थानि प्रचरन्ति सृकावन्तो निषिङ्गिणः, तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥ ९ ॥ य एतावन्तो वा भूयांसो वा दिशो रुद्रा वितिष्ठिरे, तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥ १० ॥ ॐनमो अस्तु रुद्रेभ्यो ये दिवि, येषां वर्षमिषवस्तेभ्यो दश प्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वास्तेभ्यो नमो अस्तु, ते नो मृडयन्तु, ते यं द्विष्मो यश्चनो द्वेष्टि तमेषां जम्भे दध्मः ॥ १ ॥ ॐनमो अस्तु रुद्रेभ्यो ये अन्तरिक्षे, येषां वातमिषवस्तेभ्यो दश प्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वास्तेभ्यो नमो अस्तु, ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भे दध्मः ॥२॥ ॐनमो अस्तु रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यां येषामऽन्नमिषवस्तेभ्यो, दश प्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वास्तेभ्यो नमो अस्तु ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भे दध्मः ॥ ३ ॥ ॥ अग्नाविष्णू सजोषसा इमा वर्धन्तु वां गिरः, द्युम्नैर्वाजेभिरागतम् ॥ ॥ एकाचमे, तिस्रश्चमे, तिसृश्चमे, त्रयस्त्रिंशच्चमे, चतस्रश्चमे, अष्टौचमे, अष्टचमे, अष्टाचत्वारिंशच्चमे, वाजश्च, प्रसवश्चाऽपिजश्च क्रतुश्च वाग्पतिश्च वसुश्च स्वर्मौर्धो मूर्ध्वा वैयशनो व्यश्नाँन आन्त्योऽन्त्यो भौवनो भुवनस्य पतिः प्रजापतिरधिपतिरियन्ते राण्मित्रो यन्तासि यमन ऊर्जेत्वा वृष्टयै त्वा प्रजानां त्वाऽधिपत्याय, आयुर्यज्ञेन कल्पतां, मनो यज्ञेन कल्पतां, प्राणो यज्ञेन कल्पतां चक्षुर्यज्ञेन कल्पतां, श्रोत्रं

यज्ञेन कल्पतां, वाग्यज्ञेन कल्पतामाऽऽत्मा यज्ञेन कल्पतां ब्रह्मा यज्ञेन कल्पतां, पृष्ठं यज्ञेन कल्पतां, यज्ञो यज्ञेन कल्पताम् ॥ ऋक्च सामश्च स्तोमश्च यजुश्च बृहद्रथन्तरश्च स्वर्देवा अगन्म प्रजापतेः प्रजा अभूवन्नऽमृता अभूम वेट्स्वाहा ॥ ॥ "वाजस्य नु प्रसवा इति षट्" ॥ ॥ ॐ विश्वे अद्य मरुतो विश्व ऊतीर्विश्वे भवन्त्वऽग्नयः समिद्धाः । विश्वे मादेवा अवसा गमन्निह विश्वमस्तु द्रविणं वाजे अस्मिन् । आ[1] मा वाजस्य वाजेस्यनु[2] वाजो मा सप्त प्रदिशश्चतस्रो वा परावतः। वाजो मा विश्वैर्देवैर्धनसाता इहावतु, वाजो मे अद्य प्रसुवातिदानं वाजो देवानृहविषा वर्धयाति, वाजस्य हि प्रसवेनान्नमिति विश्वा आशा वाजपतिर्जयेयम्, वाजः पुरस्तादुत मध्यतो नो वाजो देवानृतुभिः कल्पयाति, वाजस्य हि प्रसवेनान्नमेति सर्वा आशा वाजपतिर्भवेयम् ॥ सं मा सृजामि पयसः पृथिव्याः सं मा सृजाम्यद्भिरौषधीभिः सोहं वाजस्य नौम्यग्ने: ॥ ॥ "तेजोसि ॥" पयः पृथिव्यां पय ओषधीषु पयो दिव्यन्तरिक्षे पयोधाः । पयस्वतीः प्रदिशः सन्तु मह्यम् ॥ तर्पणम् ॥ मद्यं पीत्वा गुरुदारांश्च गत्वा स्तेयं कृत्वा ब्रह्महत्यां विधाय । भस्मच्छन्नो भस्मशय्यां शयानो रुद्राध्यायी मुच्यते सर्वपापैः ॥ नित्यं दण्डी नित्ययज्ञोपवीती नित्यं ध्यात्वा भस्मना कर्मबन्धी । हद्रं दृष्ट्वा देवमी-

---

१ आधुनिकैः कतिभिरन्विष्टः पाठोयम् ॥ ॥ आ मा वाजस्य प्रसवो जगम्यादाऽमा द्यावापृथिवी विश्वरूपे । आ मा गन्तां पितरा मातरा चा मा सोमो अमृतत्वेन गम्यात् ॥ २ ॥ वाजस्य नु प्रसवे मातरं महीमदितिं नाम वचसा करामहे । यस्यामिदं विश्वं भुवनमाविवेश तस्यां नो देवः सविता धर्मसाविषत्,

शानमुग्रं याति स्थानं तेन साकं तदीयम् ॥ अनेन मन्त्रपाठेनात्मनो वाङ्मनःकायोपार्जितपापनिवारणार्थममुककामनासिद्ध्यर्थं, भगवान्, भवो देवः ८ शतरुद्रेश्वरः, मृत्युञ्जयभट्टारकः पार्वतीसहितः परमेश्वरः प्रीयतां प्रीतोऽस्तु ॥

(विस्तीर्णतर्पणम्) नमस्ते रुद्र इत्येतत्सर्वोपद्रवनाशनम् । सर्वशान्तिकरं प्रोक्तं महापातकनाशनम् ॥ रक्षोघ्नं च यशस्यं च लक्ष्म्यायुःपुष्टिवर्धनम् । अध्यवोचदित्यनेन रक्षा स्याद्व्याधितस्य च ॥ सिद्धार्थकानां क्षेपेण पथि चैतत्सदा पठेत् । क्षेमेण स्वगृहानेति सर्वबाधाविवर्जितः ॥ असौ यस्ताम्र इत्येतत्पठेन्नित्यं दिवाकरम् । उपतिष्ठेत धर्मज्ञः सायं प्रातरतन्द्रितः ॥ अन्नमक्षयमाप्नोति दीर्घमायुश्च विन्दति । प्रमुञ्च धनुरित्येतत्षड्भिरायुधमन्त्रणम् ॥ रिपूणां भङ्गदं युद्धे नात्र कार्या विचारणा । मा नो महन्त इत्येतद्बालानां शान्तिकारणम् ॥ नमो हिरण्यबाहवेऽनुवाकैः षड्भिरेव च । राजिकांस्तिलतैलाक्ताञ्जुहुयाच्छत्रुनाशनम् ॥ नमो वः किरिकेभ्यश्च हुत्वा पद्मलक्षं नरः । राज्यलक्ष्मीमवाप्नोति नात्र कार्याविचारणा ॥ बिल्वानां लक्षहोमेन कनकं बहु विन्दति । इमा रुद्रायेति तिलैः कृत्वा होमं विचक्षणः ॥ शीघ्रमेव महाभाग धनमाप्नोत्यचिन्तितम् । अनेनैव च मन्त्रेण दूर्वाहोमेन मानवः ॥ सर्वव्याधिविनिर्मुक्तो भयान्सर्वान्व्यपोहति । जटारोहेण चेध्मानां या ते रुद्र शिवा तनूः ॥ हुत्वाऽयुतं च धर्मज्ञः पुत्रं प्राप्नोत्यभीप्सितम् । असङ्ख्याताः सहस्राणि मन्त्रैः स्यादाभिचारिकम् ॥ नमोस्तु रुद्रेभ्य इति प्रोक्ता प्रत्यङ्गिरा परा । पाठमात्रं पठेन्नित्यं रुद्रा-

ध्यायस्य मानवः ॥ सर्वदुःखविनिर्मुक्तः सर्वसम्पत्समन्वितः । यं यं चिन्तयते कामं तं तं प्राप्नोति निश्चितम् ॥ इह लोके तथा चान्ते रुद्रलोकं स गच्छति ॥ अनेन मन्त्रपाठेनात्मनो वाङ्मनःकायोपार्जितपापनिवारणार्थममुककामनासिद्ध्यर्थं भगवान्भवो देवः ८ अघोरः तत्पुरुषः सद्योजातः वामदेवः असुरबलहा ईशानः बहुरूपः विश्वरूपः त्र्यम्बकः त्रिनेत्रः त्रिशूलहस्तः महामृत्युञ्जयभट्टारकः शतरुद्रेश्वरः वृषभवाहनः सानुचरः सपरिवारः पार्वतीसहितः परमेश्वरः प्रीयतां प्रीतोऽस्तु ॥ इति चमकानुवाकम् ॥

हमारे क्रेयपुस्तक मिलने का पताः—

पं० केशवभट्ट ज्योतिषी पाठशाला टीचर, जिल्ला रैणावारी,
महल्ला भाग ज्योगीलङ्कार कश्मीर—श्रीनगर.

(८) पञ्चस्तवीसमेता सौन्दर्यलहरी .... ।)॥

(९) गणेशदुर्गास्तोत्रावली (गणेशस्तोत्रत्रय-गणपतिविद्या-रत्नमाला—शारिकास्तोत्र—ब्राह्मीविद्यात्मिका) .... ।=)

(१०) दुर्गास्तोत्रावली (गणेशदुर्गास्तोत्रावली सौन्दर्य-लहरी पञ्चस्तवीसमेता च) ... ... ॥)

(११) वटुकपूजा (कलशपूजा-वैश्वदेवव्याहृतिसमेता) .... ॥)

(१२) उपदेशपञ्चकं (शंकराचार्यकृतं रत्नप्रभाटीकयासमेतं) =)

(१३) भक्तविवेकसारः (अज्ञानबोधिनी—योगवासिष्ठसार-आत्मबोध—प्रह्लाद—मुचुकुन्द—रासक्रीडापञ्चाध्यायी भिक्षुगीता-गणेश-गुरु-गायत्री-शारिका, मुकुन्द-माला नारायणोपनिषत् त्रिपुरसुन्दरी-शारिकास्तोत्र ज्वालाराज्ञीस्तोत्र कतिपयविष्णुस्तोत्र शिवस्तोत्र शैवप्रातःकृत्य नवग्रहस्तोत्र बृहद्ब्राह्मीविद्याद्यात्मकः....॥=)

(१४) चमानुवाक्यम् .... =)

(१५) रुद्रपञ्चकम् .... ।)

(१६) चमानुवाक्ययुतं रुद्रपञ्चकम् .... ।-)

(१७) पार्थिवेश्वरपूजा (कलशपूजावैश्वदेवव्याहृत्यादि उपयोगि स्तोत्रावलीसंवलिता) .... १।)

ॐ

धार्मिक—सज्जनोपयोगिनी

श्रीमद्भिः "पडरो" इत्युपहितैः

पण्डित-ताराचन्द्कौलैः

सहायितेन

पंडित-केशवभट्टज्योतिर्विदा

संस्कृतं—शोधितं च ।

तच्चेदम्

रुद्रपञ्चकम्

मुम्बय्यां

निर्णयसागराख्यमुद्रणयन्त्रालयेऽङ्कयित्वा प्राकाश्यं नीतम् ।

सप्तर्षिसंवत्सरे ५००३, विक्रमसंवत्सरे १९८४,

ईस्वीवत्सरे १९२७.

परोपकाराय प्राकाश्यं नीतम् ।

मूल्यं ।) आणकचतुष्कम् ।

Printed by Ramchandra Yesu Shedge, Nirnaya-sagar Press, 26-28, Kolbhat Lane, Bombay.

Published by Keshavbhatta, Patha Shala Teacher, at Nonar, Post Mahashahibhag, Srinagar, Kashmir.

श्रीनगर कश्मीर

अथ रुद्रमन्त्रकसूक्तं प्रथमम् ।

ॐनमः शिवाय । प्रणतोऽस्मि महादेव प्रपन्नोऽस्मि सदाशिव । निवारय महामृत्युं मृत्युञ्जय नमोऽस्तु ते ॥ देवं सुधाकलशसोमकरं त्रिनेत्रं पद्मासनं च वरदाऽभयदं सुशुभ्रम् । शङ्खाऽभयाब्जवरभूपितया च देव्या वामेऽङ्कितं शमनभङ्गहरं नमामि ॥ शुद्धस्फटिकसङ्काशं त्रिनेत्रं पञ्चवक्त्रकम् । गङ्गाधरं दशभुजं सर्वाभरणभूपितम् ॥ १ ॥ नीलग्रीवं शशाङ्काङ्कं नागयज्ञोपवीतिनम् । व्याघ्रचर्मोत्तरीयं च वरेण्यमभयप्रदम् ॥ २ ॥ कमण्डल्वक्षसूत्राभ्यामन्वितं शूलपाणिकम् । ज्वलन्तं पिङ्गलजटाशिखमुद्योतकारिणम् ॥ ३ ॥ अमृतेनाप्लुतं हृष्टमुमादेहार्धधारिणम् । दिव्यसिंहासनासीनं दिव्यभोगसमन्वितम् ॥ ४ ॥ दिग्देवतासमायुक्तं सुरासुरनमस्कृतम् । नित्यं च शाश्वतं शुद्धं ध्रुवमक्षरमऽव्ययम् ॥ ५ ॥ सर्वव्यापिनमीशानं रुद्रं वै विश्वरूपिणम् । एवं ध्यात्वा द्विजः सम्यक्ततो यजनमारभेत् ॥६॥ मृत्युञ्जय महादेव पाहि मां शरणागतम् । जन्ममृत्युजरारोगैः पीडितं भवबन्धनात् ॥ ७ ॥ आराधितो मनुष्यैस्त्वं सिद्धैर्देवैर्महर्षिभिः । आवाहयामि भक्त्या त्वां गृहाणार्चां महेश्वर ॥८॥ हर शम्भो महादेव विश्वेशामरवल्लभ । शिव शङ्कर सर्वात्मन् नीलकण्ठ नमोस्तु ते ॥ ९ ॥ इति विज्ञाप्य देवेशं जपेन्मन्त्रं च त्र्यम्बकम् ॥ १० ॥ ॐत्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं रयिपोषणम् । उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात् ॥ ॥ ॐआत्वा वहन्तु हरयः सचेतसः श्वेतैरश्वैरिह केतुमद्भिर्वाता-

जवेन बलमद्भिर्मनोजवा यांतु शीघ्रं मम रुद्राय हव्यन्देवानां च ऋषीणां चासुराणां च पूर्वजं सहस्राक्षं विरूपाक्षं विश्वरूपं महादेवं शिवमावाहयाम्यहम् ॥ ॥ आवाहयाम्यहं देवमीश्वरं पार्वतीपतिम् । वृषभासनमारूढं नागाभरणभूषितम् ॥ प्रीयतां यजमानस्य तुष्टो भूयाज्जगत्पतिः । शुक्लवर्णो महातेजाः शुक्लस्रग्दामभूषितः । बलिः पुष्पं चरुश्चैव धूपोऽयं प्रतिगृह्यताम् ॥ ॥ ॐतत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि । तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥ ३ ॥ ॥ ॐशतरुद्रियन्देवानां रुद्रशमनं भवाय शर्वीयश्च प्रत्युत्क्रान्तानुवाकौ देवर्षी रुद्रदैवत्यास्त्रिष्टुप्च्छन्दश्चयने विनियोगः, नमस्ते देवा रौद्रमानुष्टुभमाद्या गायत्री पञ्चमषष्ठ्यौ पांक्त्यन्ता महापंक्तिर्मा भैरेकपदा जगत्यनुष्टुप् त्रिष्टुप् महाबृहती यवमध्या रुद्रो देवता चरुमेष्टिका, अस्य रुद्रस्य प्रश्नस्य अनुष्टुप्च्छन्दः अघोर ऋषिः सङ्कर्षणमूर्तिः सुरूपो योऽसावादित्यः परःपुरुषः सएव देवता, अग्निः क्रतुचरुमायामिष्टिकायां शतरुद्रे विनियोगः, सकलस्य रुद्राध्यायस्य श्रीमहारुद्रो देवता एका गायत्री छन्दस्तिस्रोऽनुष्टुभस्तिस्रः पङ्क्तयः सप्ताऽनुष्टुभौ द्वे जगत्यौ परमेष्ठी ऋषिः । आत्मनो वाङ्मनःकायोपार्जितपापनिवारणार्थममुककामनासिद्ध्यर्थे रुद्रमन्त्रपाठे होमे स्नाने पुष्पार्चने वा विनियोगः ॥ ॥ ॐकर्पूरगौरं करुणावतारं संसारसारं भुजगेन्द्रहारम् । सदा रमन्तं हृदयारविन्दे भवं भवानीसहितं नमामि ॥ ॥

ॐनमस्ते रुद्र मन्यवे बाहुभ्यामुत ते नम उत त इषवे नमः । या ते रुद्र शिवा तनूरऽघोरा पापकाशिनी । तया नस्तन्वा

शन्तमया गिरिशन्ताऽभिचाकशीहि । यामिषुङ्गिरिशन्त ! हस्ते बिभर्ष्यऽस्तवे । शिवां गिरित्र ताङ्कुरु माहिंसीः पुरुषं जगत् । शिवेन वचसा त्वा गिरिशाच्छा वदामसि । यथा नः सर्वमिज्जगदऽयक्ष्मं सुमना असत् । अध्यवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्यो भिषक् । अहींश्च सर्वाञ्जम्भय सर्वांश्च यातुधान्योऽधराचीः परासुव । असौ यस्ताम्रो अरुण उत बभ्रुः सुमङ्गलः । ये चेमे रुद्रा अभितो दिक्षु श्रिताः सहस्रशो वैषां हेड ईमहे । असौ योऽवसर्पति नीलग्रीवो विलोहितः । उतैनं गोपा अदृश्यन्नुतैनमुदहार्यः । उतैनं विश्वा भूतानि स दृष्टो मृडयाति नः । नमो अस्तु नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीढुषे । अथो ये अस्य सत्वानोऽहन्तेभ्योऽकरं नमः । प्रमुञ्च धन्वनस्त्वमुभयो-रार्त्न्योर्ज्याम् । याश्च ते हस्त इषवः परस्ता भगवो वप । विज्यं धनुः कपर्दिनो विशल्यो बाणवानुत । १ । अनेशन्नस्येषव आभूरस्य निषङ्गथिः । या ते हेतिर्मीढुष्टम हस्ते बभूव ते धनुः । तयाऽस्मान्विश्वतस्त्वमयक्ष्मेण परिभुज । परि ते धन्वनो हेति-रस्मान्वृणक्तु विश्वतः । अथो य इषुधिस्तवारे अस्मन्निधीहि तम् । नमांसि त आयुधायाऽनातताय धृष्णवे । उभाभ्यामुत ते नमो बाहुभ्यां तव धन्वने । अवतत्य धनुष्ट्वं सहस्राक्ष शतेषुधे । निशीर्य शल्यानां मुखं शिवो नः सुमना भव । या त इषुः शिवतमा शिवं बभूव ते धनुः । शिवा शरव्या या तव तया नो मृड जीवसे ॥ २ ॥ ॐनमो हिरण्य-बाहवे सेनान्ये दिशां च पतये नमो, नमो वृक्षेभ्यो हरि-केशेभ्यः पशूनां पतये नमो, नमः शिष्पिञ्जराय त्विषीमते

पथीनाम्पतये नमो, नमो बभ्लुशाय व्याधिनेऽन्नानाम्पतये नमो, नमो हरिकेशायोपवीतिने पुष्टानां पतये नमो, नमो भवस्य हेत्यै जगतस्पतये नमो, नमो रुद्रायाऽऽततायिने क्षेत्राणाम्पतये नमो, नमः सूतायाऽहन्त्याय वनानां पतये नमो नमो रोहिताय स्थपतये वृक्षाणां पतये नमो, नमो मन्त्रिणे वाणिज्याय कक्ष्याणां पतये नमो, नमो भुवन्तये वारिवस्कृतायौषधीनां पतये नमः ॥ नम आक्रन्दाय त उच्चैर्घोषाय सत्वानां पतये नमो, नमः कृत्स्नवीताय धावते पत्तीनां पतये नमो, नमः सहमानाय निव्याधिन आव्याधिनीनां पतये नमो, नमो निषङ्गिणे ककुभाय स्तेनानां पतये नमो, नमो वञ्चते परिवञ्चते स्तायूनां पतये नमो, नमो निचराय परिचरायाऽरण्यानां पतये नमो, नमो निषङ्गिण इषुधिमते तस्कराणां पतये नमो, नमः सृकायिभ्यो जिघांसद्भ्यो मुष्णतां पतये नमो, नमोऽसिमद्भ्यो नक्तञ्चरद्भ्यः प्रकृन्तानां पतये नमो, नम उष्णीषिणे गिरिचराय कुलुञ्चानां पतये नमो ॥ नम इषुकृद्भ्यो धन्वकृद्भ्यश्चवो नमो, नम इषुमद्भ्यो धन्वायिभ्यश्च वो नमो, नम आतन्वानेभ्यः प्रतिदधानेभ्यश्च वो नमो, नम आयच्छद्भ्योऽस्यद्भ्यश्च वो नमो, नमो विसृजद्भ्यो विध्यद्भ्यश्च वो नमो, नमः स्वपद्भ्यो जाग्रद्भ्यश्च वो नमो, नमः शयानेभ्य आसीनेभ्यश्च वो नमो, नमस्तिष्ठद्भ्यो धावद्भ्यश्च वो नमो, नमः सभाभ्यः सभापतिभ्यश्च वो नमो, नमोऽश्वेभ्योऽश्वपतिभ्यश्च वो नमो, नम आव्याधिनीभ्यो विविध्यन्तीभ्यश्च वो नमो, नम उगणाभ्यस्तृंहतीभ्यश्च वो नमो, नमो व्रात-

भ्यो व्रातपतिभ्यश्च वो नमो, नमो गणेभ्यो गणपतिभ्यश्च वो नमो, नमः कृच्छ्रेभ्यः कृच्छ्रपतिभ्यश्च वो नमो, नमो विरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यश्च वो नमो, नमः सेनाभ्यः सेनानीभ्यश्च वो नमो, नमो रथेभ्यो वरूथिभ्यश्च वो नमो, नमो महद्भ्योऽर्भकेभ्यश्च नमो, नमो युवभ्य आशिनेभ्यश्च वो नमो, नमः क्षत्तृभ्यः संगृहीतृभ्यश्च वो नमो, नमस्तक्षभ्यो रथकारेभ्यश्च वो नमो, नमः कुलालेभ्यः कर्मारेभ्यश्च वो नमो, नमः पुञ्जिष्ठेभ्यो निषादेभ्यश्च वो नमो, नमः श्वनिभ्यो मृगयुभ्यश्च वो नमो, नमः श्वभ्यः श्वपतिभ्यश्च वो नमः ॥ नमो भवाय च रुद्राय च, नमः शर्वाय च पशुपतये च, नमो नीलग्रीवाय च शितिकण्ठाय च, नमो व्युप्तकेशाय च कपर्दिने च, नमः सहस्राक्षाय च शतधन्वने च ॥ नमो गिरिशाय च शिपिविष्टाय च, नमो मीढुष्टमाय चेषुमते च, नमो ह्रस्वाय च वामनाय च, नमो बृहते च वर्षीयसे च, नमो वृद्धाय च संवृध्वने च, नमोऽग्र्याय च प्रथमाय च, नम आशवे चाऽजिराय च, नमः शीभ्याय च शीघ्र्याय च, नम ऊर्म्याय चाऽवस्वन्याय च, नमो नाद्याय च द्वीप्याय च ॥ नमो ज्येष्ठाय च कनिष्ठाय च, नमः पूर्वजाय चापरजाय च, नमो मध्यमाय चाऽप्रगल्भाय च, नमो बुध्न्याय च जघन्याय च, नमः सोभ्याय च प्रतिसर्याय च, नम आशुषेणाय चाशुरथाय च ॥ नमो बिल्मिने च कवचिने च, नमो वर्मिणे च वरूथिने च, नमः शूराय चावभेदिने च, नमः श्रुताय च श्रुतसेनाय च, नमो याम्याय च क्षेम्याय च, नम उर्वर्याय

च खल्याय च, नमः श्लोक्याय चावसान्याय च, नमः श्रवाय च प्रतिश्रवाय च, नमो वन्याय च कक्ष्याय च, नमो दुन्दुभ्याय चाऽहनन्याय च, नमो धृष्णवे च प्रमृशाय च, नमो निषङ्गिणे चेषुधिमते च, नमस्तीक्ष्णेषवे चायुधिने च, नमः सायुधायच सुधन्वनेच ॥ नमः स्रुत्याय च पथ्याय च, नमः काट्याय च नीप्याय च, नमो नाद्याय च वैशन्ताय च, नमः कुल्याय च सरस्याय च, नमः कूप्याय चावट्याय च, नमो वर्ष्याय चाऽवर्ष्याय च, नमो मेघ्याय च विद्युत्याय च, नमो वीध्र्याय चातप्याय च, नमो वात्याय च रेष्म्याय च, नमो वास्तव्याय च वास्तुपाय च ॥ नमः सोमाय च रुद्राय च नमस्ताम्राय चारुणाय च, नमः शङ्गवे च पशुपतये च, नम उग्राय च भीमाय च, नमो हन्त्रे च हनीयसे च, नमोऽग्रेवधाय च दूरेवधाय च, नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यो, नमस्ताराय, नमः शम्भवे च मयोभवे च, नमः शङ्कराय च मयस्कराय च ॥ नमः शिवाय च शिवतराय च, नमः किंशलयाय च क्षयणाय च ॥ नम इरिण्याय च प्रपथ्याय च, नमः पुलस्तिने च कपर्दिने च, नमो गोष्ठ्याय च गृह्याय च, नमस्तल्प्याय च गेह्याय च, नमः पर्यायचावर्याय च, नमः प्रतरणाय चोत्तरणाय च, नमस्तीर्थ्याय च कुल्याय च, नमः फेन्याय च शष्प्याय च, नमः सिकत्याय च प्रवाह्याय च, नमो हृदय्याय च निवेष्प्याय च, नमः काट्याय च गह्वरेष्ठ्याय च, नमः शुष्क्याय च हरित्याय च, नमो लोप्याय चोलप्याय च, नमः पांसव्याय च रजस्याय च नमः सूर्म्याय चोर्म्याय

च, नमः पर्ण्याय च पर्णशादाय च, नम आखिदते च प्रखिदते च, नमोऽभिघ्नते चापगुरमाणाय च, नम आखिदाय च विखिदाय च नमो वः किरिकेभ्यो देवानां हृदयेभ्यो, नमो विचिन्वत्केभ्यो, नमो विक्षीणकेभ्यो नम आनिर्हतेभ्यः ॥ द्रापे अन्धसस्पते दरिद्र नीललोहित, आसां प्रजानामेषां पुरुषाणामेषां पशूनां माभेर्मा रुङ्मा नः किञ्चनाऽममत् । इमा रुद्राय तवसे कपर्दिने क्षयद्वीराय प्रभरामहे मतीः । यथा नः शमऽसद्द्विपदे चतुष्पदे विश्वं पुष्टं ग्रामे अस्मिन्ननातुरम् । या ते रुद्र शिवा तनूः शिवा विश्वाह भेषजीः, शिवारुद्रस्य भेषजी तया नो मृड जीवसे । परि णो रुद्रस्य हेतिर्वृणक्तु परित्वेषस्य दुर्मतेरघायोः, अवस्थिरा मघवद्भ्यस्तनुष्व मीढ्वस्तोकाय तनयाय मृड । मीढुष्टम शिवतम शिवो नः सुमना भव, परमे वृक्ष आयुधन्निधाय कृत्तिं वसान आचर पिनाकम् । बिभ्रदुच्चर विकिरिळ विलोहित नमस्ते अस्तु भगवः, यास्ते सहस्रं हेतयोऽन्येऽस्मिन्निव पान्तु ताः ॥ सहस्रधा सहस्राणि हेतयस्तव बाह्वोः, तासामीशानो भगवः पराचीना मुखाकुरु ॥ असंख्याताः सहस्राणि ये रुद्रा अधिभूम्याम्, तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥१॥ येऽस्मिन्महत्यऽर्णवेऽन्तरिक्षे भवा अधि, तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥ २ ॥ ये नीलग्रीवाः शितिकण्ठा दिवं रुद्रा उपाश्रिताः, तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥ ३ ॥ ये नीलग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा अधःक्षमाचराः, तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥ ४ ॥ ये वनेषु शिष्पिञ्जरा नीलग्रीवा विलोहिताः, तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥५॥

येऽन्नेषु विविध्यन्ति पात्रेषु पिबतो जनान्, तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥ ६ ॥ ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः, तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥७॥ ये पथीनां पथि रक्षय ऐड मृदाय व्युधः, तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥ ८ ॥ ये तीर्थानि प्रचरन्ति सृकावन्तो निषङ्गिणः, तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥ ९ ॥ य एतावन्तो वा भूयांसो वा दिशो रुद्रा वितिष्ठिरे, तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥ १० ॥ ॐनमो अस्तु रुद्रेभ्यो ये दिवि, येषां वर्षमिषवस्तेभ्यो दश प्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वास्तेभ्यो नमो अस्तु, ते नो मृडयन्तु, ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भे दध्मः ॥ १ ॥ ॐनमो अस्तु रुद्रेभ्यो ये अन्तरिक्षे, येषां वातमिषवस्तेभ्यो दश प्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वास्तेभ्यो नमो अस्तु, ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भे दध्मः ॥२॥ ॐनमो अस्तु रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यां येषामऽन्नमिषवस्तेभ्यो, दश प्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वास्तेभ्यो नमो अस्तु ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भे दध्मः ॥ ३ ॥ इति रुद्रमन्त्रसूक्तं प्रथमम् ॥

अथ शताध्यायमन्त्रसूक्तं द्वितीयम् ॥

ॐ देवं तामरसाननं शशिकलालङ्कारमङ्कारमच्छह्वाम्भोज-लसद्वराभयमहालक्ष्मीसमुद्भासितम् । सव्यासव्यकदोर्वराभ-यसुधाकुम्भेन्दुमिन्दूल्लसत्सौम्यास्यं च चतुर्भुजं च भगवन्नेत्रं त्रिनेत्रं स्तुमः ॥ १ ॥ चन्द्रार्काग्निविलोचनं स्मितमुखं पद्मद्व-यान्तःस्थितं मुद्रापाशसुधाक्षसूत्रविलसत्पाणिं हिमांशुप्रभम् । कोटीरेन्दुगलत्सुधाप्लुततनुं हारादिभूषोज्ज्वलं कान्त्या विश्व-विमोहनं पशुपतिं मृत्युञ्जयं भावये ॥ २ ॥ ॥ "इमा रुद्रैकादश वासिष्ठैकादश देवता भूर्भुवः स्वश्चक्षुषा रूपाणि वयमित्याङ्गिरसस्यैशानाः" ॥ ॥ ॐ इमा रुद्राय तवसे कपर्दिने क्षयद्वीराय प्रभरामहे मतीः । यथा नः शमसद्द्विपदे चतुष्पदे विश्वं पुष्टं ग्रामे अस्मिन्ननातुरम् ॥ १ ॥ मृडा नो रुद्रो तनो मयस्कृधि क्षयद्वीराय नमसा विधेम ते । यच्छ-श्चयोश्च मनुरायेजे पिता तदश्याम तव रुद्र प्रणीतिषु ॥ २ ॥ अश्याम ते सुमतिं देवयज्यया क्षयद्वीरस्य तव रुद्र मीढ्वः । सुम्नायन्निद्विषो अस्माकमाऽचरारिष्टवीरा जुहुवाम ते हविः ॥ ३ ॥ त्वेषं वयं रुद्रं यज्ञं साधनमऽङ्कङ्कविमवसे निह्वया-महे । आरे अस्मद्दैव्यं हेडो अस्यतु सुमतिमिद्वयमऽस्या वृ-णीमहे ॥ ४ ॥ दिवो वराहमरुषं कपर्दिनं त्वेषं रूपं नमसा निह्वयामहे । हस्ते बिभ्रद्भेषजा वार्याणि शर्म वर्म च्छर्दिरस्मभ्यं वियंसत् ॥ ५ ॥ इदं पित्रे मरुतामुच्यते वचः स्वादोः स्वादीयो रुद्राय वर्धनम् । रास्वाच नो अमृतमर्त्यभोजनं त्मने

तोकाय तनयाय मृड ॥ ६ ॥ मृळ त्वमस्मभ्यं रुद्रैतदऽस्तु हुतं तव । पशूनस्माकं माहिंसीरेतदऽस्मा असद्धुतम् ॥ ७ ॥ मानो महान्तमुत मानो अर्भकं मान उक्षन्तमुत मान उक्षितम् । मानो वधीः पितरं मोत मातरं मानः प्रियास्तन्वो रुद्र रीरिषः ॥ ८ ॥ मा नस्तोके तनये मा न आयौ मानो गोषु मा न अश्वेषु रीरिषः । वीरान्मानो रुद्र भामितो वधीर्हविष्मन्तो नमसा विधेम ते ॥ ९ ॥ उप ते स्तोमन्पशुपा इवाकरं रास्वा पितर्मरुतां सुम्नमस्मे । भद्रा हि ते सुमतिर्मृडयत्तमाथा वयमव इत्ते वृणीमहे ॥ १० ॥ आरे ते गोघ्नमुत पुरुषघ्नं क्षयद्वीर सुम्नमस्मे ते अस्तु । मृडा चनो अधि च ब्रूहि देवाधा च नः शर्म यच्छ द्विबर्हाः ॥ ११ ॥ अवोचाम नमो अस्मा अवस्यवः शृण्वन्तु नो हव्यं रुद्रो मरुत्वान् । तन्नो मित्रो वरुणो मामहन्तामदितिः सिन्धुः पृथिवीरुत द्यौः ॥ १२ ॥ त्वमग्ने रुद्रो असुरो महो दिवस्त्वं शर्धो मरुतं प्रक्ष्या यशसे । त्वं वातैरारुणैर्यस्ते शङ्ग्यस्त्वं पूषा विदत्ता पासि नुत्मना ॥ देवा देवेषु श्रयन्तां, प्रथमा द्वितीयेषु श्रयन्तां, द्वितीयास्तृतीयेषु श्रयन्तां, तृतीयाश्चतुर्थेषु श्रयन्तां, चतुर्थाः पञ्चमेषु श्रयन्तां, पञ्चमाः षष्ठेषु श्रयन्तां, षष्ठाः सप्तमेषु श्रयन्तां, सप्तमा अष्टमेषु श्रयन्तां, अष्टमा नवमेषु श्रयन्तां, नवमा दशमेषु श्रयन्तां, दशमा एकादशेषु श्रयन्तां, देवास्त्रिरेकादशास्त्रयस्त्रिंशाः, उत्तरे भवथोत्तरे सत्वानो उत्तरवर्त्मान उत्तरलक्ष्माणो यङ्कामयेदं जुहोमि स मे कामः समृध्यतां वयं स्याम पतयो रयीणाम् ॥ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः क्षुच्च शुक्चोष्णा चोग्रा च

भीमा च राष्ट्रा च वीभत्सा च वैशन्ता च शार्दूराका चानिराका चामीवाचा नाहुतिश्च निर्ऋतिरेतास्ते अग्निवर्तिमतिस्तन्वस्तामिस्तं गच्छ योऽस्मान्द्वेष्टि यंच वयं द्विष्मस्तमर्पय ॥ ॥ भवा शर्वा मृडतमा वियातं पशुपती भूतपती नमो वाम् । प्रतिहितामयतामाविसृष्टं मानो हिंसिष्टं द्विपदो मा चतुष्पदः। शुने क्रोष्ट्रे मा शरीराणि कर्तमारिक्रवेभ्यो गृद्धेभ्यो ये च कृष्णा अवस्यवः। मक्षिकाः पशुपते वयांसि विघसे मा विदन्ते। क्रन्दाय ते प्राणाय ते याश्च ते भव हेतयः। नमस्ते उग्रकर्म सहस्राक्ष मर्त्य पुरस्तात्ते नमः। कूर्मोधरागुत्तरादनु, अमी वर्गाद्दिवस्पर्यन्तरिक्षाय ते नमः, मुखानि ते पशुपते यानि चक्षूंषि ते नमः, त्वचे रूपाय सन्दृशे प्रतीचीनाय ते नमः, अङ्गेभ्यस्त उदराय जिह्वायै दद्भ्यो गन्धाय घ्राणाय ते नमः। अहोरात्राणि विदधत्प्रतीचीनाय ते नमः। अस्त्रानीलकपर्दिने सहस्राक्षेण वाजिना, शर्वेणाऽध्वगगातिना तेन मा समरामसि। भवा ईश द्विपदो भव ईश चतुष्पदः, भवो विश्वस्य भुवनस्य राजति भवाय गाव ओषधीरजीगुर्भवाय द्यावापृथिवी नमेते। मानो रुद्रा परि णो वृणोक्तु हेत्याप इवाग्निः परिणो वृणक्तु, मानोभिमांस्त नमो अस्त्वस्मै, चतुर्नमोष्टकृत्वो भवाय दशकृत्वा पशुपते नमस्ते। योऽभियातो निलयते त्वं रुद्र निचकीर्षति, यो नः पश्चादति प्रयुङ्क्ते तं विद्ध्यस्व पदवीरिव। नमः सायं नमः प्रातर्नमो रात्र्या नमो दिवः, भवाय च शर्वाय चोभाभ्यामकरं नमः॥ ॥ "अथ वायोरेकादश पुरुषस्यैकादशस्त्रीकस्य" ॥ ॥ प्रभ्राजमानानां रुद्राणां स्थाने

स्वतेजसा भानि १ व्यवजातानां रुद्राणां० ॥ २ ॥ वासुकिवैद्युतानां रु० ३ रजतानां रु० ४ पुरुषाणां रु० ५ श्यामानां रु० ६ कपिलानां रु० ७ अतिलोहितानां रु० ८ ऊर्ध्वानां रु० ९ अवपतन्तानां रु० १० वैद्युतानां रु० ११ ॥ ॥ "ॐ भूर्भुवःस्वःरूपाणि वो मिथुनं मा वो मिथुनं रीढ्वम्" ॥ ॥ ॐ प्रभ्राजमानानां रुद्राणीनां स्थाने स्वतेजसा भानि ॥ १ ॥ व्यवजातानां रुद्राणीनां० २ वासुकिवैद्युतीनां रु० ३ रजतानां रु० ४ पुरुषाणां रु० ५ श्यामानां रु० ६ कपिलानां रु० ७ अतिलोहितानां रु० ८ ऊर्ध्वानां रु० ९ अवपतन्तीनां रु० १० वैद्युतीनां रु० ११ ॥ ॥ "ॐ भूर्भुवःस्वः स्त्रियो वो मिथुनं मा वो मिथुनं रीढ्वम्" ॥ ॥ वयमग्ने धनवन्तःस्यामालं यज्ञायोत दक्षिणायै ग्रावा वदेदभि सोमस्यांशुमिन्द्रं सिक्षिमिन्दुना सुतेन ॥ १३ ॥ रायस्पोषं नो देहि जातवेद ऊर्जो भागं मधुमत्स्यां घृतावत् । दधान यज्ञं सुनवाम सोमं यज्ञेन त्वामुप शिक्षेम शक्र ॥ १४ ॥ ईशानन्त्वा शुश्रुमा वयं धनानां धनपते गोमदऽग्ने । अश्ववद्भूरि पुष्टं हिरण्यवद्धनवद्धेहि मह्यम् ॥ १५ ॥ दुहान्ते द्यौः पृथिवी पयोऽजगरस्त्वा सोदको विसर्पतु । प्रजापतिनाऽत्मानमाप्रीणेऽरिक्तो म आत्मा ॥ १६ ॥ "तेजोऽसि०" । यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषधीषु यो वनस्पतिषु । यो रुद्रो विश्वा भुवना विवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु देवाः । मध्यं पीत्वा गुरुदारांश्च० ॥ इति शताध्यायमन्त्रसूक्तं द्वितीयम् ॥

अथ चमषङ्कमन्त्रसूक्तं तृतीयम् ॥

ॐ गात्रं भस्मसितं सितं च हसितं हस्ते कपालं सितं खट्वाङ्गं च सितं सितं च वृषभं कर्णे सिते कुण्डले । गङ्गाफेनसितो जटाजलसितश्चन्द्रः सितो मूर्धनि सोऽयं सर्वसितो दधातु विभवं पापक्षयं शङ्करः ॥ ॥ "आशुः शिशान इति शुक्रज्योतिष्मानंशुः प्रजननं सर्वाः प्रजाः कश्यपस्य वाजस्य प्रसवोऽग्नेः" ॥ ॥ ॐआशुः शिशानो वृषभो न युध्मो घनाघनः क्षोभणश्चर्षणीनाम् । सङ्क्रन्दनोऽनिमिष एकवीरः शतं सेना अजयत्साकमिन्द्रः ॥ सङ्क्रन्दनेनाऽनिमिषेण जिष्णुना युत्कारेण दुश्च्यवनेन धृष्णुना । तदिन्द्रेण जयत तत्सहध्वं युधो नर इषुहस्तेन वृष्णा ।स इषुहस्तैः स निषङ्गिभिर्वशी संस्रष्टा सयुध इन्द्रो गणेन । संसृष्टजित्सोमपा बाहूशर्ध्यूर्ध्वधन्वा प्रतिहिताभिरस्ता ॥ बृहस्पते परिदीया रथेन रक्षोहा मित्राँ अपबाधमानः । प्रभञ्जन्सेनाः प्रमृणो युधा जयन्नऽस्माकमेध्यविता रथानाम् ॥ बलविज्ञायः स्थविरः प्रवीरः सहस्वान्वाजी सहमान उग्रः । अभिवीरो अभिषत्वा सहोजिज्जैत्रायनो रथमाऽतिष्ठ गोवित् ॥ गोत्रभिदङ्गोविदं वज्रबाहुं जयन्तमऽज्मा प्रमृणन्तमोजसा । इमं स जाता अनुवीरयध्वमिन्द्रसखायमऽनुसंरभध्वम् ॥ अभिगोत्राणि सहसा गाहमानोऽदयो वीरः शतमन्युरिन्द्रः । दुश्च्यवनः पृतनाषाडऽयुध्योऽस्माकं सेना अवन्तु प्रयत्सु ॥ इन्द्र एषां नेता बृहस्पतिर्दक्षिणो यज्ञः पुर एतु सोमः । देवसेनानामभिभञ्ज-

तीनां जयन्तीनां मारुतो यन्तु मध्ये ॥ इन्द्रस्य वृष्णो वरुणस्य राज्ञ आदित्यानां मरुतां शर्ध उग्रम् । महामनसां भुवनस्य वानां घोषो देवानां जयतामुदस्थात् ॥ अस्माकमिन्द्रः समृतेषु ध्वजेष्वऽस्माकं या इषवस्ता जयन्तु । अस्माकं वीरा उत्तरे भवन्त्वऽस्मान्तु देवा अवता भरेष्वा ॥ "होम पर खडा होके यह आहुति देना" ॥ ॐशुक्रज्योतिश्च चित्रज्योतिश्च सत्यज्योतिश्च ज्योतिष्मांश्च सत्यश्चर्तपाश्चात्यँहा ईदृङ् चान्यादृङ्च सदृङ्च प्रतिसदृङ्च मितश्च संमितश्च सभारा ऋतश्च सत्यश्च ध्रुवश्च धरणश्च धर्ता च विधर्ता च विधारय ऋतजिच्च सत्यजिच्च सेनाजिच्च सुषेणश्चान्तिमित्रश्च दूरे अमित्रश्च गण ईदृक्षास एतादृक्षास ऊषुणः सदृक्षासः प्रतिसदृक्षास एतानमितासश्च संमितासो नो अद्य सभारसो मरुतो यज्ञे अस्मिन्निन्द्रं दैवीर्विशो मरुतोऽनु वर्त्मानो यथेन्द्रन्दैवीर्विशो मरुतोऽनु वर्त्मानोऽभवन्नेवमिमं यजमानं दैवीश्च विशो मानुषीश्चानु वर्त्मानो भवन्तु ॥ ॥ वाजश्चमे प्रसवश्चमे प्रयतिश्चमे प्रसृतिश्चमे धीतिश्चमे ऋतुश्चमे स्वरश्च मे श्लोकश्चमे श्रावश्चमे श्रुतिश्च मे ज्योतिश्चमे स्वश्चमे प्राणश्चमे व्यानश्चमे अपानश्चमे असुश्चमे चित्तं चम आधीतंचमे वाक्चमे मनश्चमे चक्षुश्चमे श्रोत्रं चमे दक्षश्चमे बलंचम ओजश्चमे सहश्चम आत्माचमे तनूश्चमे शर्म चमे वर्म चमे अङ्गानि चमे अस्थीनि चमे परूंषि चमे शरीराणिचम आयुश्चमे जराचमे ॥ ॐज्यैष्ठ्यंचम आधिपत्यं चमे, मन्युश्चमे भामश्चमे अमश्चमे अम्भश्चमे जेमाचमे महिमाचमे वरिमाचमे, प्रथिमाचमे, वर्ष्मा चमे, द्राघ्याचमे, वृद्धंचमे, वृद्धिश्चमे, सत्यंचमे,

श्रद्धाचमे, जगच्चमे, धनंचमे, क्रीडाचमे, मोदश्चमे, वशश्चमे, क्लिषिश्चमे, सूक्तंचमे, सुकृतंचमे, जातंचमे, जनिष्यमाणं चमे, वित्तंचमे, वेद्यंचमे, भूतंचमे, भविष्यं चमे, सुगंचमे, सुपथं चमे, ऋद्धंचम, ऋद्धिश्चमे, क्लृप्तं चमे क्लृप्तिश्चमे, मतिश्चमे सुमतिश्चमे ॥ ॥ ॐशश्चमे, मयश्चमे, प्रियश्चमे, अनुकामश्चमे, कामश्चमे, सौमनसश्चमे, भगश्चमे, द्रविणं चमे, भद्रंचमे, श्रेयश्चमे, वश्यश्चमे, यशश्चमे, यन्ताचमे, धर्ताचमे, क्षेमचमे, धृतिश्चमे, संविच्चमे, ज्ञात्रंचमे, विश्वश्चमे, महश्चमे, सूश्चमे, प्रसूश्चमे, सीरंचमे, लयश्चम, ऋतश्चमे, अमृतंचमे, अयक्ष्मंचमे, अनामयंचमे, जीवातुश्चमे, दीर्घायुष्त्वंचमे, अनमित्रं च मे, अभयश्चमे, सुगंचमे, शयनंचमे, सूषाचमे, सुदिनं चमे ॥ उर्क्चमे, सूनृताचमे, पयश्चमे, रसश्चमे, घृतं च मे, मधुचमे, सग्धिश्चमे, सपीतिश्चमे, कृषिश्चमे, वृष्टिश्चमे, जैत्रंचम, औद्भिदंचमे, रयिश्चमे, रायश्चमे, पुष्टंचमे, पुष्टिश्चमे, विभुश्चमे, प्रभुश्चमे, पूर्णंचमे, पूर्णतरंचमे, कुयवंचमे, क्षितिश्चमे, अन्नंचम, इक्षुश्चमे, व्रीहयश्चमे, यवाश्चमे, माषाश्चमे, तिलाश्चमे, नीवाराश्चमे, श्यामकाश्चमे, अणवश्चमे, प्रियङ्गवश्चमे, गोधूमाश्चमे, मसूराश्चमे, मुद्गाश्चमे, खल्वाश्चमे ॥ ॥ अश्मा च मे, मृत्तिका च मे, गिरयश्चमे, पर्वताश्चमे, सिकताश्चमे, वनस्पतयश्चमे, हिरण्यश्चमे, अयश्चमे, सीसश्चमे, त्रपुश्चमे, श्यामंचमे, लोहितायसंचमे, अग्निश्चम, आपश्चमे, वीरुधश्चम, ओषधयश्चमे, कृष्टपच्यश्चमे, अकृष्टपच्यश्चमे, ग्राम्याश्चमे, पशव आरण्याश्चमे, वित्तंचमे, वित्तिश्चमे भूतंचमे, भूतिश्चमे, वसुचमे, वसतिश्चमे,

कर्मचमे, शक्तिश्चमे, अर्थश्चम, एमश्चम, इत्याचमे, गतिश्चमे, ॥ अग्निश्चम इन्द्रश्चमे, सोमश्चम इन्द्रश्चमे, सविताचम इन्द्रश्चमे, सरस्वती चम इन्द्रश्चमे, पूषा चम इन्द्रश्चमे, बृहस्पतिश्चम, इन्द्रश्चमे, मित्रश्चम इन्द्रश्चमे, वरुणश्चम इन्द्रश्चमे, धाताचम इन्द्रश्चमे, त्वष्टा चम इन्द्रश्चमे, मरुतश्चम इन्द्रश्चमे, विश्वेदेवाश्चम इन्द्रश्चमे पृथिवीश्चम इन्द्रश्चमे, अन्तरिक्षं चम इन्द्रश्चमे, द्यौश्चम इन्द्रश्चमे, समाश्चम इन्द्रश्चमे, नक्षत्राणि चम इन्द्रश्चमे, दिशश्चम इन्द्रश्चमे ॥ ॥ अंशुश्चमे, रश्मिश्चमे, दाभ्यश्चमे, अधिपतिश्चम, उपांशुश्चमे, अन्तर्यामश्चम, ऐन्द्रवायवश्चमे, मैत्रावरुणश्चम, आश्विनश्चमे, प्रतिप्रस्थानश्चमे, शुक्रश्चमे, मन्थीचम, आग्रायणश्चमे, क्षुल्लकवैश्वदेवश्चमे, ध्रुवश्चमे, वैश्वानरश्चम, ऐन्द्राग्नश्चमे, वैश्वदेवश्चमे, मरुत्वतीयश्चमे, महेन्द्रीयश्चमे, सावित्रश्चमे, सारस्वतश्चमे, पत्नीवतश्चमे, हारियोजनश्चमे ॥ इध्मा च मे, स्रुचश्चमे, चमसश्चमे, वायव्यानि च मे, द्रोणकलशश्चमे, पूतभृच्चमे, अपूतभृच्चमे, ग्रावाणश्चमे, अधिषवणश्चमे, अवभृथश्चमे, स्वगाकारश्चमे ॥ अग्निश्चमे, घर्मश्चमे, अर्कश्चमे सूर्यश्चमे, प्राणश्चमे, अश्वमेधश्चमे, पृथिवीचमे, दितिश्चमे, अदितिश्चमे, द्यौश्चमे, शक्करीरङ्गुलयो दिशश्चमे, यज्ञेन कल्पतां, व्रतं चर्तुश्च संवत्सरश्च तपश्चाहोरात्र, ऊर्वष्ठीवे बृहद्रथन्तरश्चमे यज्ञेन कल्पताम् ॥ गर्भाचमे, वत्साचमे, त्र्यविच्चमे, त्र्यवी चमे, दित्यवाट् चमे, दित्यौहीचमे, पञ्चाविच्चमे, पञ्चावीचमे, त्रिवत्साश्चमे, त्रिवत्सश्चमे, तुर्यवाट्चमे, तुर्यौहीचमे, पष्ठवाट्चमे, पष्ठौहीचम, उक्षाचमे, वशाचमे, अनड्वांश्चमे, धेनु-

श्चम, ऋषभश्चमे, वेहच्चमे ॥ एकाचमे, तिस्रश्चमे, तिसृश्चमे, त्रयस्त्रिंशच्चमे, चतस्रश्चमे, अष्टौचमे, अष्टचमे, अष्टाचत्वारिंश-च्चमे, वाजश्च, प्रसवश्चाऽपिजश्च क्रतुश्च वाक्पतिश्च वसुश्च स्वर्मौर्धो मूर्ध्वा वैयशनो व्यश्वाँन आन्त्योऽन्त्यो भौवनो भुवनस्य पतिः प्रजापतिरधिपतिरियन्ते राण्मित्रो यन्तासि यमन ऊर्जेत्वा वृष्ट्यै त्वा प्रजानां त्वाऽधिपत्याय, आयुर्यज्ञेन कल्पतां, मनो यज्ञेन कल्पतां, प्राणो यज्ञेन कल्पतां चक्षुर्यज्ञेन कल्पतां, श्रोत्रं यज्ञेन कल्पतां, वाग्यज्ञेन कल्पतामाऽऽत्मा यज्ञेन कल्पतां ब्रह्मा यज्ञेन कल्पतां, पृष्ठं यज्ञेन कल्पतां, यज्ञो यज्ञेन कल्पताम् ॥ ऋक्च सामश्च स्तोमश्च यजुश्च बृहद्रथन्तरश्च स्वर्देवा अगन्म प्रजा-पतेः प्रजा अभूवन्नऽमृता अभूम वेट्स्वाहा ॥ ॥ "वाजस्य नु प्रसवा इति पट्" ॥ ॥ ॐ विश्वे अद्य मरुतो विश्व ऊतीर्विश्वे भवन्त्वऽग्नयः समिद्धाः । विश्वे मादेवा अवसा गमन्निह विश्वमस्तु द्रविणं वाजे अस्मिन् । आ मा वाजस्य वाजेस्तु वाजो मा सप्त प्रदिशश्चतस्रो वा परावतः। वाजो मा विश्वैर्देवैर्ध-नसाता इहावतु, वाजो मे अद्य प्रसुवातिदानं वाजो देवा-नृहविषा वर्धयाति, वाजस्य हि प्रसवेनान्नमिति विश्वा आशा वाजपतिर्जयेयम्, वाजः पुरस्तादुत मध्यतो नो वाजो देवानृ-तुभिः कल्पयाति, वाजस्य हि प्रसवेनान्नमेति सर्वा आशा वाजपतिर्भवेयम् ॥ सं मा सृजामि पयसः पृथिव्याः सं मा

---

१ आधुनिकैः कतिभिरन्विष्टः पाठोयम् ॥ ॥ आ मा वाजस्य प्रसवो जगम्या दाऽमा द्यावापृथिवी विश्वरूपे । आ मा गन्तां पितरा मातरा चा मा सोमो अमृतत्वेन गम्यात् ॥ २ ॥ वाजस्य नु प्रसवे मातरं महीमदितिं नाम वचसा करामहे । यस्यामिदं विश्वं भुवनमाविवेश तस्यां नो देवः सविता धर्मसाविषत्.

सृजाम्यद्भिरौषधीभिः सोहं वाजस्य नौभ्यग्नेः ॥ ॥ "तेजोसि ॥" पयः पृथिव्यां पय ओषधीषु पयो दिव्यन्तरिक्षे पयोधाः । पयस्वतीः प्रदिशः सन्तु मह्यम् ॥ तर्पणम् ॥ मद्यं पीत्वा गुरुदारांश्च गत्वा स्तेयं कृत्वा ब्रह्महत्यां विधाय । भस्मच्छन्नो भस्मशय्यां शयानो रुद्राध्यायी मुच्यते सर्वपापैः ॥ नित्यं दण्डी नित्ययज्ञोपवीती नित्यं ध्यात्वा भस्मना कर्मबन्धी । रुद्रं दृष्ट्वा देवमीशानमुग्रं याति स्थानं तेन साकं तदीयम् ॥ अनेन मन्त्रपाठेनात्मनो वाङ्मनःकायोपार्जितपापनिवारणार्थममुककामनासिद्ध्यर्थं, भगवान्, भवो देवः ८ शतरुद्रेश्वरः, मृत्युञ्जयभट्टारकः पार्वतीसहितः परमेश्वरः प्रीयतां प्रीतोऽस्तु ॥ इति चमषट्कमन्त्रसूक्तं तृतीयम् ॥

अथ सौमारुद्रसूक्तं चतुर्थम् ॥

ॐवन्दे रुद्रमुमापतिं सुरगुरुं वन्दे जगत्कारणं वन्दे पन्नगभूषणं शशिधरं वन्दे पशूनां पतिम् । वन्दे सूर्यशशाङ्कवह्निनयनं वन्दे मुकुन्दप्रियं वन्दे शैलसुतामनोहरतरं वन्दे शिवं शङ्करम् ॥ (ॐसौमारुद्रमिति ईश्वरो भ्रातृव्यः, ब्राह्मणानि सुमन्तोः कश्यपस्य ब्रह्मणश्च) ॥ ॐसौमारुद्रं चरुं निर्वपेच्छुक्लानां व्रीहीणां श्वेतायाः श्वेतवत्साया आज्यं मथितं स्यात्तस्मिन्ब्रह्मवर्चसकामः, स्वर्भानुर्वा आसुरः सूर्यन्तमसाऽविध्यत्स न विरोचत, तस्मै देवाः प्रायश्चित्तिमैच्छंस्तमेतयेष्ट्या याजयंस्तयाऽस्मात्तमोऽपाघ्नंस्तमसैव ग्राहृतो योऽलं ब्रह्मवर्चसाय तत्र ब्रह्मवर्चस्वीभवति, तम एवास्मादपहन्ति ब्रह्मवर्चसेनैनं संसृजति, श्वेतायाः

श्वेतवत्साया आज्यं भवति शुक्ला व्रीहय एवमिव वै ब्रह्मवर्चसं ब्रह्मवर्चसमेव सन्ददाति ॥ घृतेन प्रोक्षन्ति घृतेन मार्जयन्ति शान्त्यै शान्तिर्ह्यापोऽध्यस्य तां रात्रीमाऽपो गृहान्नावहरेयुः परिश्रिते यजेत ब्रह्मवर्चसस्य परिगृहीत्यै प्रादेशमात्रश्चरुरूर्ध्वो भवत्येवं तिर्यङेतावान्वै पुरुषो यावदस्य प्राणां अभि यावाने-वास्यात्मा तस्मात्तमोऽपहन्ति, साकं रश्मिभिः प्रचरन्त्यसा एवास्मादादित्य उद्यंस्तमोऽपहन्ति तिष्यापौर्णमासे यजेत, तिष्यो वै रुद्रश्चन्द्रमाः सोमः सौमीरतः प्राचीनमोषधयो रौद्रीः प्रातीचीनमोषधयो रात्रीः प्रतीचीनं पुष्यन्ति प्राचीनं शुष्यति प्रतीचीन प्रत्यक्षमेवैना ऋश्नोतीश्वरो दुश्चर्मा भवतोर्य एतया यजेतेऽतीव स्वस्मादपहन्ति, मनोर्ऋचः सामिधीनीष्वऽप्यनुब्रू-यान्मनुर्वा यत्किञ्चाऽवदत्तद्भेषजमासीद्भेषजमेवास्मै करोत्यपक्ष-रन्ति सिन्धवे, मयोभुव इति नराशंस्या परिददाति शान्त्यै षट्पदा भवन्ति षड्वा ऋतव ऋतुष्वेव परितिष्ठति ॥ ईश्वरस्तु तदतिदुर्चर्मैव भवतोस्तेजांसि ह्येष प्रत्यारोहन्निति सौमापौष्ण-श्चरुं पशुकामोऽनुनिर्वपेत्सोमो वै ब्राह्मणस्य स्वा देवताः पशवः पूषा स्वामेव देवतां पशुभिर्वहयते स्वचमेव कुरुते सौमारुद्रञ्चरुं निर्वपेत् कृष्णानां व्रीहीनामभिचरन्सोमो वा आसां प्रजानाम-धिपती रुद्रोऽग्निरधिपतिर्वध्यस्य चावध्यस्य चेशेऽधिपतिमेवैनं निर्याश्य रुद्रायापिदधाति कृष्णानां व्रीहीणां भवति, कृष्ण-मिव वै तमस्तमे मृत्युर्मृत्युनैवैनं ग्राहयति शरमयं बर्हिः शीर्त्यै वैभीतया इध्मो विभित्यै सौमारुद्रं चरुं निर्वपेत् ॥ भ्रातृव्यतायैवाऽद्वितीयतायै वा तस्मार्धमर्धं सर्वं स्यादऽर्धं शु-

क्तानां व्रीहीणां स्यादऽर्धं कृष्णानामर्धं शरमयं बर्हिषोऽर्धं दर्भमयमर्धं वैभीतकमिध्मस्यार्धमन्यस्य वृक्षस्य सोमो वै ब्राह्मणस्य स्वा देवता स्वायामेवास्मै देवतायां द्वितीयं जनयति यदर्धमर्धं द्वितीयत्वायैव तत्सौमारुद्रं चरुं निर्वपेत् पयस्यामयाविनः सौम्यो वै जीवन्नाग्नेयः प्रमीतो नैव जीवो न मृतो य आमयावी तयोरेवैनं भागधेयेन निष्क्रीणाति ॥ पयसि भवति पयो वै पयः पयः पुरुषः पय एतस्यामयति यस्यामयति पयसैवास्य पयः स्पृणोति प्रसितं वा एष एतं सौमारुद्रयोर्निश्वदति यो होता भवति स ईश्वरः प्रमीतो अनुड्वाहं तस्मै दद्यात्तं हन्यात्तस्याश्नीयात्सैव तत्र प्रायश्चित्तिः सौमारुद्रश्चरुं निर्वपेत् प्रजाकामो वा पशुकामो वा सोमो वै रेतोधा रुद्रोऽग्निः स प्रजनयिता सोम एवास्मै रेतो दधात्यग्निः प्रजनयति विन्दते प्रजां वा पशून्वा यतरस्मै कामाय निर्वपति ॥ "सौमारुद्रचतुष्कं भारद्वाजः सौमारुद्रस्त्रिष्टुप्" ॐसौमारुद्रा धारयेथामसुर्यं प्रवामिष्टयोरमश्नुवन्तु, दमे दमे सप्तरत्ना दधाना शं नो भूतं द्विपदे शं चतुष्पदे ॥ १ ॥ सौमारुद्रा विवृहतं विषूचीममीवा या नो गयमाविवेश । आरे बाधेथां निर्ऋतिं पराचैरस्मे भद्रा सौश्रवसानि सन्तु ॥ २ ॥ सौमारुद्रा युवमेतान्यस्मे विश्वा तनूषू भेषजानि धत्तम् । अवस्यतं मुञ्चतं यन्नो अस्ति तनूषु बद्धं कृतमेनो अस्मात् ॥ ३ ॥ "तेजोसि" । तिग्मायुधौ तिग्महेती सुशेवौ सौमारुद्राविव सुमृडतं नः । प्रनो मुञ्चतं वरुणस्य पाशाद्गोपायतं नः सुमनस्यमानाः ॥ "इति सौमारुद्रमन्त्रसूक्तं चतुर्थम् ॥ ४ ॥

अथ दीक्षामन्त्रसूक्तं पञ्चमम् ॥

ॐ शान्तं पद्मासनस्थं शशधरमुकुटं पञ्चवक्त्रं त्रिनेत्रं शूलं वज्रं च खड्गं परशुमऽभयदं दक्षभागे वहन्तम् । नागं पाशं च घण्टां डमरुकसहितं साङ्कुशं वामभागे नानालङ्कारयुक्तं स्फटिकमणिनिभं नौमि दक्षं महेशम् ॥ "दीक्षया त्वा परिमित्येति पञ्चैते प्राजापत्यस्य येन देवा ज्योतिष्येति, संवर्तस्याऽङ्गिरसस्य यावद्ब्रह्मणः" ॥ ॐ दीक्षया विराडाप्तव्यस्तिस्रो रात्रीर्दीक्षितः स्यात्रिपदा विराड्विराजमेवाप्नोति, षड्रात्रीर्दीक्षितः स्यात् षड्वाऋतवः संवत्सरः संवत्सरो विराड्विराजमेवाप्नोति, दशरात्रीर्दीक्षितः स्याद्दशाक्षरा विराड्विराजमेवाप्नोति, द्वादशरात्रीर्दीक्षित स्याद्द्वादशमासाः संवत्सरः संवत्सरो विराड्विराजमेवाप्नोति, त्रयोदशरात्रीर्दीक्षितः स्यात्त्रयोदश मासाः संवत्सरः संवत्सरो विराड्विराजमेवाप्नोति, पञ्चदशरात्रीर्दीक्षितः स्यात्पञ्चदशार्धमासस्य रात्रयोऽर्धमासशः संवत्सर आप्यते संवत्सरो विराड्विराजमेवाप्नोति, सप्तदशरात्रीर्दीक्षितः स्याद्द्वादश मासाः पञ्चर्तवः संवत्सरः संवत्सरो विराड्विराजमेवाप्नोति, चतुर्विंशतिरात्रीर्दीक्षितः स्याच्चतुर्विंशतिः संवत्सरस्यार्धमासा रात्रयोऽर्धमासशः संवत्सर आप्यते संवत्सरो विराड्विराजमेवाप्नोति, त्रिंशतं रात्रीर्दीक्षितः स्यात्त्रिंशदक्षरा विराड्विराजमेवाप्नोति ॥ मासंदीक्षितः स्याद्यो वै मासः संवत्सरः संवत्सरो विराड्विराजमेवाप्नोति, चतुरो मासो दीक्षितः स्याच्चतुरो वा एतं मासो वसवोऽबिभरुस्ते पृथिवीमाजयग्गायत्रीं च्छन्दोष्टौ रुद्रास्तेऽन्तरिक्षमाजयंस्त्रिष्टुभं च्छन्दो द्वादशादित्यास्ते दिवमाजयञ्जगतीच्छन्दस्ततो वै ते व्यावृत-

मागच्छज्ज्यैष्ठ्यन्देवानां तस्माद्द्वादशमासो भूत्वाग्निश्चिन्वीत द्वादशमासाः संवत्सरः संवत्सरोग्निर्वैश्वानरस्तस्याहोरात्राणीष्टका आप्तेष्टकमेवैनश्चिनुत ऋध्नोति व्यावृतमेव गच्छति श्रैष्ठ्यं समानानां गायत्रं पुरस्ताद्गायति, शिरो वै देवानां गायत्रं गायत्रोग्निस्तस्माद्गायत्रं पुरस्ताद्गायति ॥ आग्निपावमान्यामयं वा वयः पवते स प्राणो मुखन्देवानामग्निर्मुखत एव प्राणन्दधाति, तस्मान्मुखतः प्राणो रथन्तरमुत्तराद्गायति बृहद्दक्षिणतः पक्ष एवास्योपदधातीयं वै रथन्तरमसौ बृहदाभ्यामेवैनं परिगृह्णाति यज्ञायज्ञीयं पुच्छे गायति, श्रोण्यां वामदेव्यमात्मा वै यज्ञायज्ञीयन्तनूर्वामदेव्यमात्मानमेवैनं सतनूश्चिनुते हृदयमपि कक्षे तस्मादपि कक्षे हृदयमनृचं भवति तस्मादानस्थकं हृदयमर्थ्यैं परिगायत्यर्को वा अग्निरर्कमेवार्थ्यैः परिगायति शान्त्यै ॥ संवत्सरो वा अन्तरतमः स्वर्गं लोकं ज्योतिष्मतीरेताः साहस्रीरिष्टका यद्धिरण्यशुल्कैः प्रोक्षति ज्योतिष्यैवासौ संवत्सरं विवासयति सहस्रस्य प्रमासि सहस्रस्य प्रतिमासीति सहस्रसंमिता हीमे लोका घ्नन्ति वा एतदग्नेर्यदस्यात्र न क्रियते यन्न चीयतेऽमृतं हिरण्यं यद्धिरण्यशुल्कैः प्रोक्षत्यमृतेनैवास्य तन्वं पृणन्ती सा मे अग्न इष्टका धेनवः सन्त्विति धेनूरेवैनाः कुरुते ता एनं कामदुघा अमुष्मिंल्लोके उपतिष्ठन्ते रुद्रं वै देवा यज्ञान्निरभजन् स देवानायतयाभिपर्यावर्तत ते देवा एतच्छतरुद्रियमपश्यंस्तेनैनमशमयन् यच्छतरुद्रियञ्जुहोति तेनैवैनं शमयति ॥ जानुदघ्नेऽग्ने जुहोत्यस्या एव रुद्रमवजयतेऽथ नाभिदघ्नेन्तरिक्षादेव रुद्रमवयजतेऽथ पुरुषमात्रेमुष्या एव रुद्रमवयजत, इत एवोर्ध्व

रुद्रमवयजतेऽथ पुरुषमात्रेथ नाभिदघ्नेथ जानुदघ्नेऽमुतएवार्वञ्चं रुद्रमवयजते तत्षट् सम्पद्यते षड्भ्याऋतुभ्य एव रुद्रान्निरवयजते गवीधुकासक्तुभिर्वाजर्तिलैर्वा मृगक्षीरेण वा जुहोति यद्ग्राम्येन जुहुयाद्ग्राम्यावचारिणं रुद्रं कुर्यादारण्येनैवारण्यमभिरुद्रं निरवयजते ॥ अर्कपर्णेन जुहोत्यर्को वाग्निरर्केणैवैनमर्कादधि निरवयजत उत्तरस्य पक्षस्य या चरमेष्टका तस्यां जुहोत्येषा वै रुद्रस्य दिक्, स्वायामेव दिशि रुद्रं प्रतिगृह्यावयजते पशुर्वा अग्निरेतर्हि वा एष जायते यर्हि चीयते यथा वत्सो जातः स्तनं प्रेप्सति एवं वा एष एतर्हि भागधेयं प्रेप्सति स यजमानं चैवाधुर्युं च ध्यायति, यच्छतरुद्रियं जुहोति भागधेयेनैवैनं शमयति ॥ अङ्गिरसो वै स्वर्गलोकं यन्तस्ते जायां धर्मं प्रासिञ्चन्सा शोचन्ती पर्णं परामृशत्सोभवत्तदर्कस्यार्कत्वं यदर्कपर्णेन जुहोति स योनित्वाय यन्द्विष्यात्तस्य सञ्चरे पशूनां न्यसेद्यः प्रथमः पशुराक्रमति त आर्तिमार्च्छन्ति या उत्तमास्तां यजमानं वाचयेदेता वै देवताः स्वर्ग्यास्ताभिरेव स्वर्गलोकमित्येता वै देवता अभिचरणेया यन्द्विष्यात्तं ब्रूयादमुं वो जम्भे दधामि "तेजोसि" इत्येताभ्य एवैनं देवताभ्य आवृश्चति तादृक् प्रप्रधन्वति ॥ मध्यं पीलेति तर्पणम् ॥ "इति" दीक्षामन्त्रसूक्तं पञ्चमम् ॥ इति रुद्रपञ्चकं सम्पूर्णम् ॥

हमारे क्रेयपुस्तक मिलने का पताः—

पं० केशवभट्ट ज्योतिषी पाठशाला टीचर, जिल्ला रैणावारी, महल्ला भाग ज्योगीलङ्गार कश्मीर—श्रीनगर.

क्रेयपुस्तकसूची	मूल्य
(१) नित्यकर्मविधिः (शिक्षा-स्नानविधि-सन्ध्योपासना-नैवेद्यमंत्र-भोजनविधि-पञ्चायतनपूजा-पञ्चगव्यविधि-गणेशकवच-गुरु-गायत्री-सरस्वती-गौरी-मुकुन्दमाला-ब्राह्मीविद्या-जयनारायण-कृष्णलीलास्तुति कृष्णजन्माष्टमीपूज्य-देव-जन्मोत्सवपूज्यदेवनामोच्चार-गोविन्दाष्टकात्मकः)	।=)
(२) नित्यकर्मविधिः (स्नानविधि-सन्ध्योपासन-नैवेद्य-भोजनपञ्चगव्यविध्यात्मकः)	≡)
(३) कर्मकाण्डपुस्तकं (सांवत्सरिकपितृकर्मोपयोगि) ...	।।।=)
(४) वेदकल्पद्रुमः (हवनीयक्रियोपयोगी—) ...	१।)
(५) मेखलापुस्तकं (ऋचक-विवाह-मेखला-अग्निकुण्डपूजा-नान्दीमुखश्राद्ध-इहकेलिपूजा-कन्यासंस्कारात्मकम्)	१॥)
(६) शिवपूजा (बहुरूपगर्भ-महिम्नःपार-शिवकवच-शिवनिर्वाण-चामरस्तोत्रत्रय-क्षमापन दीनाक्रन्द-शिवपूजा-कैवल्योपनिषत्-गणेशस्तवराजात्मिका) ...	।=)
(७) वटुकपूजा (शिवपूजास्तोत्रावलि-कलशपूजा-वैश्वदेवव्याहृतिसमेता)	।।।)

(८) पार्थिवेश्वरपूजा कलशपूजा-वैश्व-देवव्याहृत्यादि समेता ॥)

(९) गणेशदुर्गास्तोत्रावली (गणेशस्तोत्रत्रय-गणपतिविद्या-रत्नमाला-शारिकास्तोत्र-ब्राह्मीविद्यात्मिका) .... ।-)

(१०) दुर्गास्तोत्रावली (दुर्गास्तोत्रावली व सौन्दर्यलहरी-पञ्चस्तवीसमेता समेता) ... ... ॥)

(११) पञ्चस्तवीसमेता सौन्दर्यलहरी .... ।)॥

(१२) वटुकपूजा (कलशपूजा-वैश्वदेवव्याहृतिसमेता).... ॥)

(१३) उपदेशपञ्चकं (शंकराचार्यकृतं रत्नप्रभाटीकयासमेतं) ≡)

(१४) भक्तविवेकसारः (अज्ञानबोधिनी—आत्मबोध—प्रह्लाद—मुचुकुन्द—रासक्रीडापञ्चाध्यायीभिक्षुगीता-गणेश-गुरु-गायत्री-शारिका, मुकुन्दमाला नारायणोपनिषत् त्रिपु-रसुन्दरी-शारिकास्तोत्रज्वालाराज्ञीस्तोत्र कतिपयविष्णु-स्तोत्र-शिवस्तोत्र-शैवप्रातःकृत्य-नवग्रहस्तोत्र-पराप्रवेशि-का-बृहद्ब्राह्मीविद्याद्यात्मकः .... ॥≡)

(१५) चमानुवाक्यम् .... =)

(१६) रुद्रपञ्चकम् .... ।)

(१७) रुद्रपञ्चकम् (चमानुवाकयुतं) .... ।-)॥

ॐ

पण्डितकेशवभट्टज्योतिर्विदा

संस्कारशोधनाभ्यां सम्पादितम्

इदम्

गणेशस्तोत्रादिसंवलितम्

आदित्यहृदयम्

मुम्बय्यां

निर्णयसागराख्यमुद्रणयन्त्रालयेऽङ्कयित्वा ।

श्रीसप्तर्षिसंवत्सरे ५००९ विक्रमवत्सरे १९९०

ईस्वी वत्सरे १९३३

परोपकाराय प्राकाश्यं नीतम् ।

मूल्यं आनकपञ्चकम् ।)

हमारे क्रेयपुस्तक मिलने का पता:—

पं० केशवभट्टज्योतिषी पाठशाला टीचर, जिल्ला रैणावारी, महल्ला भाग ज्योगीलङ्कार, कश्मीर—श्रीनगर.

१ नित्यकर्मविधिः 'नं. (स्नानविधि सन्ध्या-नैवेद्यमन्त्र-भोजनविधि-पञ्चगव्यविधि हिन्दी में इति कर्तव्यता सहित ब्राह्मीविद्या च) ... ... =)

२ नित्यकर्मविधिः नं. २ (नं, १ विषय, तथा विष्णुपञ्चायतनपूजा-गणेशकवच-गुरु-गायत्री-गौरीस्तुतिमुकुन्दमालासहितः) ... ... ।=)

३ नित्यकर्मविधिः नं. ३ (नं. २ के विषय तथात्रैवर्ण्यवर्णाश्रमाचारशिक्षा जन्मोत्सवपूज्यपूजा, जन्माष्टमीपूजा जयनारायण-व्याप्तचराचर-अतिभीषण-बहुरूपगर्भोपयोगि स्वच्छन्दध्यानं च) त्रिपञ्चनयनं देवमिति ।=)॥

४ शिवपूजा (बहुरूपगर्भ-महिम्नःपार-शिवकवच-शिवनिर्वाण-व्याप्तचराचर-अतिभीषण-षडक्षर-पञ्चाक्षर-दीनाक्रन्दनशिवापराधक्षमापन-कैवल्योपनिषत्-शिवपूजागणेशस्तवराजात्मका) ... ... ।=)

५ गणेशदुर्गास्तोत्रावली (लाक्षासिन्दूर-अद्रिराजज्येष्ठपुत्रएकदन्तमीशपुत्र इति गणेशस्तोत्रत्रय-गणपतिविद्या-देवीध्यानरत्नमाला-शारिकास्तोत्र-ब्राह्मीविद्यात्मिका) . ।-)

६ सौन्दर्यलहरी पञ्चस्तवीसमेता) ... ... ।-)

७ देवीपूजा (देवीपूजा-राज्ञीस्तुतिः "याद्वादशर्कं"-साहिभरुपभवानीवाक्यमञ्जरी-सरस्वतीस्तुतिश्च) ... ।-)

८ चमानुवाक्यम् ... ... =)।

९ रुद्रपञ्चकम् (रुद्रमन्त्र-चममन्त्र-सौमारुद्र-दीक्षा-शताध्यायात्मकम्) ... ... ।)

अथ गणेशस्तोत्रम् ॥

श्रीगणेशाय विश्वेशवैभवाद्भुतकेतवे ।
नमो निर्विघ्नमारब्धकार्यनिर्वाहहेतवे ॥

बिभ्रद्दक्षिणहस्तपद्मयुगले दन्ताक्षसूत्रे शुभे वामे मोदकपूर्णपात्रपरशू नागोपवीती त्रिदृक् । श्रीमान्सिंहयुगासनः श्रुतियुगे शङ्खौ वहन्मौलिमान्दिश्यादीश्वरपुत्र एष भगवांल्लम्बोदरः शर्म नः ॥ वन्दे वराभयपिनाककपालशूलखट्वाङ्गहस्तमसुरान्तकरं त्रिनेत्रम् । भीमं जटामुकुटिनं कमलासनस्थं काश्मीरवासमरुणं गजराजवक्त्रम् ॥ सिन्दूरकुङ्कुमहुताशनविद्रुमार्करक्ताब्जदाडिमनिभाय चतुर्भुजाय । हेरम्बभैरवगणेश्वरनायकाय सर्वार्थसिद्धिफलदाय नमः शिवाय ॥ ॥ मुख्यं द्वादशनामानि गणेशस्य महात्मनः । यः पठेत्तु शिवोक्तानि स लभेत्सिद्धिमुत्तमाम् ॥ प्रथमं वक्रतुण्डं तु चैकदन्तं द्वितीयकम् । तृतीयं कृष्णपिङ्गं तु चतुर्थं तु कपर्दिनम् ॥ लम्बोदरं पञ्चमं तु षष्ठं विकटमेव च । सप्तमं विघ्नराजेन्द्रं धूम्रवर्णं तथाष्टमम् ॥ नवमं भालचन्द्रं तु दशमं तु विनायकम् । एकादशं गणपतिं द्वादशं मन्त्रनायकम् ॥ पठते शृणुते यस्तु गणेशस्तवमुत्तमम् । भार्यार्थी लभते भार्यां धनार्थी विपुलं धनम् । पुत्रार्थी लभते पुत्रं मोक्षार्थी परमं पदम् ॥ इच्छाकामं तु कामार्थी धर्मार्थी धर्ममक्षयम् ॥ सुमुखश्चैकदन्तश्च कपिलो गजकर्णकः । लम्बोदरश्च विकटो विघ्नराजो गणाधिपः ॥ धूम्रकेतुर्गणाध्यक्षो भालचन्द्रो गजाननः । द्वादशैतानि नामानि गणेशस्य महात्मनः । यः पठेच्छृणुयाद्वापि स लभेत्सिद्धिमुत्त-

माम् । विद्यारम्भे विवाहे च प्रवेशे निर्गमे तथा । सङ्ग्रामे संकटे चैव विघ्नस्तस्य न जायते ॥ शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् । प्रसन्नवदनं ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशान्तये ॥ अभिप्रेतार्थसिद्ध्यर्थं पूजितो यः सुरैरपि । सर्वविघ्नच्छिदे तस्मै गणाधिपतये नमः ॥ चिदचित्पदगम्भीरं गमागमपदोज्झितम् । गहनाकाशसंकाशं वन्दे देवं गणेश्वरम् ॥ श्रीसनत्कुमार उवाच ॥ शङ्कराद्ब्रह्मणा प्राप्तं पद्मयोनेर्मया प्रभो । तदहं कीर्तयिष्यामि स्तोत्रं परमदुर्लभम् ॥ चतुर्थ्यां षष्ठ्यां चाष्टम्यां चतुर्दश्यां विशेषतः । पूजयेत्तु गणाध्यक्षं श्रद्धाभक्तिसमन्वितः ॥ अर्घैः पुष्पैस्तथा धूपैर्दीपैर्माल्यैश्च चामरैः ॥ वस्त्रैः कुण्डलकेयूरैर्मौलिभिश्च वितानकैः । भक्ष्यैर्भोज्यैरपूपैश्च मत्स्यैर्मांसैश्च मोदकैः । पानकैः फलमूलैश्च होमैर्मन्त्रादिभिस्तथा ॥ गङ्गाह्रदे तु गाङ्गेयं श्रीशैले तु गणेश्वरम् । वाराणस्यां गजमुखं गयायां टङ्कधारिणम् ॥ प्रयागे तु गणाध्यक्षं केदारे विकटाननम् । लम्बोदरं कुरुक्षेत्रे नैमिषे च मदोत्कटम् ॥ जम्बुकं दण्डकारण्ये लोकेशं हिमवद्गिरौ । विष्वक्सेनं तु विन्ध्याद्रौ मलये हेमकुम्भकम् ॥ नायकं पुष्करद्वीपे विघ्नेशं शाल्मलौ स्थितम् । इलावृते विश्वरूपं हरिवर्षे घटोदरम् ॥ त्रिनेत्रं सिंहलद्वीपे श्वेतद्वीपे च वामनम् । उज्जयिन्यां च लम्बोष्ठं मागधे शूर्पकर्णकम् ॥ सौराष्ट्रे वरदं नित्यं काश्मीरे भीमरूपिणम् । सिन्धुसागरयोर्मध्ये स्थितं मन्त्रविनायकम् ॥ हर्यक्षं यक्षभवने कैलासे परमेश्वरम् । सुमेरुं नागभवने मैनाके पद्मपाणिकम् । महायोगं महेन्द्रे च सह्ये वाराहरूपिणम् । महोदरं च लुम्पायां चम्पायां शिखिवाहनम् ॥

पाश[३२]हस्तं त्रिकूटे च मलये सर्व[३३]सिद्धिदम् ॥ [३४]बलमग्निगुहायां च पाटले सिंह[३५]वाहनम् । पौण्ड्रे रौद्र[३६]मुखं चापि कलापिग्रामके [३७]जयम् ॥ मेरुपृष्ठे काम[३८]रूपं [३९]नन्दनं नन्दने वने । वि[४०]जयं वै गन्धवने देवदारुवने ग[४१]णेयम् ॥ आर्ता[४२]नां विघ्नहरणं गङ्गासागरसङ्गमे । महापथे वि[४३]रूपाक्षं चित्रकूटे महान[४४]नम् ॥ [४५]दुर्जयं यमुनातीरे [४६]स्तम्भनं गन्धमादने । [४७]अम्बरीशं भद्रवटे मो[४८]हनं हस्तिनापुरे ॥ किष्कन्दाया[४९]मुग्रकेतुं लङ्कायां तु विभी[५०]षणम् । कलिङ्गे व[५१]रुणं चैव गान्धारे भुजगो[५२]त्कटम् ॥ [५३]अमरेशं तु खारेषु चीनेषु त्रिशिखा[५४]युधम् । वज्र[५५]हस्तं कौसलेषु दाक्षिणात्येषु लोहि[५६]तम् ॥ शूलोद्यत[५७]करं चैत्र मध्यदेशे च संस्थितम् । उत्तरे चारुव[५८]क्त्रं च पूर्वदेशेऽपराजि[५९]तम् ॥ ए[६०]कदंष्ट्रं पश्चिमाब्धौ [६१]वरिष्ठं कुरुदेशगम् । सु[६२]वर्णगर्भं विघ्नेशं नदीनां सङ्गमे स्थितम् ॥ गिरिसन्धिषु विज्ञेयं हिरण्य[६३]कवचाभिधम् । सु[६४]मुखं नागरन्ध्रेषु नर्मदायां च षड्[६५]भुजम् ॥ महापुर्यां महा[६६]मायं भद्रकर्णह्रदे शि[६७]वम् । गोकर्णे गज[६८]कर्णं च कान्यकुब्जे व[६९]राननम् ॥ पद्मा[७०]सनं कामरूपे श्री[७१]मुखं सर्वतः स्थितम् । वेदवेदाङ्गशास्त्रेषु पूजयेद्ब्रह्म[७२]णस्पतिम् । द्वासप्ततिस्तु स्थानानि नाम्नामद्भुतकर्मणाम् । नित्यं प्रभातकाले तु चिन्तयेद्गणनायकम् । एतत्स्तोत्रं पवित्रं च मङ्गल्यं पापनाशनम् । शस्त्रखर्खोटवेतालयक्षरक्षोभयापहम् । चौरारण्यभयव्याघ्रव्याधिदुर्भिक्षनाशनम् । कृत्यादिमायाशमनं सर्वशत्रुविमर्दनम् । त्रिसन्ध्यं यः पठेन्नित्यं स सर्वसिद्धिभाग्भवेत् । गणेश्वरप्रसादेन लभते शाङ्करं पदम् ॥ इति श्रीगणेशस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

अथ सरस्वतीस्तुतिः ॥

ॐङ्कार आरिप्सितकार्यसिद्धेर्बुद्धेः प्रचाराय परः प्रकारः ।
निर्धूततत्तद्विषयप्रमादः श्रीशारदाया जयति प्रसादः १ ह्रीतेव
यां वीक्ष्य मुखे मुरारेरुरःस्थिता श्रीर्भ्रमते जगत्सु । सरस्वती
सा स्वत एव तुष्ट्या विचारहेतोश्चिरमाविरास्ताम् २ ऐश्वर्य-
बीजं परमेश्वरस्य विश्वैककर्तुस्तमसां विघाति । वाग्दैवतं वा-
ङ्मनसातिगं तत् परं महो मे स्फुरतां पुरस्तात् ३ ह्रीते इवा-
ऽस्तां विभवेन यस्या इच्छाक्रिये नित्यमनुप्रवृत्ते । तत्तत्स्वरूप-
प्रतिपत्तिहेतुः सा ज्ञानशक्तिर्मयि सन्निधत्ताम् ४ ॐकार
एवाभित आत्तशक्तिर्यद्बीजमन्तर्धृतिवद्विभाति । उद्भिद्य चित्ते
स्वरसेन सिक्ता सा वाग्लता मे फलतादऽभीष्टम् ५ सर्वः
प्रपञ्चस्त्रिजगद्विधातुर्विना यदाभासमऽसन्निवाऽस्ते । सारस्वतं
तत्परमं महो मे हृद्व्योमगं सन्तमसं हिनस्तु ६ रक्षातिरूक्षा भ्र-
मराक्षसेभ्यः शिक्षाधिगन्तुं परमार्थतत्त्वम् । भिक्षापरानन्दम-
यीह साक्षात्सा ख्यातिमायातु सरस्वती मे ७ स्वच्छीकृते यच्च-
रणाब्जरेणुविमर्शनैर्हृन्मुकुरे विभाति । सत्सम्मुखीनं खलु
सर्वतत्त्वं सरस्वती शाश्वतमाविरास्ताम् ८ तैस्तैरनेकैः कविता
सखेलमऽनेलमूकैरपि यत्प्रपद्ये । तद्भवं यत्सुरसस्य सैषा वा-
ग्देवता दर्शयताद्विमर्शान् ९ नश्यन्ति यद्ध्यानवशादविद्या
विद्याऽनवद्या प्रतिभाति सद्यः । उद्द्योतयन्ती हृदयं मदीयं
सरस्वती शाश्वतमाविरास्ताम् १० मस्तूपमा वस्तुस्वधा कि-
मस्तु सचेतसां चर्वितयद्रसानाम् । सरस्वती सा स्वरसार्पणेन
स्वतश्चिरं तर्पयतां गिरं मे ११ ॐकारयुग्मं वृतिवद्धहिस्त-

१ मण्डं दधिभवं मस्त्विवत्यमरः ।

द्यस्या हि मायाद्वितयं तथान्तः । वाग्देवता सा फलताद्भीष्टं संसेविता कल्पलता बुधानाम् १२ सन्मानसाब्जस्थितिरऽक्ष-मालाविद्यासुधाकुम्भविपञ्चिपाणिः । चन्द्रावतंसाऽवतु हंस-याना मूर्ताप्यमूर्ता च सरस्वती नः १३ वाच्यानि साक्षादिह वाचकेषु संकेतयन्तीमभिधानवृत्तिम् । बिभर्ति या पुस्तकसत्स्व-रूपां पुनातु सा वाङ्मयदेवताऽस्मान् १४ प्रयोजनाद्रूढिवशाच्च लोके द्विस्तत्त्वताराः परिवर्तयन्ती । या लक्षणां धारयतेऽक्षमा-लामिषादहं नौमि सरस्वतीं ताम् १५ पदैरसङ्केतमऽलक्ष्य मेवं संव्यञ्जयन्तीं किमपि स्वरेण । या व्यञ्जनामेव विपञ्चिरूपां बिभर्ति तां नौमि गिरामधीशीम् १६ शतैः श्रुतीनां पथिभि-र्ध्वनन्तीं गीतार्थसारोपनिषद्रहस्यम् । अध्यात्मविद्यामिव वाद-यन्तीं वीणां भवेन्मे शरणाय वाणी १७ या सच्चिदानन्दरसै-कसारं करे सुधाकुम्भनिभाद्वहन्ती । विश्वेश्वरं सिञ्चति सप्रपञ्चं सरस्वती साऽश्वतु मे हृदब्जम् १८ हंसः सदाऽनाहतनाद-रूपाद्धुद्धत्वरो यां वहति स्वपक्षैः । वाग्वादिनी सा निजपाद-पद्मधूलीभरैर्भूषयतां मनो मे १९ ब्रह्मोदयस्थानमनादिसिद्धं पद्मं लसत्केसरसौरभाढ्यम् । यस्या निवासोऽस्ति सरस्वती सा स्वतःस्रुतैः सिञ्चतु चिद्रसैर्माम् २० मेधादयो यत्परिवारभूता ब्रह्मादिसेव्या निजकार्यसिद्ध्यै । विश्वेश्वरी सा स्वरसप्रवाहैः सर-स्वती सिञ्चतु हृत्सरोजम् २१ सञ्जीवनार्थं जगतां सुधांशुकलां किरीटे कलया बिभर्ति । हृतान्धकारा करुणाकटाक्षैः प्रत्यक्षल-क्ष्याऽस्तु सरस्वती सा २२ इति श्रीमदाराध्यतमराजानकाऽऽनन्द-कृतं सरस्वतीस्तोत्रम् ॥

---

१ दऽसौ पातु सरस्वती नः इत्यपि पाठः ।

अथ राज्ञीकवचम् ॥

ॐश्रीभैरव उवाच ॥ शृणु देवि प्रवक्ष्यामि राज्ञीकवचमुत्तमम् । त्रैलोक्यविजयं नाम दिव्यं भोगापवर्गदम् ॥ मूलमन्त्रमयं साध्यमष्टसिद्धिप्रदायकम् । सर्वैश्वर्यप्रदं लोके सर्वागमविनिश्चितम् ॥ पठनाद्धारणाद्देवि महापातकनाशनम् । महोत्पातप्रशमनं मूलविद्यामनोहरम् ॥ विरूपाक्षः शिवो देवि विष्णुर्नारायणो बली । ब्रह्मा पितामहो लोके जिष्णुर्गीर्वाणनायकः ॥ महोनिधिस्तथा सूर्यस्तारकाधिपतिः शशी । रत्नाकरश्च जलधिः शेषश्चानन्ततां गतः ॥ श्रीराज्ञ्याः कवचस्यास्य पठनाद्धारणात्सदा । बहुनोक्तेन किं देवि कवचस्यास्य धारणात् ॥ मर्त्योऽप्यमर्त्यतां याति राज्ञीपदमवाप्नुयात् ॥ ऋषिरस्य महादेवि ब्रह्मा छन्द उदाहृतम् । गायत्रं देवता राज्ञी माया बीजमुदाहृतम् ॥ शरच्छक्तिः कीलकं च कामराजो महेश्वरि । भोगापवर्गसिद्ध्यर्थे विनियोगः प्रकीर्तितः ॥ अस्य श्रीमहाराज्ञीकवचमंत्रस्य, ब्रह्मा ऋषिः, गायत्रं छन्दः, श्रीमहाराज्ञी देवता, ह्रीं बीजं, सौः शक्तिः क्लीं कीलकं, आत्मनो० महाराज्ञीप्रीत्यर्थं पाठे विनियोगः ॥ ध्यानम् ॥ ॐलक्ष्मीर्मे शिरः पातु ह्रीं ललाटं सरस्वती । श्रीं बाला पातु मे नेत्रे त्र्यश्रं पातु श्रुती मम ॥ रां दुर्गा पातु मे नासां क्लीं मुखं पातु शारिका । सौः कण्ठं वैखरी पातु भं भुजौ पातु मे शिवा ॥ गं हस्तौ पातु मे काली वं वक्षस्त्रिपुराऽवतु । षडश्रं पातु मे मध्यं वृत्तं पार्श्वौ ममावतु ॥ त्यै पृष्ठं पातु मे ब्राह्मी रां नाभिं पातु वैष्णवी । ज्यै गुदं पातु रुद्राणी ह्रीं कटिं मेऽपराजिता ॥ स्वां कौमारी पातु जानू हां जङ्घेऽवतु चण्डिका ।

स्वाहा गुल्फौ च वाराही ओं पादौ नारसिंहिका ॥ विस्मारितं च यत्स्थानं यत्स्थानं नामवर्जितम् । तत्सर्वं पातु मे राज्ञी मूलविद्यामयी परा ॥ वासुकिः पूर्वतः पातु नीलनागोऽनलेऽवतु । तक्षको दक्षिणे पातु नैर्ऋते पद्मनायकः ॥ कार्कोटकः पश्चिमेऽव्याद्वायव्यां शंखपालकः । कुलिकश्चोत्तरे पातु शेष ईशानमण्डले । ब्राह्मी ब्राह्मे मुहूर्तेऽव्यादिनादौ वैष्णवी मम । रुद्राणी पातु मध्याह्ने सायं पात्वपराजिता ॥ निशादौ पातु कौमारी निशीथे चण्डिकावतु । निशान्ते पातु वाराही सर्वदा नारसिंहिका ॥ असिताङ्गः क्षितेः पातु पयसो रुरुभैरवः । चण्डो मां पवनात्पातु क्रोधेशः पातु माऽनलात् ॥ उन्मत्तः सोमतः पातु भीषणः सूर्यतोऽवतु । याजकाच्च कपालेशो व्योम्नः संहारकोऽवतु ॥ सदा समन्ततः पातु वपुर्वसुदलं मम । गुरवः पांतु सर्वत्र दिगीशः पातु सर्वतः ॥ वृत्तत्रयं पातु नित्यं धरा गेहं सदाऽवतु । श्रीचक्रं पातु भीतिभ्यो योगिन्यः पान्तु सर्वदा ॥ ऊर्ध्वं चाधः सदा पातु दिग्भ्यो राज्ञीश्वरः शिवः ॥ सर्वत्र सर्वदा सर्वं वपुर्भूतेश्वरोऽवतात् ॥ पादादिमूर्धपर्यन्तं वपुः सर्वत्र मेऽवतु । शिरसः पादपर्यन्तं राज्ञी पञ्चदशाक्षरी । इत्येवं कवचं राज्ञ्या मन्त्रगर्भं जयावहम् । त्रैलोक्यविजयं नाम दारिद्र्यभयनाशनम् ॥ सर्वरोगहरं साक्षात्सिद्धिदं पापनाशनम् । महाभयहरं देवि मूलविद्यामयं परम् ॥ परमार्थप्रदं नित्यं भोगमोक्षैककारणम् । यः पठेत्कवचं देवि रणे राजभये क्षणात् ॥ सङ्ग्रामेषु रिपुञ्जित्वा विजयी गृहमेष्यति । पठनात्कवचस्यास्य राजकोपः प्रशाम्यति ॥ द्यूते

धनं लभेद्द्युती श्मशाने सिद्धिमाप्नुयात् । त्रिवारं यः पठेद्रात्रौ रेतःस्रावे महेश्वरि ॥ तस्य राज्ञी महाविद्या स्वप्नेऽभीष्टप्रदा भवेत् । स्वयम्भूकुसुमैः शुद्धै रेतःस्तन्योभयाङ्कितैः ॥ रसैर्भूर्जे लिखेद्धर्मे रवौ प्रातर्महेश्वरि । चीरतन्तुभिरव्यक्तं लाक्षया वेष्टितं तथा ॥ सुवर्णगुटिकान्तःस्थं पूजयेद्यन्त्रराजवत् । गुटिकैषा महाविद्या राज्ञीमूर्तिरिवापरा ॥ मूलविद्यामयी देवि कुक्षिस्था भोगदायिनी । पृष्ठस्था वलदा देवि कुक्षिस्था रोगनाशिनी ॥ सर्वार्थसाधनी लोके यथाभीष्टफलप्रदा । गुटिकेयं शुभा राज्या न देया यस्य कस्यचित् ॥ इदं कवचमीशानि मूलविद्यामयं परम् । सारस्वतप्रदं लक्ष्मीपुत्रपौत्रविवर्धनम् ॥ आयुष्करं पुष्टिकरं श्रीकरं च यशस्करम् । चतुःषष्ट्यादितन्त्राणां सारमादाय वर्णितम् ॥ श्मशाने यः पठेत्सायं महाचीनक्रमेश्वरः । स साधको महादेवि राज्ञीपुत्रो भविष्यति ॥ इदं ते मम सर्वस्वं त्रैलोक्यविजयाभिधम् । कवचं मन्त्रगर्भं च गोपनीयं स्वयोनिवत् ॥ इति श्रीरुद्रयामले तन्त्रे दशविद्यारहस्ये श्रीराज्ञीकवचं ॥

अथादित्यहृदयम् ॥

शतानीक उवाच । कथमादित्यमुद्यन्तमुपतिष्ठेद्द्विजोत्तम । एतन्मे ब्रूहि विप्रेन्द्र प्रपद्ये शरणं तव ॥ सुमन्तुरुवाच ॥ इदमेव पुरा पृष्टः शङ्खचक्रगदाधरः । प्रणम्य शिरसा देवमर्जुनेन महात्मना । कुरुक्षेत्रे पुरा घोरे प्रवृत्ते भारते रणे । देवदेवमुपस्थास्यन्नादित्यं लोकपूजितम् । कृताञ्जलिपुटो भूत्वा पार्थः प्रोवाच केशवम् ॥ अर्जुन उवाच ॥ ज्ञानं तु सर्वशास्त्राणां गुह्याद्गुह्यतरं परम् । मया कृष्ण परिज्ञातं वाङ्मयं सचराच-

रम् ॥ सूर्यस्तुतिमयं ज्ञानं वक्तुमर्हसि मेऽच्युत । भक्त्या पृ-
च्छामि देवेश कथयस्व प्रसादतः । सूर्यभक्तिं कथं कुर्यात्कथं
सूर्यस्य पूजनम् । तदहं श्रोतुमिच्छामि त्वत्तः कमललोचन ॥
श्रीभगवानुवाच । इन्द्राद्यैः सकलैर्देवैर्ब्रह्माद्यैः सचराचरैः । सर्वैः
प्रणम्यते देव आदित्यो न्यासपूर्वकम् ॥ यदादित्यगतं तेजस्त-
त्तेजो विद्धि मामकम् ॥ त्रिसन्ध्यं जपमानस्तु पूजयेद्दीप्तदी-
धितिम् । दारिद्र्यं नेक्षते सूर्यभक्तो जन्मनि जन्मनि ॥ अर्जुन
उवाच ॥ सूर्यभक्तिं करिष्यामि कथं सूर्यस्य पूजनम् । तदहं
श्रोतुमिच्छामि त्वत्प्रसादेन माधव ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ अस्मत्तो
यत्त्वया पृष्टमेकचित्तो भवार्जुन । तदहं संप्रवक्ष्यामि ह्यादिम-
ध्यावसानकम् ॥ श्रीअर्जुन उवाच ॥ नारायण सुरश्रेष्ठ पृच्छामि
त्वां महाशयम् । कथमादित्यमुद्यन्तमुपतिष्ठेत्सनातनम् ॥ श्री-
भगवानुवाच ॥ साधु साधु महाबाहो बुद्धिमानसि पाण्डव ।
यन्मां पृच्छस्युपस्थानं तत्पवित्रं विभावय । सर्वमङ्गलमाङ्गल्यं
सर्वपापप्रणाशनम् । सर्वरोगप्रशमनमायुरारोग्यवर्धनम् ।
अमित्रदमनं पार्थ संग्रामे जयवर्धनम् । वर्धनं धनपुत्राणामा-
दित्यहृदयं शृणु ॥ यच्छ्रुत्वा सर्वपापेभ्यो मुच्यते नात्र
संशयः । त्रिषु लोकेषु विख्यातं निःश्रेयसकरं परम् ॥ देवदेवं
नमस्कृत्य प्रातरुत्थाय चार्जुन । विघ्नान्यनेकरूपाणि नश्यन्ति
स्मरणादपि । तस्मात्सर्वप्रयत्नेन सूर्यमाराधयेत्सदा । आदित्य-
हृदयं नित्यं जप्यं तच्छृणु पाण्डव । यच्छ्रुत्वा मुच्यते जन्तु-
र्दारिद्र्यादाशु दुस्तरात् । लभते च महासिद्धिं कुष्ठव्याधिवि-
नाशिनीम् ॥ अस्मिन्मन्त्रे ऋषिच्छन्दो देवता शक्तिरेव च ।

सर्वमेव महाबाहो कथयामि तवाग्रतः ॥ मया ते गोपितं न्यासं सर्वशास्त्रप्रबोधितम् । तथा ते कथयिष्यामि मन्त्रमुत्तममेव च ॥ अस्य श्रीआदित्यहृदयस्तोत्रमन्त्रस्य, श्रीकृष्ण ऋषिः, अनुष्टुप् छन्दः, श्रीसूर्यरूपो नारायणो देवता, हरितहयरथं दिवाकरमितिबीजं, ॐनमो-भगवते जितवैश्वानरजातवेदस इति शक्तिः, ॐनमो भगवते आदित्यायेतिकीलकं, "घृणिः सूर्यमादित्यमर्चयन्ति तद्ब्रह्म तप आपो ज्योतीरसोमृतं ब्रह्मभूर्भुवः स्वरों" इति मूलमंत्रः, आत्मनो वाङ्मनःकायोपार्जितपापनिवारणार्थं, अमुककामनासिद्ध्यर्थे सूर्यात्मनारायणप्रीत्यर्थे पाठे वा जपे विनियोगः ॥ ॥ ॐह्रां अंगुष्ठाभ्यां नमः, ॐह्रीं तर्जनीभ्यां नमः, ॐ ह्रुं मध्यमाभ्यां नमः, ॐह्रैं अनामिकाभ्यां नमः, ॐह्रौं कनिष्ठिकाभ्यांनमः, ॐह्रः करतलकरपृष्ठाभ्यांनमः ॥ ॥ ॐह्रां हृदयायनमः, ॐ ह्रीं शिरसे स्वाहा, ॐह्रूं शिखायै वषट्, ॐह्रैं कवचाय हुं, ॐह्रौं नेत्राभ्यां वौषट्, ॐह्रः अस्त्राय फट् ॥ ॐ ह्रांह्रींह्रूंह्रैंह्रौंह्रः इति दिग्बंधः । प्राणायामः ॥ ध्यानं ॥ धवलाम्भोरुहारूढं दाडिमीकुसुमप्रभम् । स्फुरद्रत्नमहातेजोवृत्तमण्डलमध्यगम् । अंसासक्तस्फुरच्छ्वेतसनालाब्जकरद्वयम् ! एकास्यं चिन्तयेद्भानुं द्विभुजं रक्तवाससम् ॥ ध्येयः सदा सवितृमण्डलमध्यवर्ती नारायणः सरसिजासनसन्निविष्टः । केयूरवान्कनककुण्डलवान्किरीटी हारी हिरण्मयवपुर्धृतशङ्खचक्रः ॥ ॥ भास्वद्रत्नाढ्यमौलिः स्फुरदधररुचा रञ्जितश्चारुकेशो भास्वान्यो दिव्यतेजाः करकमलयुतः स्वर्णवर्णः प्रभाभिः । विश्वाकाशावकाशाधरपतिशिखरे भाति यश्चोदयाद्रौ सर्वानन्दप्रदाता हरिहरनमितः पातु मां विश्वचक्षुः ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ पूर्वमष्टदलं पद्मं प्रण-

वादिप्रतिष्ठितम् । मायाबीजं दलाष्टाग्रे यन्त्रमुद्धारयेदिति ॥
आदित्यं भास्करं भानुं रविं सूर्यं दिवाकरम् । मार्तण्डं तपनं
चेति दलेष्वष्टेषु योजयेत् ॥ दीप्ता सूक्ष्मा जया भद्रा विभूति-
र्विमला तथा । अमोघा विद्युता चेति मध्ये श्रीः सर्वतो-
मुखी ॥ सर्वतः सर्वगश्चैव सर्वकारणदेवता । सर्वेशं सर्वहृदयं
नमामि सर्वसाक्षिणम् ॥ सर्वात्मा सर्वकर्ता च सृष्टिजीवनपा-
लकः । हितः स्वर्गापवर्गश्च भास्करेश नमोस्तु ते ॥ प्रार्थना ॥
नमो नमस्तेऽस्तु सदा विभावसो सर्वात्मने सप्तहयाय भा-
नवे । अनन्तशक्तिर्मणिभूषणेन ददस्व भुक्तिं मम मुक्तिमव्य-
याम् ॥ ॥ अर्कं तु मूर्ध्नि विन्यस्य ललाटे तु रविं न्यसेत् ।
विन्यसेन्नेत्रयोः सूर्यं कर्णयोश्च दिवाकरम् । नासिकायां न्यसे-
द्भानुं वदने भास्करं न्यसेत् । पर्जन्यमोष्ठयुगले रसनायां वि-
रोचनम् । सुवर्णरेतसं कण्ठे स्कन्दयोस्तिग्मतेजसम् । बाह्वोश्च
पूषणं चैव मित्रं च पृष्ठतो न्यसेत् । अरुणं दक्षिणे हस्ते त्व-
ष्टारं वामतः करे । हस्तावुष्णकरः पातु हृदयं पातु भानुमान् ।
उदरे तु यमं विन्द्यादादित्यं नाभिमण्डले । कट्यां तु विन्य-
सेद्धंसं रुद्रमूर्वोस्तु विन्यसेत् । जान्वोस्तु गोपतिं न्यस्येत्सवि-
तारं तु जङ्घयोः । पादयोश्च विवस्वन्तं गुल्फयोश्च दिवाकरम् ।
बाह्यतश्च तमोध्वंसं भगमभ्यन्तरे न्यसेत् । सर्वाङ्गेषु सहस्रांशुं
दिग्विदिक्ष्वभयं न्यसेत् ॥ एष आदित्यविन्यासो देवानामपि
दुर्लभः । इमं भक्त्या न्यसेद्यस्तु स याति परमां गतिम् ।
कामक्रोधकृतात्पापान्मुच्यते नात्र संशयः । सर्पादिभ्यो भयं
नास्ति संग्रामेषु पथिष्वपि । रिपुसङ्कटकालेषु तथा चोरसमा-

गमे । त्रिसन्ध्यं यो जपेन्नित्यं महापातकनाशनम् । विस्फोटकसमुत्पन्नं तीव्रज्वरसमुद्भवम् । शिरोरुङ्नेत्ररोगोत्थं सर्वव्याधिविनाशनम् । कुष्ठरोगं तथा दद्रूरोगं च विविधामयाः । जप्यमानस्य नश्यन्ति भक्त्या शृणु त्वमर्जुन । आदित्यहृदयं पुण्यमादित्यं भुवनेश्वरम् । आदित्यान्नापरो देवो ह्यादित्यो भुवनेश्वरः । आदित्यमर्चते ब्रह्मा शिवोप्यादित्यमर्चयेत् । यदादित्यगतं तेजो मम तेजस्तदर्जुन । आदित्यं ये प्रपश्यन्ति ते मां पश्यन्त्यसंशयम् । त्रिसन्ध्यमर्चयेत्सूर्यं स्मरन्भक्त्या तु यो नरः । न स पश्यति दारिद्र्यं पार्थ जन्मनि जन्मनि । इत्येतत्कथितं पुण्यमादित्यहृदयं मया । यच्छ्रुत्वा मुच्यते पापात्सूर्यलोकं स गच्छति । नमो भगवते तुभ्यमादित्याय विवस्वते । आदित्यः सविता सूर्यः खगः पूषा गभस्तिमान् । सुवर्णः स्फटिको भानुः स्फुरितो विश्वतापनः । रविर्विश्वो महातेजाः सुपर्णः सुप्रबोधकः । हिरण्यगर्भस्त्रिशिरास्तपनो भास्करो रविः । मार्तण्डो गोपतिः श्रीमान् कृतज्ञश्च प्रतापवान् । तमिस्रहा भगो हंसो नासत्यश्च तमोनुदः । शुद्धो विरोचनः केशी सहस्रांशुर्महाप्रभुः । विवस्वान्पूषणो मृत्युर्मिहिरो जामदग्न्यजित् । घर्मरश्मिः पतङ्गश्च शरण्यो मित्रतापहः । दुर्विज्ञेयगतिः शूरस्तेजोराशिर्महाशयः । शम्भुश्चित्राङ्गदो धौम्यो हव्यकव्यफलप्रदः । अंशुमानुत्तमो देव ऋग्यजुः साम एव च । हरिदश्वस्तमस्पारः सप्तसप्तिर्मरीचिमान् । अग्निगर्भोऽदितेः पुत्रः शम्भुस्तिमिरनाशनः । पूषा विश्वम्भरो मित्रः सुपर्णः सुप्रतापवान् । आतपी मण्डली भास्वांस्तपनः सर्वतापनः । कृत-

विश्वो महातेजाः सर्वरत्नमयोऽद्भुतः । अक्षरश्च क्षरश्चैव प्रभाकरविभाकरौ । चन्द्रश्चन्द्राङ्गदः सौम्यो हव्यकव्यफलार्पकः । अङ्गारकोऽङ्गदोऽगस्त्यो रक्ताङ्गश्चाङ्गवर्धनः । बुद्धो बुद्धासनो बुद्धिर्बुद्धात्मा बुद्धिवर्धनः । बृहद्भानुर्बृहद्भासो बृहद्धामा बृहस्पतिः । शुक्राश्वः शुक्ररेताश्च शुक्राङ्गः शुक्रभूषणः । शनिमान् शनिरूपश्च शनैर्गमनतत्परः । अनादिरादिरादित्यस्तेजोराशिर्महातपः । अनादिरादिरूपस्त्वमादित्यो दिक्पतिर्यमः । भानुमान्भानुरूपस्त्वं स्वर्भानुर्भानुदीप्तिमान् । धूमकेतुर्महाकेतुः सर्वकेतुरनुत्तमः । तिमिराङ्गधरः शम्भुः स्रष्टा मार्तण्ड एवच । नमः पूर्वाय गिरये दक्षिणाय नमो नमः । उदीचे तु नमस्तुभ्यं पश्चिमायै नमो नमः । नमः सहस्रांशुमते ह्यादित्याय नमो नमः । नमः पद्मप्रबोधाय नमस्ते द्वादशात्मने । नमो विश्वप्रबोधाय नमो भ्राजिष्णुजिष्णवे । ज्योतिषे च नमस्तुभ्यं ज्ञानार्काय नमो नमः । प्रदीप्ताय प्रगल्भाय युगान्ताय नमोनमः । नमस्ते होतृपतये पृथिवीपतये नमः । नमोङ्कारवषट्कारसर्वयज्ञात्मने नमः । ऋग्वेदाय यजुर्वेदसामवेदात्मने नमः । नमो हाटकवर्णाय भास्कराय नमोनमः । जयाय जयभद्राय हरिदश्वाय ते नमः । दिव्याय दिव्यरूपाय ग्रहाणां पतये नमः । नमः सन्मूर्तये तुभ्यं नमः कुरुकुलात्मने । नमस्त्रैलोक्यनाथाय भूतानां पतये नमः ॥ नमः कैवल्यनाथाय नमस्ते दिव्यचक्षुषे । नमः कल्मषनाशाय नमस्ते शुचिहेतवे । त्वं ज्योतिस्त्वं द्युतिर्ब्रह्मा त्वं विष्णुस्त्वं प्रजापतिः । त्वमेव रुद्रो रुद्रात्मा वायुरग्निस्त्वमेव च । योजनानां सहस्रे द्वे द्वे शते द्वे

च योजने । एकेन निमिषार्धेन क्रममाण नमोऽस्तु ते । नवतिर्योजनानां च सहस्राणि च सप्ततिः । यावच्च घटिकामात्रं तावच्चलति भास्करः । अर्बुदं च द्विकोटिं च द्विलक्षं द्विसहस्रकम् । द्विशतं योजनानां च भानुर्याति दिनेदिने । अग्रतश्च नमस्तुभ्यं पृष्ठतश्च सदा नमः । पार्श्वतश्च नमस्तुभ्यं नमस्ते चास्तु सर्वदा । नमः सुरारिहन्त्रे च सोमसूर्याग्निचक्षुषे । नमो दिव्याय व्योम्ने च सर्वतन्त्रमयाय च । नमो वेदान्तवेद्याय सर्वकर्मादिसाक्षिणे । नमो हरितवर्णाय सर्वमन्त्रमयाय च । अरुणो माघमासे तु सूर्यो वै फाल्गुने तथा । चैत्रमासे तु वेदाङ्गो वैशाखे तपनो रविः । ज्येष्ठमासे तपेदिन्द्र आषाढे तपते रविः । गभस्तिः श्रावणे मासे यमो भाद्रपदे तथा । आश्विने स्वर्णरेतास्तु कार्तिके च दिवाकरः । मार्गशीर्षे तपेन्मित्रः पौषे विष्णुः सनातनः । पुरुषस्त्वधिके मासे मासाधिक्ये तु कल्पयेत् । इत्येते द्वादशादित्याः काश्यपेयाः प्रकीर्तिताः । उग्ररूपा महात्मानस्तपन्ते विश्वरूपिणः । धर्मार्थकाममोक्षाणां प्रस्फुटा हेतवो नृप । सर्वपापहरं चैवमादित्यं संप्रपूजयेत् । एकधा दशधा चैव शतधा च सहस्रधा । तपन्ते विश्वरूपेण सृजन्ति संहरन्ति च । एष विष्णुः शिवश्चैव ब्रह्मा चैव प्रजापतिः । महेन्द्रश्चैव कालश्च यमो वरुण एव च । नक्षत्रग्रहताराणामधिपो विश्वतापनः । वायुरग्निर्धनाध्यक्षो भूतकर्ता स्वयंप्रभुः । एष देवो हि देवानां सर्वमाप्ययते जगत् । एष कर्ता हि देवानां संहर्ता रक्षकस्तथा । एष लोकोऽनुलोकश्च सप्तद्वीपाः ससागराः । एष पातालसप्तस्थदैत्यदा-

नवराक्षसाः । एष धाता विधाता च बीजं क्षेत्रं परागतिः ।
एष एव प्रजा नित्यं संवर्धयति रश्मिभिः । एष यज्ञः स्वधा
स्वाहा ह्रीः श्रीश्च पुरुषोत्तमः । एष सर्वात्मको देवः सूक्ष्मो
व्यक्तः सनातनः । ईश्वरः सर्वभूतानां परमेष्ठी प्रजापतिः ।
कालात्मा सर्वभूतात्मा विश्वात्मा विश्वतोमुखः । जन्ममृत्युज-
राव्याधिसंसारभयनाशनः । दारिद्र्यव्यसनध्वंसी श्रीमान्देवो
दिवाकरः । गभस्तिहस्तो ब्रह्मण्यः सर्वदेवनमस्कृतः । आयुरा-
रोग्यमैश्वर्यं नरा नार्यश्च मन्दिरे । यस्य प्रसादाद्वर्धन्ते तमा-
दित्यं सदा जपेत् । लोकसाक्षी त्रिलोकेशः कर्ता हर्ता त्वमी-
श्वरः । तपनः पावनश्चैव शुचिः सप्ताश्ववाहनः । विकर्तनो
विवस्वांश्च मार्तण्डो भास्करो रविः । लोकप्रकाशकश्चैव
लोकचक्षुर्ग्रहेश्वरः ॥ इत्येतैर्नामभिः प्राज्ञ आदित्यं स्तौति यः
सदा । प्रातरुत्थाय कौन्तेय तस्य रोगभयं कुतः । पातकान्मु-
च्यते पार्थ व्याधिभ्यश्च न संशयः । एकसन्ध्यं द्विसन्ध्यं वा
सर्वपापैः प्रमुच्यते । त्रिसन्ध्यं जपमानस्तु गच्छेच्च परमं पदम् ।
यदह्ना कुरुते पापं तदह्ना प्रतिमुच्यते । यद्रात्र्या कुरुते पापं
तद्रात्र्या प्रतिमुच्यते । दद्रूपिटककुष्ठानि मण्डलानि विषू-
चिका । दुष्टव्याधिमहारोगभूतबाधास्तथैवच । डाकिनी शा-
किनी चैव वेताला राक्षसादिजाः । ये चान्ये दुष्टरोगाश्च ज्व-
रातीसारकादयः । जपमानस्य नश्यन्ति जीवेच्च शरदां शतम् ।
संवत्सरेण मरणं यदा तस्य ध्रुवं भवेत् । अशीर्षां पश्यति
च्छायामहोरात्रं धनञ्जय । यस्त्विदं पठते भक्त्या भानोर्वारे
महात्मनः । प्रातः स्नाने कृते पार्थ चैकाग्रीकृतमानसः । सु-

पर्णचक्षुर्भवति नचान्धस्तु प्रजायते । पुत्रवान्धनसम्पन्नो जायते चारुजः सुखी । सर्वसिद्धिमवाप्नोति सर्वत्र विजयी भवेत् । आदित्यहृदयं पुण्यं सूर्यनामविभूषितम् । श्रुत्वा तु निखिलं पार्थ सर्वपापैः प्रमुच्यते । अतःपरतरं नास्ति सिद्धिकामस्य पाण्डव । एतज्जप त्वं कौन्तेय यतः श्रेयो ह्यवाप्स्यसि । आदित्यहृदयं नित्यं यः पठेत्सुसमाहितः । भ्रूणहा मुच्यते पापात्कृतघ्नो ब्रह्मघातकः । गोघ्नः सुरापी दुर्भोजी दुष्प्रतिग्रहकारकः । पातकानि च सर्वाणि दहत्येव न संशयः । य इदं शृणुयान्नित्यं जपेद्वापि समाहितः । सर्वपापविशुद्धात्मा सूर्यलोके महीयते । अपुत्रो लभते पुत्रान्निर्धनो धनमाप्नुयात् । कुरोगी मुच्यते रोगाद्भक्त्या यः पठते सदा । यस्त्वादित्यदिने पार्थ नाभिमात्रजले स्थितः । उदयाचलमारूढं भास्करं प्रणतः स्थितः । जपते मानवो भक्त्या शृणुयाद्वापि भक्तितः । स याति परमं स्थानं यत्र देवो दिवाकरः । अमित्रदमनीं कृत्यां यदा कर्तुं समारभेत् । तदा प्रतिकृतिं कृत्वा शत्रोश्चरणपांसुभिः । आक्रम्य वामपादेन ह्यादित्यहृदयं जपेत् । एतन्मन्त्रं समाहूय सर्वसिद्धिकरं परम् । "ॐ ह्रीं हिमालीढायस्वाहा, ॐ ह्रीमालीढायस्वाहा, ॐ ह्रीं विलीनालीढायस्वाहा" इतिमन्त्रः ॥ त्रिभिश्च रोगी भवति ज्वरी भवति पञ्चभिः । जपैश्च सप्तभिः पार्थ राक्षसीं तनुमाविशेत् । राक्षसेनाभिभूतस्य विकारान् शृणु पाण्डव । गीयते नृत्यते नग्न आस्फोटयति धावति । शिवारुतं च कुरुते हसते क्रन्दते पुनः । एवं सम्पीड्यते पार्थ यद्यपि स्यान्महेश्वरः । किं पुनर्मानुषः कश्चिच्छौचाचारविव-

जितः । पीडितस्य न सन्देहो ज्वरो भवति दारुणः । यदा चानुग्रहं तस्य कर्तुमिच्छेच्छुभङ्करम् । तदा सलिलमाधाय जपेन्मन्त्रमिमं बुधः । ॐनमो भगवते तुभ्यमादित्याय नमो-नमः । जयाय जयभद्राय हरिदश्वाय ते नमः ।" किंपुनः साधको नित्यं जपते विधिपूर्वकम् । स्नापयेत्तेन मन्त्रेण शुभं भवति नान्यथा । अन्यथा च भवेद्दोषो नश्यते नात्र संशयः । स्तवस्ते निखिलः प्रोक्तः पूजां चैव निबोध मे । उपलिप्ते शुचौ देशे नियतो वाग्यतः शुचिः । वृत्तं वा चतुरस्रं वा लिप्तभूमौ लिखेच्छुचिः । अष्टपत्रं लिखेत्पद्मं शिलाचूर्णैः सकर्णिकम् । पूर्वपत्रे लिखेत्सूर्यमाग्नेय्यां तु रविं न्यसेत् । याम्यां दिशि विवस्वन्तं नैर्ऋत्यां तु भगं न्यसेत् । प्रतीच्यां वरुणं विन्द्याद्वायव्यां मित्रमेव च । आदित्यमुत्तरे पत्रे चैशान्यां विष्णुमेव च । मध्ये तु भास्करं विद्यात्क्रमेणैवं समर्चयेत् । अनुष्ठानं भवत्येवं क्रमेणेत्थं प्रपूजयेत् । अतःपरतरं नान्यत्सिद्धिकामस्य किंचन । महातेजः समुद्यन्तं प्रपद्येच्च कृताञ्जलिः । सकेसराणि पद्मानि करवीराणि चार्जुन । तिलतण्डुलयुक्तानि कुशगन्धोदकानि च । रक्तचन्दनमिश्राणि कृत्वा वै ताम्रभाजने । धृत्वा शिरसि तत्पात्रं जानुभ्यां धरणीं स्पृशेत् । मन्त्रपूतं गुडाकेश ह्यर्घ्यं दद्याद्गभस्तये । सायुधं सरथं ध्यात्वा सूर्यमावाहयेद्धिया ॥ "स्वागतो भव, सुप्रतिष्ठितो भव, सन्निधो भव, सन्निहितो भव, संमुखो भव," इतिपञ्चमुद्राः । स्फुटयित्वाऽर्हयन्सूर्यं भुक्तिं मुक्तिं लभेन्नरः । "ॐश्रींअर्घविद्याकिलिकिलि कटकेष्टसर्वार्थसाधनीयाय स्वाहा, ॐह्रांह्रींहुँ सः सूर्यायस्वाहा, ॐह्रींश्रींखंखः

लोकायसूर्यमूर्तयेस्वाहा, ॐह्रांह्रींसः सूर्यायस्वाहा, ॐह्रांह्रींसः सर्वमूर्तये सूर्यायनमः स्वाहा, ॐह्रांह्रींह्रुंह्रैंह्रौंह्रः सूर्यमूर्तयेस्वाहा, ॐह्रांह्रींह्रूंसः स्वर्लोकाय सूर्यमूर्तयेस्वाहा, ॐह्रूंमार्तण्डायस्वाहा॥"

नमोऽस्तु सूर्याय सहस्रभानवे नमोस्तु वैश्वानर जातवेदसे। त्वमेव चार्घ्यं परिगृह्ण गृह्ण देवाधिदेवेश नमो नमोस्तु ते॥ नमो भगवते तुभ्यं नमस्ते जातवेदसे। दत्तमर्घ्यं मया भानो त्वं गृहाण नमोस्तु ते॥ एहि सूर्य सहस्रांशो तेजोराशे जगत्पते। अनुकम्पय मां भक्त्या गृहाणार्घ्यं दिवाकर॥ नमो भगवते तुभ्यं नमस्ते विश्वतेजसे। ममेदमर्घ्यं गृह्ण त्वं देवदेव नमोस्तु ते॥ सर्वदेवाधिदेवाय त्वाधिव्याधिविनाशिने! इदं गृहाण मे चार्घ्यं स्वामिन्! व्याधिर्विनश्यतु॥ नमस्तुर्याय शान्ताय सर्वरोगविनाशिने। ममेप्सितं फलं देहि प्रसीद परमेश्वर॥ ॐनमो भगवते सूर्याय स्वाहा, ॐशिवायस्वाहा, ॐसर्वात्मने सूर्यायनमः स्वाहा, ॐअक्षयतेजसेनमः स्वाहा॥ सर्वसङ्कटदारिद्र्यं शत्रुं नाशय नाशय। सर्वलोकेषु विश्वात्मन्सर्वात्मन्सर्वदर्शक॥ नमस्ते भगवन् सूर्य कुष्ठरोगान्विखण्डय। आयुरारोग्यमैश्वर्यं देहि देव नमोस्तुते॥ नमो भगवते तुभ्यमादित्याय नमो नमः ॐअक्षय्यतेजसे नमः, ॐसूर्यायनमः, ॐविश्वमूर्तयेनमः॥ आदित्यं च शिवं विंद्याच्छिवमादित्यरूपिणम्। उभयोरन्तरं नास्ति त्वादित्यस्य शिवस्य च। अतो वच्मि सदैकत्वं पुरुषे च दिवाकरे। उदये ब्रह्मरूपोयं मध्याह्ने च महेश्वरः। सायाह्ने तु स्वयं विष्णुस्त्रिमूर्तिश्च दिवाकरः। "ॐह्रांह्रींह्रूंह्रैंह्रौंह्रः दिवाकराय नमः ॐह्रींह्रींह्रूंक्लींक्लींघृणिसूर्याय आदित्यायनमः, ॐनमो

भगवते तुभ्यं विष्णवे जातवेदसे । ममार्घ्यं प्रतिगृहाण देवदेव नमोस्तु ते । श्रीसूर्यनारायणाय साङ्गाय सपरिवारायेदमर्घ्यं ददामि नमः" ॥ हिमघ्नाय तमोघ्नाय रक्षोघ्नाय च ते नमः । कृतघ्नघ्नाय सत्याय तस्मै सूर्यात्मने नमः । "ॐऐंश्रींह्रींक्लींहरितहयरथदिवाकरं सप्तसप्तिहरये नमो नमः" । हरितहयरथं दिवाकरं कनकमयाम्बुजरेणुपिञ्जरम् । प्रतिदिनमुदितं नवंनवं शरणमुपैमि हिरण्यरेतसम् ॥ जयोजयश्च विजयो जितप्राणो जिताश्रमः । मनोजवो जितक्रोधो वाजिनः सप्त कीर्तिताः । न शत्रुभ्यो भयं जातु न व्याधिभ्यो भयं भवेत् । न नागेभ्यो भयं चैव नच भूतभयं क्वचित् । अग्नेर्दुष्टाद्भयं नास्ति पार्थिवेभ्यस्तथैव च । दुर्गतिं तरते घोरां पुत्रांश्च लभते पशून् । सिद्धिकामो लभेत्सिद्धिं कन्याकामस्तु कन्यकाम् । एतत्पठ त्वं कौन्तेय भक्तियुक्तेन चेतसा । अश्वमेधसहस्रस्य वाजिपेयशतस्य च । कन्यादानसहस्रस्य यत्फलं तत्समाप्नुयात् । इदमादित्यहृदयं योऽधीते सततं नरः । सर्वपापविशुद्धात्मा सूर्यलोके महीयते । नास्त्यादित्यसमो देवो नास्त्यादित्यसमा गतिः । प्रत्यक्षो भगवान्विष्णुर्येन विश्वं प्रबुध्यते । गवां लक्षसहस्रेण सम्यग्दत्तेन यत्फलम् । तत्फलं लभते नूनं शान्तात्मा स्तौति यो रविम् । योऽधीते सूर्यहृदयं सकलं सफलं भवेत् । अष्टानां ब्राह्मणानां तु लेखयित्वा समर्पयेत् । ब्रह्मलोके ऋषीणां च जायते मानुषोऽपि सः । जातिस्मरत्वमाप्नोति शुद्धात्मा नात्र संशयः । अजाय लोकत्रयपावनाय भूतात्मने गोपतये वृषाय । सूर्याय सर्गप्रलयात्मकाय नमोस्तु ते कारुणिकोत्तमाय ॥ विवस्वते

ज्ञानभृदन्तरात्मने जगत्प्रदीपाय जगद्धितैषिणे । स्वयंभुवे दीप्तसहस्रचक्षुषे सुरोत्तमायामिततेजसे नमः ॥ सुरैरनेकैः परिसेविताय हिरण्यगर्भाय हिरण्मयाय । महात्मने मोक्षपदप्रदाय नमोस्तु ते वासरकारणाय ॥ आदित्यः स्तूयते देवैरादित्यः परमं पदम् । आदित्यो मातृकाभूता आदित्यो ह्यक्षरात्मकः । आदित्यं पश्यते भक्त्या ध्रुवं पश्यति मां नरः । नच पश्यति यो भक्त्या स याति विपदां पदम् ॥ त्रैगुण्यं च त्रिमात्रं च त्रयो लोकास्त्रयोऽग्नयः । त्रयाणां च त्रिमूर्तिस्त्वं तुरीयाय नमोस्तु ते ॥ नमः सवित्रे जगदेकचक्षुषे जगत्प्रसूतिस्थितिनाशहेतवे । त्रयीमयाय त्रिगुणात्मधारिणे विरिञ्चिनारायणशङ्करात्मने ॥ नमो नमस्ते जगदेकसाक्षिणे भूतादिमन्त्रैर्विनियोगहेतवे । सरोजसम्भूतसरोजशङ्खभृत्पिनाकभृत्पूजितपत्कजाय ते ॥ यस्योदयेनेह जगत्प्रबुध्यते प्रवर्तते चाखिलकर्मसिद्धये । ब्रह्मेन्द्रनारायणरुद्रवन्दितः स नः सदा यच्छतु मङ्गलं रविः ॥ नमोस्तु सूर्याय सहस्ररश्मये सहस्रशाखान्वितसम्भवात्मने । सहस्रयोगोद्भवभूतिभागिने सहस्रसंख्यायुगधारिणे नमः ॥ यन्मण्डलं दीप्तिकरं विशालं रत्नप्रभं तीव्रमनादिरूपम् । दारिद्र्यदुःखक्षयकारणं च पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ यन्मण्डलं देवगणैः सुपूजितं ब्रह्मर्षिदेवर्षिनृपर्षिभावितम् । तं देवदेवं प्रणमामि सूर्यं पुनातु मां० ॥ यन्मण्डलं ज्ञानघनं त्वगम्यं त्रैलोक्यपूज्यं त्रिगुणात्मरूपम् । समस्ततेजोमयदिव्यरूपं पुनातु मां० ॥ यन्मण्डलं गूढमतिप्रबोधं धर्मस्य वृद्धिं कुरुते जनानाम् । यत्सर्वपापक्षयकारणं च पुनातु० ॥ यन्मण्डलं व्याधिविनाशदक्षं यदृग्यजुःसामसु

संप्रगीतम् । प्रकाशितं येन च भूर्भुवःस्वः पुनातु० ॥ यन्मण्डलं वेदविदो वदन्ति गायन्ति यच्चारणसिद्धसंघाः । यद्योगिनो व्योमरथस्थसिद्धाः पुनातु० ॥ यन्मण्डलं सर्वजनेषु पूजितं ज्योतिश्च कुर्यादिह मर्त्यलोके । यत्कालकालाद्यमनादिरूपं पुनातु० ॥ यन्मण्डलं विष्णुचतुर्मुखाख्यं यदक्षरं पापहरं जनानाम् । यत्कालकल्पक्षयकारणं च पुनातु० ॥ यन्मण्डलं विश्वसृजां प्रसिद्धमुत्पत्तिरक्षाप्रलयप्रगल्भम् । यस्मिञ्जगत्संहरते समग्रं पुनातु० ॥ यन्मण्डलं सर्वगतस्य विष्णोरात्मा परं धाम विशुद्धतत्त्वम् । सूक्ष्मान्तरैर्योगपथानुगम्यं पुनातु० ॥ यन्मण्डलं वेदविदो वदन्ति गायन्ति यत्सिद्धगणा गुहासु । सन्ध्याविधौ ब्रह्मविदः स्मरन्ति पुनातु० ॥ यन्मण्डलं वेदविदोपगीतं यद्योगिभिर्योगपथानुगम्यम् । तं सर्वदेवं प्रणमामि भानुं पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ध्येयः सदा सवितृमण्डलमध्यवर्ती नारायणः सरसिजासनसन्निविष्टः । केयूरवान्कनककुण्डलवान्किरीटी हारी हिरण्मयवपुर्धृतशङ्खचक्रः ॥ सशङ्खचक्रं रविमण्डलेस्थितं कुशेशयाक्रान्तमनन्तमव्ययम् । भजामि बुद्ध्या तपनीयमूर्तिं सुरोत्तमं चित्रविभूषणोज्ज्वलम् ॥ एवं ब्रह्मादयो देवा ऋषयश्च तपोधनाः । कीर्तयन्ति सुरश्रेष्ठं देवं नारायणं विभुम् ॥ वेदवेदाङ्गशरीरं दिव्यदीप्तिकरं परम् । रक्षोघ्नं रक्तवर्णं च तं नमामि जगद्गुरुम् ॥ लोकप्रभाकरश्चैव लोकचक्षुर्महेश्वरः । तपनः पावनश्चैव शुचिः सप्ताश्ववाहनः ॥ एकचक्रो रथो यस्य दिव्यः कनकभूषितः । स मे भवतु सुप्रीतः पद्महस्तो दिवाकरः ॥ आदित्यः प्रथमं नाम द्वितीयं तु दिवाकरः । तृतीयं भास्करः प्रोक्तं चतुर्थं तु

प्रभाकरः ॥ पञ्चमं तु सहस्रांशुः षष्ठं चैव त्रिलोचनः । सप्तमं हरिदश्वश्च विभावसुस्तथाष्टमम् । नवमं दिनकृत् प्रोक्तं दशमं द्वादशात्मकः । एकादशं त्रयीमूर्तिर्द्वादशं सूर्यएवच ॥ द्वादशादित्यनामानि प्रातरुत्थाय यः पठेत् । दुःस्वप्नं नश्यते तस्य सर्वदुःखं च नश्यति ॥ दद्रूकुष्ठहरं चैव दारिद्र्यध्वंसकारकम् । सर्वतीर्थकरं चैव सर्वकामफलप्रदम् ॥ यः पठेत्प्रातरुत्थाय भक्त्या स्तोत्रमिदं नरः । सौख्यमायुस्तथारोग्यं लभते मोक्षमेवच ॥ अग्निमीळे नमस्तुभ्यमिषेत्वोर्जेस्वरूपिणे । अग्न आयाहि वीतस्त्वं नमस्ते ज्योतिषां पते ॥ शन्नो देवी नमस्तुभ्यं जगच्चक्षुर्नमोस्तुते । पञ्चमायोपवेदाय नमस्ते जगदात्मने ॥ पद्मासनः पद्मकरः पद्मगर्भसमद्युतिः । सप्ताश्वरथमारूढो द्विभुजः स्याद्वितो रविः ॥ आदित्यस्य नमस्कारं ये कुर्वन्ति दिनेदिने । जन्मान्तरसहस्रेषु दारिद्र्यं नोपजायते ॥ नमो धर्मनिधानाय नमः सुकृतसाक्षिणे । नमः प्रत्यक्षदेवाय भास्कराय नमोनमः ॥ उदयगिरिमुपेतं भास्करं पद्महस्तं सकलभुवननेत्रं रत्नरज्जूपमेयम् । तिमिरकरिमृगेन्द्रं बोधकं पद्मिनीनां सुरवरमभिवन्दे सुन्दरं विश्वदीपम् ॥ अपरः शरणं नास्ति त्वमेव शरणं मम । तस्मात्कारुण्यभावेन रक्ष रक्ष दिवाकर ॥ पौरोहित्यं रजनिचरणं ग्रामणीत्वं नियोगो माठापत्यं वितथवचनं साक्षिवादः परान्नम् । ब्रह्मद्वेषं खलजनरतिः प्राणिषु निर्दयत्वं माभूदेतन्मम दिनपते जन्मजन्मान्तरेऽपि ॥ उदयंस्तु महाभानुस्तेजसा चाभयङ्करः । सहस्ररश्मिदीप्तश्चत्वादित्यः प्रीयतां मम ॥ अनेन मन्त्रपा० ह्रांह्रींसः सूर्यः० प्रीयतां प्रीतोस्तु ॥ इति श्रीभविष्योत्तरपुराणे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे आदित्यहृदयं समाप्तम् ॥

श्रीमातृभक्तिस्तुतिः ।

ॐ भूमौ धर्मविनाशमीक्ष्य दिविजैः सिद्धैश्चतुर्भिर्मुदा, विज्ञप्ता सनकादिभिर्भगवती दुःखार्तिहन्त्री सताम् । पुत्रीभूय स्वयं च तैरनुदिनं संसेविता या परा, ख्याता साऽवतु नोऽत्र जोनदिदितः[1] श्रीराजराजेश्वरी ॥ १ ॥ दोषैर्दुष्टमऽनेकधा क्षितितलं संवीक्ष्य धर्मध्वज[2]व्याजात्कश्यपधर्मदग्धविमलं[3] तीर्थैश्च संस्कारितम् । श्रीकश्मीरतले सुमेरुसविधे देशं गता या स्वयं, ख्याता सा० ॥ २ ॥ बाल्ये नर्मसु कृष्णगीःषु[4] च यदेतीत्थं[5] भुवि ख्यापने, प्रोद्युक्ता विविधात्तपुण्यसरणिः पाषाणमूर्त्यादिषु । या व्यक्तं शिवविष्ण[6]वित्यऽविरतं नामार्चनादिस्तुतेः ख्याता सा० ॥ ३ ॥ पातिव्रत्यविधेर[7]ऽतीव च सती लोकेषु ख्यातौ रता, पाठे होमविधावऽतिथियजने श्राद्धे बलौ यक्षसाम् । पत्युश्चाशयतोऽन्वहं विदधती भक्त्या सुवाचाऽपि या, ख्याता० ॥ ४ ॥ गार्हस्थ्यं सफलीविधाय तनुजीभूतैः पुरा[8]सिद्धकै, स्तद्द्वारा च स्वयं वनेस्थवृषतः[9] स्वायाससाध्यैर्धनैः । सक्ता स्वीयकुटी[10]गतातिथिजने तीर्थाटने[11] या व्रते[12] ख्याता०

---

१ "ज्योनदिदि" इति नाम्ना ख्याता । २ पाखाण्डमिषेण । ३ कश्यपमुनितपसा भस्मीभूतविविधपापम् । ४ भगवद्गीतासु । ५ यदा यदाहि धर्मस्येति वाक्यार्थख्यापने । ६ हे शिव, हे विष्णो इत्थं नित्यमेव नामभिः । पूजादिनवविधभक्तिमार्गाश्च व्यक्तीकृतविविधधर्ममार्गा । ७ पतिव्रतस्त्रीनियमानां ख्यापनाय । पत्युर्वृत्त्यनुरोधात्पञ्चयज्ञतत्पराऽसीदित्यर्थः । ८ पुरोक्तैः सनकादिभिः पुत्रीभूतैर्गार्हस्थ्यफलं पितृऋणमुक्तिं विधाय । ९ वानप्रस्थधर्मतः । १० कुटीचकसंन्यासक्रमेण गृहागतसज्जनसेवायां सक्ता । ११ तीर्थयात्रासु । १२ चातुर्मासादिव्रतानुष्ठानक्रमेषु च सक्ताऽभूदित्यर्थः ॥

॥ ५ ॥ येन्दोः कीर्तिम्[1]अधोकरी यतिजनेष्वाऽगुप्तदानार्पणैः संमानैर्महतां सुपेशलवचोयोगैर्मुदा मानिनाम् । सद्वाक्यैश्च शमादिधर्मविषयैर्युक्तैर्विरक्तात्मनां ख्याता० ॥ ६ ॥ या सूर्यस्य च शक्तिम्[2]आप्य हसती कामाद्यरेस्तापनैर्लिङ्गै[3]ऽर्वृत्तिसुशासनैश्च शमितैः स्वीयैर्मनोधर्मभिः । मोहाद्यै[4]ऽर्न्ध्यसुवृत्तमानसवतां ज्ञानप्रकाशप्रदा, ख्याता० ॥ ८ ॥ ऐश्वर्यं स्वजनेषु तापमरिषु स्वान्ते शमं नैर्ऋतिं[5] दुष्टेष्वेव समृद्धिमिष्टनिर्वहे[6] देहात्मबुद्धिं चितौ[7] । सद्व्यस्याऽत्मधिर्या विविक्तमहिमा याऽगाच्च स्वे धामनि[8], ख्याता साऽवतु नोऽत्र जोनदिदितः श्रीराजराजेश्वरी ॥ ८ ॥ धर्मे[9] दाक्ष्यकृतिं मनोमलहृतिं स्वास्थ्यस्थितिं देहके[10], निर्माधुर्य[11]सृतिं गिरोऽतिशयतो भक्तिस्रुतिं स्वेश्वरे[12] । मात्राकारतयोल्लसत्परचितेर्दद्यात्कृतेयं स्तुतिर्मातुर्भक्तिहृताशयैश्च पडरूश्रीगोविन्दकौलैर्नृणाम् ॥ ९ ॥ मात्रष्टकं पठेद्यस्तु मातृभक्तो जितेन्द्रियः । आयुरारोग्यमैश्वर्यमिह[13]ऽन्ते सोऽप्नुयात्परम् ॥ १० ॥ इति श्रीमच्छ्रीदत्तात्रेयकुलोत्पन्नपडरू इत्युपहित गोविंदकौलानुज्ञया दैवज्ञकेशवभट्टविरचिता मातृभक्तिस्तुतिः ॥

---

१ तिरस्कुर्वती सर्वथा प्रह्लादकत्वात् । वियोगिनां दाहकत्वाच्चेन्दोः । २ प्रतापनयुतप्रकाशनशक्तिं अस्यास्तु तापत्रयप्रशमनयुतप्रकाशशक्तिवत्त्वात् इति भावः । ३ धर्मिष्ठानां चिह्नैर्नत्वनुष्ठानैरावृत्तिः स्वधर्मावरणं नतु स्वोद्धारकरणं येषां तेषां धर्मव्याख्यानात्मप्रशासनैश्च । ४ कामादिभिरावृत्तान्तःकरणानां प्रकाशदा । ५ अलक्ष्मीं । ६ मित्रवर्गे । ७ स्वरूपे । ८ आत्माऽपरोक्षेण प्राप्ताऽद्वैतस्वरूपवृत्तिः । ९ कैवल्यात्मनि । १० सूक्ष्मे देहे अन्तःकरणदोषनाशं स्थूले स्वास्थ्यं च । ११ निरतिशयतो माधुर्यप्रसृतिं । १२ स्वेष्टदेवे भक्तिमार्गं च । इयं स्तुतिः पाठकानां मनुष्याणाम् । १३ इह लोके भुक्तिं, परलोके च मुक्तिमाप्नुयात् ॥

ॐ राज्ञीस्तोत्रम् ॥

ॐकाररूपेऽखिलवेदसारे वेदान्तविज्ञानचणैः प्रगीते ॥
मूर्ध्ना महाराज्ञि महार्हपीठे वन्दे त्वदीयं चरणारविन्दम् ॥ १ ॥
भूरादिलोके कृतलक्षणेऽजे राज्ञि प्रपन्नार्तिहरे नमस्ते ॥ आक्र-
न्दमाकर्णय मे शरण्ये भक्तार्तिनाशे ह्यपरः प्रभुः कः ॥ २ ॥
भुवोऽन्तकाशे रविचन्द्रदीप्तिर्दीप्यते त्वामनु चित्प्रदीप्तिम् ॥
तमःप्रपञ्चं प्रविलाप्य हार्दं पद्मं ममात्रोधय राज्ञि मातः ॥ ३ ॥
स्वःशाखिदर्पं हरतीष्टदानादाशाधिकाद्यत्स्मृतमात्रमेव ॥ मातर्म-
हाराज्ञि तदाननं ते वन्दे शरत्सुन्दरचन्द्ररम्यम् ॥ ४ ॥ तद्वा-
ङ्मनोदूरमचिन्तनीयं रूपं स्वकीयं भवदुःखहारि ॥ पीयूषपी-
यूषमयूखतुल्यं राज्ञि प्रकाश्याम्ब कदा दयेथाः ॥ ५ ॥ सवितुः
शक्तिभूता त्वं सूयसेऽदश्चराचरम् ॥ नमोऽस्तु ते महाराज्ञि पाहि
मां शरणागतम् ॥ ६ ॥ वरेण्यं त्वत्पदाभ्यर्चामृतचर्वणमस्तु
मे ॥ नमो० ॥ ७ ॥ भर्गो भर्गेऽपि संसारभर्जको यस्तवैव सः ॥
नमो० ॥ ८ ॥ देवस्य त्रिपुरारातेराहोपुरुषिके शिवे ॥
नमो० ॥ ९ ॥ धीमहिम्नापि केनापि यां स्तोतुं न प्रभूयते ॥
नमो० ॥ १० ॥ धियो मे घोरसंसारलंघने सन्तु सज्जिताः ॥
नमो ॥ ११ ॥ योऽर्चति त्वां स देवेशि मघवादिभिरर्च्यते ॥
नमो० ॥ १२ ॥ नस्तितोष्ट्रवदम्बाहं कर्मपाशैः प्रपीडितः ॥
नमो० ॥ १३ ॥ प्रचोदयात्तवेच्छा मां तवैवाङ्घ्रिनिषेवणे ॥
नमो० ॥ १४ ॥ मातुः स्नेहः सर्वपुत्रेषु तुल्यः श्लाघ्याश्लाघ्ये-
ष्वम्ब चेत्सत्यमेतत् ॥ दुर्वृत्तस्याप्यात्मजस्यास्ति किं मे त्यागो
युक्तोऽयुक्तदोषौघहर्त्रि ॥ १५ ॥ राज्ञीस्तोत्रमिदं पुण्यं यः पठे-
द्भक्तिसंयुतः ॥ तस्य सिध्यति सर्वेष्टमचिरादेव दुर्लभम् ॥ १६ ॥

इति श्रीराज्ञीस्तोत्रं समाप्तमनाथक्षेमाय भवतु ।

मातृदेवीलीलास्तुतिः ॥

ॐ सदा व्रतैः सतां गतैः सुशास्त्रमार्गवेदितैश्चराचरेषु सत्त्वकेषु वासरं[1] गवेषयन् । स्वचिद्घनं स्वमातृतोऽद्य लब्धवांस्तु यद्यऽहं सुजोनदीदिनामकं नमामि तत्सुभक्तितः ॥ १ ॥ स्वदक्षदोर्गतं रदाऽक्षसूत्रकं सुमूषकासनं च वामदोर्गतं कुठारमोदकं त्रिदृक् । सुदीर्घ[3]कुक्षिशुण्डकं भुजङ्गहारि रक्तभं सुजोनदीदि० ॥ २ ॥ यदेव मुक्तविद्रुमाऽसिताऽच्छ[4]पीतपञ्चकं[5], त्रिलोचनं किरीटचन्द्रशोभितं द्विजैः[6] श्रितम् । श्रुतिर्क्षितिर्भवार्तिहृत् सुहंसवाहनं श्रुतौ[9] सुजोनदीदिनामकं० ॥ ३ ॥ सुमेरुशृङ्गपीठगं[10] सुरक्तवर्णभं सदा मृगेन्द्रवाहनं भुजङ्गहारि दुष्टदैत्यहृत् । हया[11]धिदिग्भुजैश्च भी[12]रुसप्तकेन यद्वृतं, सुजोनदीदि० ॥ ४ ॥ सुकीलपर्वतस्थितं[13] सुकीलवृन्दमालितं[14], चतुर्भुजं किरीटचन्द्रशोभि दुष्टभक्षकम् । त्रिदृक्क यत्सुपूजितं सदाऽन्नपानदैर्जनैः सुजोनदीदि० ॥ ५ ॥ सरोऽन्तरे[15] सुनागगं[16] विवर्णभृज्जलान्तरे[17], भुजङ्गहारि पायसप्रियं जयप्रदं नृणाम् ॥ सुरागिणां दुरात्मनां भयप्रदं जटेन्दु यत् सुजोनदीदि० ॥६॥

---

१ प्रत्यहं नित्यादिकर्ममार्गैः स्वस्वरूपानन्दमन्वेषयन् । २ सर्वात्मतां प्रकटयति । ३ लम्बोदरं दीर्घनासं च गणेशाकृति यत् । ४ सितं । ५ मुक्ताविद्रुमहेमनीलधवलच्छायात्मकपञ्चशिरस्कम् । ६ वेदाभिप्रायज्ञैः । ७ महागायत्रीस्वरूपेण स्वीकृतम् । ८ वेदभूः । ९ वेदे च प्रथितं यत् । १० काश्मीरे प्रसिद्धश्रीचक्रेश्वराख्यपर्वतस्थितं । ११ अष्टाधिकदशभुजैः । १२ अमादिदेवीसप्तकेन वृतं शारिकात्म यत् । १३ काश्मीरे प्रसिद्धज्वालापर्वतगं । १४ ज्वालादेवीनामकं यत् । १५ सरसां मध्ये कश्मीरे तु "तुलमुल" इति संज्ञके ग्रामेऽनेकनागानां मध्ये प्रसिद्धं । १६ श्रीमहाराज्ञीनागस्थितम् । १७ जलान्तर्विविधरूपप्रकाशकं राज्ञीसंज्ञकं यत् ।

निलिम्पपञ्चमञ्चगं[1] सुनीलभं त्रिलोचनं, त्रिपूर्ष्णु सुन्दरं सुरारि-
घातकं भयापहम् । कदम्बवाटिकागतं सुभक्तभीतिहारि
यत् सुजोनदीदि० ॥ ७ ॥ यदेव वैष्णवैश्चतुर्भुजं च नीलसु-
न्दरं गदाऽरि[2]शङ्खपद्मकौस्तुभोज्ज्वलं हृदा धृतम् । सुपीतवस्त्र-
[3]माभृतं खगासनं स्वचिह्नं सुजोनदीदि० ॥ ८ ॥ नृमुण्डस्रग्युतं
भुजङ्गभूषितं शिवायुतं सुप[4]ञ्चकं त्रिलोचनं श्मशानभूमिशायि
यत् । जटेन्दु भुक्तिमुक्तिदं सप्रेतकं वृषासनं सुजोनदीदि०
॥ ९ ॥ अरोगताऽच्छताप्रतापधी[5]स्वधीसुखाऽभयाऽसुवन्धता-
धृतिप्रसन्नताजयात्मशक्तिभिः । ईनेन्दुभौमसौम्यजीवभार्गवा-
दिरूपि यत् सुजोनदीदि० ॥ १० ॥ कृपाणखेटशङ्खशूलबाण-
चापतर्जनीरथाङ्गशोभिदोर्वनं सुदूर्वयाऽनुगं रुचा । हयारि-
मूर्ध्नि संस्थितं सुरारिरक्तपं च य[11]त् सुजोनदीदि० ॥ ११ ॥ सिताऽ-
सिताऽर्कभं[12] रमाशिवाश्रुतिप्रसूपति प्रदाकुशत्रु[13]गोसिताङ्गवाहि
चैकशीर्षकम् । शरास्यकं चतुर्मुखं यदेव मागु[14]णक्रमात् सुजोन-
दीदि० ॥ १२ ॥ अनेकशीर्षपाददोःश्रवाक्षिवक्षसास्यकं सह-
स्रवस्त्रवर्णभूषणायुधाकृतिश्रितम् । अनेकपत्र[15]शस्त्रनागसत्त्वकर्म-
भृच्च यत् सुजोनदीदिनामकं नमामि तत्सुभक्तितः ॥ १३ ॥

---

१ ब्रह्मविष्णुरुद्रेश्वरसदाशिवाख्यपञ्चदेवात्मपर्यङ्कस्थितं त्रिपुरसुन्दरीस्वरूपं यत् । १ सुपञ्चशिरस्कं शिवात्मकं यत् ।
२ सुदर्शनचक्रम् । ३ लक्ष्मीयुतं विष्णुरूपं यत् । ५ नवग्रहाणां तु । "आरोग्यं तरणिः शशी विमलतां भौमः प्रतापोदयं बुद्धिं शीतकरा-
त्मजः सुरगुरुर्ज्ञानं सुखं भार्गवः । धैर्यं सूर्यसुतश्च राहुरभयं केतुः प्रसादं ध्रुवः शौर्यं
कुम्भसमुद्भवोप्यथ जयं दिशन्तु सर्वे ग्रहाः" इत्यात्मकाः चिच्छक्तय एवेत्यर्थः ।
६ ज्ञानं । ७ शौर्यं । ८ एकादशग्रहात्म । ९ भुजाष्टकं । १० महिषोत्तमाङ्गस्थितं ।
११ श्रीदुर्गाख्यं । १२ रक्तवर्णम् । १३ गरुडवृषहंसाधिरूढं । १४ मायायाः
सत्वतमोरजसामुपाधितः विष्णुशिवब्रह्मात्मकं यत् । १५ वाहनं विराडात्मकं यत् ।

पङ्करगोन्दकौलजं हि जोनदीदिभांवनं पठेत् हृदीद्धभावनो विधाय तत्पदद्वयम् । मतिं श्रुतौ रमां गृहे यशो जनेषु दीयतेऽन्विहै त्वऽमुत्र तस्य निर्भयं चिदीश्वरी पदम् ॥ १४ ॥ इति श्रीमद्दत्तात्रेयवंशीय पडरू इत्युपहितगोविन्दकौलानुज्ञया दैवज्ञकेशवभट्टविरचिता मातृदेवीलीलास्तुतिः ॥

ॐ अपराजिताविद्या ॥

अस्याः श्रीअपराजितायाः महाविद्यायाः, वामदेवबृहस्पतिमार्काण्डेया ऋषयः, गायत्र्युष्णिगनुष्टुब्बृहत्यश्छन्दांसि, लक्ष्मीनृसिंहो देवता, ॐक्लींश्रींह्रींबीजं, हूं शक्तिः, आत्मनो० अमुककामनाप्राप्त्यर्थं पाठे विनियोगः ॥ ध्यानं ॥ ध्येयः सदासवितृ० ॐ नमोनारायणाय ॐ नमोभगवतेवासुदेवाय नमोऽनन्ताय सहस्रशीर्षाय क्षीरोदार्णवशायिने शेषभोगपर्यङ्काय गरुडवाहनाय, अमोघाय अजाय अजिताय पीतवाससे, वासुदेव-सङ्कर्षण-प्रद्युम्नाऽनिरुद्ध-हयग्रीव-वराह-नारसिंह-वामन-त्रिविक्रम-राम-श्रीराम-वरप्रद-वरप्रद नमोस्तुते २ ॥ असुर-दैत्यदानव-यक्ष-राक्षस-भूत-प्रेत-पिशाच-कुम्बाण्ड-सिद्धयोगिनी डाकिनी शाकिनी स्कन्दपुरोगान्ग्रहान् नक्षत्रग्रहान् चान्यान् हनहन पच २ मथ २ विध्वंसय २ विद्रावय २ शङ्खेन चक्रेण वज्रेण गदया मुसलेन हलेन भस्मीकुरु । सहस्रबाहो महाबाहो सहस्रप्रहरणायुध जय २ विजय २ अपराजित अप्रतिहत सहस्रनेत्र ज्वल २ प्रज्वल २ विश्वरूप-बहुरूप-मधुसूदन-महावराह-महापुरुष-वैकुण्ठ-नारायण-पद्मनाभ-गोविन्द-दामोदरहृषीकेश-केशव-सर्वासुरोत्सादन-सर्वभूतवशङ्कर-सर्वदुःस्वप्नप्रभेदन-

१ भक्तिः सर्वात्मकाद्यशक्त्यनुभवविस्फुरणात्मिका, 'बहूनां जन्मनामन्ते' इति गीतासु । २ तीव्रभक्तिमान् । ३ भक्तियुक्तपाठादनन्तरमेव । ४ कैवल्यम् ।

..शाकिःन-सर्वनागमर्दन-सर्वदेवमहेश्वर-सर्वबन्धविमोक्षण-
..हर्तप्रमर्दन-सर्वज्वरप्रणाशन-सर्वग्रहनिवारण-सर्वपापप्रशम-
न-जनार्दन नमोस्तुते स्वाहा ॥ विष्णोरियमनुप्रोक्ता सर्वका-
मफलप्रदा । सर्वसौभाग्यजननी सर्वभीतिविनाशिनी ॥ सर्वेषां
पाठतस्सिद्धा विष्णोः परमवल्लभा । नानया सदृशं कि-
ञ्चिद्दुष्टानां नाशनं परम् ॥ विद्या रहस्या कथिता वैष्णव्ये-
षाऽपराजिता । पाठनीया प्रशस्ता या साक्षात्सत्त्वगुणाश्रया ॥
॥ ॐ शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् । प्रसन्नवदनं
ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशान्तये ॥ अथातः सम्प्रवक्ष्यामि ह्यभयाम-
पराजिताम् । या शक्तिर्मामकी वत्स रजोगुणमयी मता । सर्व-
सत्त्वमयी साक्षात्सर्वमन्त्रमयी च या ॥ या स्मृता पूजिता
जप्ता न्यस्ता कर्मणि योजिता । सर्वकामदुघा वत्स शृणुष्वैतां
ब्रवीमि ते ॥ य इमामपराजितविद्यां परमवैष्णवीमप्रतिहतां
पठति सिद्धां स्मृतिसिद्धां महाविद्यां जपति-पठति शृणोति
स्मरति धारयति कीर्तयति वा, न तस्य वायुवज्रोपलाशनि-
भयं न वर्षभयं न समुद्रभयं न ग्रहभयं न चौरभयं न शस्त्रभयं
न श्वापदभयं वा भवेत् । क्वचिद्रात्र्यन्धकारस्त्रीराजकुलविद्वेषि-
विषधरगदवशीकरणविद्वेषणोच्चाटनवधबन्धनभयं वा न भवेत् ।
एतैर्मन्त्रैरुदाहृतैः सिद्धैः संसिद्धपूजितैः । ॐ नमोस्तुते अभये
अनघे अजिते अमिते अमृते अपरे अपराजिते पठतिसिद्धे
एकोनाशीतितमे एकाकिनि निश्चेतसि सुद्रुमे सुगन्धे एकाना-
शीतितमे ध्रुवे अरुन्धति सावित्रि गायत्रि जातवेदसि मानस्तोके
सरस्वति धरणि धारणि सौदामिनि अदिति दिति विनते गौरि
गान्धारि मातङ्गि कृष्णे यशोदे सत्यवादिनि ब्रह्मवादिनि
कालि कापालि नित्ये निद्रे भद्रे सत्योपचयनकारि स्थलगतं

जलगतं अन्तरिक्षगतं वा नित्योपायप्रकाशनि रक्षोद्भावेनो द्रवेभ्यः स्वाहा ॥ यस्याः प्रणश्यते पुष्पं गर्भो वा पतते यदि म्रियन्ते बालका यस्याः काकवन्ध्या च या भवेत् ॥ गर्भिणी जीववत्सा स्यात्पुत्रिणी स्यान्न संशयः । भूर्जपत्रे त्विमां विद्यां लिखित्वा गन्धचन्दने । धारयेद्या च दैवात् स्त्री चेतैर्दोषैर्न लिप्यते ॥ धारयेद्य इमां विद्यां नरो भक्तिसमन्वितः । रणे राजकुले द्यूते नित्यं तस्य जयो भवेत् । शस्त्रं धारयते ह्येषा समरे काण्डधारिणी । गुल्मशूलाक्षिरोगानां क्षिप्रं नाशयते व्यथाम् । शिरोरोगज्वराणां च नाशनी सर्वदेहिनाम् । इत्येषा कथिता विद्या ह्यभयाख्यापराजिता । एतस्याः स्मृतिमात्रेण भयं क्वापि न जायते । नोपसर्गा न रोगाश्च न योधा नापि तस्कराः । न राजानो न सर्पाश्च न द्वेष्टारो न शत्रवः ॥ यक्षराक्षसवेताला न शाकिन्यो नवग्रहाः । अग्नेर्भयं न वाताच्च न समुद्रान्न वै विषात् । कार्मणं वा शत्रुकृतं वशीकरणमेव च । उच्चाटनं स्तम्भनं च विद्वेषणमथापि वा । न किञ्चित्प्रभवेत्तत्र यत्रैषा वर्तते भयात् । पटे वा यदि वा चित्रे पुस्तके वा मुखेऽथवा । हृदि वा द्वारदेशे वा वर्तते ह्यभयः पुमान् । हृदये विन्यसेदेतां ध्यायन्देवीं चतुर्भुजाम् । रक्तमाल्याम्बरधरां पद्मरागसमप्रभाम् । पाशाङ्कुशाभयवरैरलङ्कृतसुविग्रहाम् । साधकेभ्यः प्रयच्छन्तीमन्नवर्णामृतान्यपि । नातः परतरं किञ्चिद्वशीकरणमुत्तमम् । रक्षणं पावनं चापि नात्र कार्या विचारणा । प्रातः कुमारिकाः पूज्याः खाद्यैराभरणैरपि । तदियं वाऽर्चनीया स्यात्तत्प्रीत्या प्रीयते तु सा । अथ तां सम्प्रवक्ष्यामि विद्यामपि महाबलाम् । सर्वदुष्टप्रशमनीं सर्वशत्रुक्षयङ्करीम् । दारिद्र्यदुःखशमनीं दौर्भाग्यव्याधिनाशिनीम् । भूतप्रेतपिशाचानां यक्षगन्धर्वरक्षसाम् । डा-

…शाकिनीस्कन्दकूष्माण्डानां च नाशिनीम् । महारौद्रीं
…शक्तिं सद्यःप्रत्ययकारिणीम् । गोपनीयां प्रयत्नेन सर्वस्वं
…र्वतीपतेः । तामहं ते प्रवक्ष्यामि सावधानमनः शृणु ।
एकाह्निकं द्व्यह्निकं त्र्यह्निकं च चतुर्थिकं मासिकं द्विमासिकं
त्रिमासिकं त्रिदोषकं च ज्वरं मुहूर्तिकं पैत्तिकं सान्निपातिकं
… ज्वरं विषमज्वरं । द्व्यह्निकं त्र्यह्निकं चैव ज्वरमेकाह्निकं
तथा । क्षिप्रं नाशयते नित्यं स्मरणादपराजिता । ॐ ह्रीं हनहन कालं
सरसर गौरि धमधम विद्ये आले ताले माले गन्धे बन्धे पच
पच विद्ये नाशय संहर दुःस्वप्नविनाशकनाशनि रजने सन्ध्ये
दुन्दुभिनादे मानसवेगे शङ्खिनि चक्रिणि नंदिनि वज्रिणि
शूलिनि अपमृत्युविनाशिनि विश्वेश्वरि द्रविणि द्राविणि केशव-
दयिते पशुपतिसहिते दुन्दुभिदमने दुर्मददमनि शर्वरि किराति
मातङ्गि ॐ ॐ द्रुंद्रुंज्रुंज्रुंक्रुंक्रुं तुरुतुरु ये मां द्विषंति प्रत्यक्षं
परोक्षं वा सर्वान्दमदम मर्दय २ तापय २ शोषय २ उत्सादय
२ ब्रह्माणि वैष्णवि माहेश्वरि कौमारि वाराहि नारसिंहि ऐन्द्रि
चामुण्डे महालक्ष्मीः वैनायकि औपेन्द्रे आग्नेयि चण्डि नैर्ऋति
वारुणि वायव्ये सौम्ये ऐशानि ऊर्ध्वमधोरक्ष प्रचण्डविद्ये
इन्द्रोपेन्द्रभगिनि ॐ नमो देवि जये विजये शान्ति स्वस्ति
पुष्टिविवर्धिनि कामाङ्कुशे कामदुघे सर्वकामवरप्रदे सर्वभूतेषु
मां प्रियं कुरुकुरु आकर्षणि आवेशनि ज्वालामालिनि रमणि
रामणि धरणि धारणि तपनि तापनि मदनि मादनि शोषणि
संमोहनि रक्तपताकी नीलपताकी महानीले महागौरि महाश्रिये
महाचन्द्रि महागौरि महामायूरि आदित्यरश्मिजाह्नवि यमघण्टे
किणिकिणि चिन्तामणि सुरभे सुरासुरोत्पन्ने सर्वकामदुघे

यद्यथामनीषितं कार्यं तन्मम सिद्धयतु स्वाहा ॥ ॐ नो स्वाहा ॐ भुवः स्वाहा ॐ स्वः स्वाहा ॐ भूर्भुवःस्वः स्वाहा यत एवागतं पापं तत्रैव तत्प्रतिगच्छतु स्वाहेत्योम् ॥ अमोघैषा महाविद्या वैष्णवी चापराजिता । मार्कण्डेयप्रणीता च सिद्धेयं पठतां सदा ॥ एषा महाबलानाम कथिता तेऽपराजिता । नानया सदृशी रक्षा त्रिषु लोकेषु विद्यते । तमोगुणमयी साक्षाद्रौद्री शक्तिरियं मता । कृतान्तोपि यतो भीतः पादमूलं व्यवस्थितः ॥ मूलाधारे न्यसेदेतां रात्रावेनां च संस्मरेत् ॥ नीलजीमूतसङ्काशां तडित्कपिलकौषिकीम् । तद्यथादित्यबिम्बाभां नेत्रत्रयविराजिताम् । शक्तिं त्रिशूलं शङ्खं च पानपात्रं च बिभ्रतीम् । व्याघ्रचर्मपरीधानां किङ्किणीजालमण्डिताम् । धावन्तीं गगनस्यान्तः पादुकाहितपद्दयाम् । दंष्ट्राकरालवदनां व्यालकुण्डलमण्डिताम् । व्यात्तवक्त्रां ललज्जिह्वां भ्रुकुटीकुटिलालकाम् । सुभक्तद्वेषिणां रक्तं पिबन्तीं पानपात्रतः । सप्तधातून्छोषयन्तीं कुरु दृष्ट्यावलोकनात् । त्रिशूलेन च तज्जिह्वां कीलयन्तीं मुहुर्मुहुः । पाशेन बद्ध्वा तत्साध्यमानयन्तीं तदन्तिकम् । अर्धरात्रस्य समये देवीं ध्यायेन्महाबलाम् । यस्य यस्य तथावस्थां कुरुते सापि योगिनी । ॐ बले महाबले असिद्धसादनि स्वाहेत्योम् ॥ अमोघां पठति सिद्धां स्मरति सिद्धां श्रीवैष्णवीं श्रीमदपराजितविद्यां ध्यायेत् । दुःस्वप्ने च दुरिष्टे च दुःस्थितेऽपि तथैव च । व्यवहारे भवेत्सिद्धिः पठेद्विघ्नोपशान्तये । रक्षाविधाने भूर्जे च ह्यष्टगन्धयुतेन च । लाक्षारसेन रम्येण लिखेच्च शुभपर्वणि । ततः साध्यस्य नामाऽपि गर्भितं ...सिंहयोः ॥ इति श्रीविष्णोः अपराजिताविद्या समाप्ता ॥

Best wishes